

Stichting
Bedrijfstakpensioenfonds
Mode-, Interieur-, Tapijt-, en
Textielindustrie

Stichting Bedrijfstakpensioenfonds Mode-, Interieur-,
Tapijt- en Textielindustrie
Akerstraat 92, 6411 HD Heerlen
Postbus 4471, 6401 CZ Heerlen
Telefoon: 045 - 5763 333
Telefax: 045 - 5741 117

Ingeschreven in het Handelsregister van de
Kamer van Koophandel onder nummer 41095737

Verslag over het boekjaar
1-1-2013 t/m 31-12-2013

Inhoud

	Pagina
Bestuur en organisatie ultimo 2013	5
Meerjarenoverzicht	7
Bestuursverslag	
Algemeen	9
Algemene pensioenontwikkelingen	14
Actuariële analyse	18
Beleggingen	24
Ontwikkelingen bij Bpf MITT in 2013	31
Risicoparaagraaf	37
Verslag van het verantwoordingsorgaan	
Oordeel verantwoordingsorgaan 2013	45
Reactie van het bestuur	46
Jaarrekening	
Balans per 31 december	48
Staat van baten en lasten	50
Kasstroomoverzicht	52
Grondslagen voor waardering en resultaatbepaling	53
Toelichting op de balans per 31 december	58
Toelichting op de staat van baten en lasten	66
Risicoparaagraaf	72
Overige gegevens	
Gebeurtenissen na balansdatum	81
Resultaatbestemming	81
Actuariële verklaring	82
Controleverklaring van de onafhankelijke accountant	84
Bijlage	
Begrippenlijst	87

Bestuur en organisatie ultimo 2013

Bestuur

<i>Leden werkgevers</i>	<i>Functie:</i>	<i>Namens:</i>
mw. N.L. Hofman	Secretaris oneven jaren, voorzitter even jaren	MODINT
J.J.C. Jochems		MODINT
J. Hasselman		MODINT
M.C.J. Verstraten		MODINT
<i>Leden werknemers</i>		
J. Plat	Voorzitter oneven jaren secretaris even jaren	FNV Bondgenoten CNV Vakmensen De Unie FNV Bondgenoten
T. Katerberg		
J.A. Spruijt		
H.J. van der Meer (vanaf 26-09-2013)		
<i>Voorzitter 2013</i>		
J. Plat		
<i>Secretaris 2013</i>		
mw. N.L. Hofman		

Plaatsvervangers bestuur in 2013

G.A.J. Lamers	MODINT
M. Raaijmakers	De Unie
J. Wevers (tot 01-09-2013)	CNV Vakmensen
Vacature	FNV Bondgenoten

Deelnemersraad en verantwoordingsorgaan

<i>Leden namens deelnemers</i>
J. Eekhof (vice-voorzitter)
J. Buitink
N.J. Loendersloot
<i>Leden namens gepensioneerden</i>
A.D. de Vries (voorzitter)

W.A.S. Staffhorst
W. Smits

Organisatie

Beleggingscommissie	J. Hasselman J.A. Spruijt J. Plat M.C.J. Verstraten
Adviseur beleggingscommissie	Sprenkels & Verschuren B.V.
Incasso/Aansluitings- en Vrijstellingscommissie	mw. N.L.Hofman, J.J.C. Jochems en T. Katerberg
Uitbestedingscommissie	mw. N.L.Hofman, J.J.C. Jochems en T. Katerberg
Communicatiecommissie	mw. N.L.Hofman, J.J.C. Jochems en T. Katerberg
Accountant	KPMG Accountants N.V. te Utrecht
Adviserend actuaris	Towers Watson Netherlands B.V. te Purmerend
Certificerend actuaris	Towers Watson Netherlands B.V. te Amstelveen
Vermogensbeheer en Beleggingsadministratie	Mn Services N.V. te Den Haag (MN)
Administratie en bestuursadvisering	AZL te Heerlen
Raad van Deelnemers Stichting AZL Samenwerkende Pensioenfondsen	mw. N.L. Hofman en J.A. Spruijt
Internetsite	www.pensioenfondsmitt.nl

Meerjarenoverzicht

	2013	2012	2011	2010	2009
Aantallen					
Aangesloten ondernemingen	1.146	1.095	1.108	1.114	1.118
Deelnemers	10.537	10.895	11.506	12.102	12.299
Gewezen deelnemers	49.632	52.499	55.557	59.700	63.041
Pensioengerechtigden	47.607	46.406	45.111	43.575	42.069
Totaal aantal verzekerden	107.776	109.800	112.174	115.377	117.409
Financiële gegevens (in duizenden euro)					
Technische voorzieningen					
<i>Voorziening pensioenverplichtingen</i>					
Voorziening pensioenverplichtingen voor risico pensioenfonds	1.434.596	1.482.359	1.402.922	1.196.536	1.035.717
Herverzekeringsdeel technische voorzieningen	5.802	6.531	6.632	6.835	6.822
	1.440.398	1.488.890	1.409.554	1.203.371	1.042.539
Overige technische voorzieningen	420	1.442	2.625	3.581	5.113
Reserves					
Extra reserve	66.998	15.610	-72.397	-25.859	33.013
Bestemmingsreserve SUT	0	0	0	9.422	8.694
Bestemmingsreserve ROOT	0	0	0	6.199	5.729
Bestemmingsreserve RAM	29.309	26.282	23.288	-3.636	-3.571
Bestemmingsreserve dekkingsgraad Confectie	0	0	10.460	9.307	8.588
Bestemmingsreserve SUC ¹⁾	16.938	18.385	17.930	26.762	26.248
	113.245	60.277	-20.719	22.195	78.701

1) Deze reserve is per 2 januari 2009 overgenomen van de voormalige Stichting SUC.

	2013	2012	2011	2010	2009
Premiebijdragen	62.705	66.387	58.978	55.839	59.200
Pensioenuitkeringen	-44.298	-46.255	-46.147	-45.777	-43.735
Beleggingen					
Beleggingen ¹⁾	1.567.271	1.575.894	1.424.437	1.231.135	1.167.439
Beleggingsopbrengsten	-17.567	142.498	153.291	97.660	99.384
Rendement op basis van total return	-1,15%	10,28%	12,39%	8,80%	10,32%
Z-score	0,20	0,15	0,30	0,59	-1,08
Toeslagverlening					
Actieven	0,00%	-4,30%	0,00%	0,00%	0,00%
Gewezen deelnemers	0,00%	-4,30%	0,00%	0,00%	0,00%
Pensioengerechtigden	0,00%	-4,30%	0,00%	0,00%	0,00%
Dekkingsgraad	104,7%	101,1%	94,8%	97,8%	103,2%
Minimaal vereist eigen vermogen	104,4%	104,5%	104,5%	104,5%	104,5%
Vereist eigen vermogen	117,0%	114,7%	114,6%	116,9%	116,5%

1) Inclusief lopende intrest en liquide middelen.

Bestuursverslag

Algemeen

Inleiding

Graag brengt het bestuur van het fonds verslag uit over het jaar 2013. In dit verslag wordt een volledig beeld van de financiële toestand van het fonds gegeven. Dit verslag is hiermee in overeenstemming met de statuten van de Stichting Bedrijfstakpensioenfonds Mode-, Interieur-, Tapijt- en Textielindustrie (Bpf MITT). Het pensioenfonds is per 1 januari 2006 ontstaan uit de fusie tussen de Stichting Bedrijfstakpensioenfonds Textielindustrie (Bpf Textiel) en de Stichting Bedrijfstakpensioenfonds voor de Confectie-Industrie (SBC). De in het verslag genoemde bedragen luiden in duizenden euro's, tenzij anders is aangegeven.

Doelstelling

Doel van het fonds is het treffen van pensioenvoorzieningen conform het pensioenreglement van het fonds en oudedagsvoorzieningen op basis van de in de bedrijfstak MITT van toepassing zijnde regelingen en de CAO-aanvullingsregeling (RAM-regeling), een en ander in overeenstemming met de bepalingen van de statuten. De wijze waarop het fonds deze doelstelling uitvoert, wordt voor de pensioenvoorzieningen verder geregeld in het uitvoeringsreglement en het pensioenreglement. Het bestuur stelt de reglementen van Bpf MITT vast en wijzigt deze waar nodig. Bpf MITT voert ook alle pensioenrechten uit die voor de fusie zijn opgebouwd bij haar rechtsvoorgangers. Het fonds verricht slechts activiteiten in verband met pensioen en werkzaamheden die daarmee in verbinding staan.

Het fonds werkt steeds op basis van een actuariële en bedrijfstechnische nota (ABTN) waarin gemotiveerd is omschreven welk beleid wordt gevoerd om de doelstelling van het fonds te kunnen nakomen. In de ABTN, ook wel bedrijfsplan genoemd, wordt nader ingegaan op de organisatie van het fonds, de inhoud van de pensioenregeling (pensioen-overeenkomst), de financiële opzet (grondslagen, beleidskader en sturingsmiddelen), hoofdlijnen van het beleggingsbeleid en het interne beheersingssysteem en de opzet van de administratieve organisatie en interne controle.

Bestuur

Het bestuur draagt de eindverantwoordelijkheid voor de uitvoering van de reglementen en het daarbij behorende pensioen- en beleggingsbeleid. Het bestuur bestaat uit acht personen, van wie vier leden namens werkgevers en vier leden namens werknemers. Werkgeversorganisatie en werknemersorganisaties leveren beurtelings de voorzitter en de secretaris. De functies van voorzitter en secretaris worden bekleed voor de periode van één jaar. Het bestuur is zesmaal in vergadering bijeen geweest. In de maand februari is er een extra vergadering geweest in verband met de bespreking van de evaluatie van het herstelplan, en het kortingsbesluit. Het bestuur heeft naar aanleiding van de reactie daarop van DNB een extra vergadering belegd op 1 maart samen met CAO-partijen. Daarnaast zijn de commissies uit het bestuur diverse malen bijeen geweest. Voorafgaand aan de tweede en aansluitend aan de laatste bestuursvergadering van het verslagjaar is gezamenlijk vergaderd met de leden van de deelnemersraad. Het verantwoordingsorgaan heeft naast de eigen vergaderingen, voorafgaand aan de verslagvergadering in juni een overleg met het bestuur gehad.

Code Pensioenfondsen

In het verslagjaar zijn door het bestuur voor haar functioneren de principes voor goed pensioenfondsbestuur die in de Pensioenwet zijn opgenomen gehanteerd. In 2013 is door de Stichting van de Arbeid in samenwerking met de Pensioenfederatie een nieuwe Code Pensioenfondsen opgesteld. Deze zal in 2014 worden geïnventariseerd, zie pagina 16.

Zelfevaluatie en deskundigheid

In overeenstemming met de principes voor goed pensioenfondsbestuur heeft het bestuur in zijn statuten een procedure opgenomen teneinde het eigen functioneren, zowel van het bestuur als geheel als van de individuele bestuursleden, periodiek te evalueren. De zelfevaluatie van het bestuur is in een afzonderlijke bijeenkomst onderling besproken. Uitgangspunt is dat de bestuursleden samenwerken om de doelstellingen van het fonds te kunnen verwezenlijken. Tijdens de zelfevaluatie staan de bestuursleden stil bij de wijze waarop zij besturen en tot besluitvorming komen. Daarbij wordt onder andere aandacht besteed aan factoren als teamwork, deskundigheid, integriteit, het besluitvormingsproces en het uitvoeringsproces.

Er is aan het begin van het verslagjaar een studiedag georganiseerd voor het gehele bestuur. Daarbij is het risicomanagement inzake de uitbesteding toegelicht en besproken. Verder is de inrichting van het vermogensbeheer besproken en zijn er presentaties geweest over innovatieve beleggingen en de investment beliefs van het fonds. Door het bijwonen van deze dag hebben de bestuursleden meer kennis verkregen van de deskundigheidsgebieden voor zover de kennis mogelijk onvoldoende was. Tevens is verder gewerkt aan de deskundigheidsbevordering van de individuele bestuursleden en de leden van het verantwoordingsorgaan (VO) en de deelnemersraad. Zo zijn enkele leden naar een SPO opleiding geweest en hebben workshops gevolgd van het Platform Deelnemersraden.

Het bestuur is van mening dat in het verslagjaar de aandacht voor de principes van goed pensioenfondsbestuur en de voortgezette analyse door Spenkels & Verschuren in overleg, tijdens de studiedag, met de beleggingscommissie en de uitbestedingscommissie van de specifieke risico's voor Bpf MITT voor een integere bedrijfsvoering hebben gezorgd. In 2014 zal het bestuur de naleving van de Code pensioenfondsen bespreken en hierover verslag doen.

Intern toezicht - Visitatie

Voor de invulling van het intern toezicht heeft het bestuur gekozen voor een visitatiecommissie. Deze dient eenmaal in de drie jaar het functioneren van het pensioenfonds te evalueren en te toetsen. Hierover is verslag gedaan in het jaarverslag over 2012. In 2014 zal het bestuur in verband met het gekozen paritair bestuursmodel (op grond van de Wet versterking bestuur pensioenfondsen) voor de versteviging van het intern toezicht een permanente raad van toezicht instellen.

Deelnemersraad

De deelnemersraad bestaat uit zes leden, van wie drie de actieve deelnemers en drie de gewezen deelnemers en gepensioneerden vertegenwoordigen. De deelnemersraad adviseert het bestuur over diverse aangelegenheden die het fonds betreffen, zoals het communicatiebeleid en het premie- en indexatiebeleid. De taken en adviesbevoegdheden van de deelnemersraad worden omschreven in het Reglement deelnemersraad.

Voor de deelnemersraad was dit verslagjaar het zesde jaar van functioneren. De raad vergaderde in het verslagjaar vier keer, waarvan twee keer samen met het bestuur. De deelnemersraad heeft diverse adviezen uitgebracht aan het bestuur, onder meer over het jaarverslag 2012, de besluiten inzake de doorgevoerde korting op grond van het herstelplan, en in 2013 het definitieve kortingsbesluit en de communicatie daarover. Per 1 juli 2014 zullen de leden van het VO en de deelnemersraad overgaan naar het nieuwe verantwoordingsorgaan van het fonds. Deze krijgt nieuwe bevoegdheden op basis van de Wet versterking bestuur pensioenfondsen. Ook zullen de werkgevers hierin een zetel krijgen.

Verantwoordingsorgaan

Het huidige verantwoordingsorgaan bestaat uit twee leden. Zij vertegenwoordigen respectievelijk de actieve deelnemers, de gewezen deelnemers en gepensioneerden. De werkgeverszetel is in afwachting van de Wet versterking bestuur pensioenfondsen niet meer ingevuld. Met deze wet wil de wetgever de diverse organen en taken stroomlijnen. Om die redenen hebben tot die tijd de leden van het verantwoordingsorgaan ook zitting genomen in de deelnemersraad. De taak van het verantwoordingsorgaan wordt omschreven in het Reglement verantwoordingsorgaan. Het bestuur legt jaarlijks verantwoording af aan het verantwoordingsorgaan als vertegenwoordiger van de bij het fonds betrokken (gewezen) deelnemers, pensioengerechtigden en werkgevers.

Het verantwoordingsorgaan vergaderde in het verslagjaar twee keer, waarvan één keer samen met het bestuur. In dit jaarverslag wordt afzonderlijk verslag gedaan van de bevindingen van het verantwoordingsorgaan ten aanzien van het door het bestuur in 2013 gevoerd beleid.

Beleggingscommissie

Het fonds heeft de voorbereiding van het beleid en het toezicht op de uitvoering van het vermogensbeheer binnen een door het bestuur gegeven mandaat gedelegeerd aan de beleggingscommissie. De commissie is samengesteld uit vier op dit terrein deskundige bestuursleden. Daarbij werden zij in het verslagjaar ondersteund door een adviseur van Sprenkels & Verschuren BV. De beleggingscommissie doet voorstellen aan het bestuur inzake de beleggingen van de pensioengelden, voert overleg met de vermogensbeheerder MN en houdt zich bezig met het beoordelen van de door hen gerealiseerde resultaten.

Periodiek rapporteert de beleggingscommissie aan het bestuur door de behandeling van de maand- en kwartaalrapportages vermogensbeheer van MN. Daarnaast wordt het verslag van de commissie in de bestuursvergaderingen van het fonds besproken. De beleggingscommissie komt minimaal eenmaal per kwartaal bijeen, of zoveel vaker als de ontwikkeling van de beleggingen, van de financiële markten of andere omstandigheden dat vereisen. In het verslagjaar is daarvoor een aantal extra vergaderingen georganiseerd. Daarnaast zijn er nog een aantal keren telefonische vergaderingen georganiseerd. Hiervan is in 2013 meer structureel gebruik gemaakt. Verderop in dit verslag zijn onder het hoofdstuk beleggingen het daarbij gevoerde beleid en de beleggingsprestaties van het fonds over 2013 beschreven.

Naleving wet en regelgeving

Het afgelopen jaar zijn aan het fonds geen dwangsommen of boetes opgelegd. Er zijn door DNB geen aanwijzingen aan het fonds gegeven, noch is een bewindvoerder aangesteld of is bevoegdheidsuitoefening van organen van het fonds gebonden aan toestemming van de toezichthouder. De vermogenspositie is nog wel zodanig dat het in 2009 ingediende lange termijn herstelplan onverkort van kracht is. Het einddoel van het korte termijn herstelplan is per 31 december 2013 gehaald.

Compliance en Gedragscode

De compliance officer bewaakt dat het fonds voldoet aan de van toepassing zijnde regels op het gebied van gedrag en integriteit voor de aan het fonds verbonden personen. Jaarlijks dient door de bestuursleden te worden bevestigd dat zij de gedragscode nageleefd hebben. De bevindingen inzake de naleving van de code zijn vastgelegd in een brief van de compliance officer aan het bestuur. Uit deze rapportage zijn geen bijzonderheden voortgekomen.

Uitvoeringskosten

Ook in dit verslag worden door het fonds de uitvoeringskosten gepresenteerd. Eerder is door het fonds ook meegedaan aan het CEM kosten Analyse en Benchmarking onderzoek. Daarbij is gebleken dat het fonds bij de totale beheerkosten in vergelijking met de andere onderzochte fondsen ruim onder het gemiddelde scoorde.

Deze kosten worden ook dit jaar opgenomen aangezien het bestuur volledige transparantie wenst te realiseren ten aanzien van deze kosten. Dit gaat dus verder dan alleen de direct in de jaarrekening te verantwoorden kosten. Het transparant maken van alle kosten en mogelijk afzetten tegen een benchmark is daarbij een middel om de kosten verder te beheersen. Met onderstaand overzicht geeft het fonds hieraan invulling.

Kostenoverzicht

	2013	2012
Pensioenbeheer		
Kosten in euro per deelnemer ¹⁾	€ 72,56	€ 65,37
Vermogensbeheer		
Kosten in % van het gemiddeld belegd vermogen ²⁾	0,55%	0,54%
Transactiekosten in % van het gemiddeld belegd vermogen	0,03%	0,08%

1) Kosten komen uit de jaarrekening. Om de kosten per deelnemer te berekenen is conform de aanbeveling van de Pensioenfederatie het aantal deelnemers gedefinieerd als de som van het aantal actieve deelnemers en pensioengerechtigden. Gewezen deelnemers tellen dus niet mee. Voor de samenstelling van de kosten wordt verwezen naar toelichting [24] op de staat van baten en lasten.

2) Kosten van het vermogensbeheer kunnen in twee categorieën worden onderscheiden. De eerste categorie betreft de kosten zoals die in de jaarrekening zijn verwerkt. Daaronder vallen de beheervergoeding van de vermogensbeheerder(s) en overige beheervergoedingen. Dit betreft een bedrag van € 3.853.000,-. De tweede categorie betreft kosten die rechtstreeks ten laste van het beleggingsrendement zijn gebracht. Deze kosten zijn dus niet inbegrepen in de kosten van de vermogensbeheerder(s) zoals opgenomen in de jaarrekening en zijn geschat op € 4.654.000,-. De totale kosten vermogensbeheer komen daarmee uit op circa € 8.507.000,-.

Onderstaand wordt een specificatie van de kosten vermogensbeheer per beleggingscategorie weergegeven.

Kosten per beleggingscategorie

Beleggingscategorie	Performance			Totaal
	Beheer- kosten	gerelateerde kosten	Transactie- kosten	
Vastgoed	806	81	–	887
Aandelen	489	–	102	591
Private equity	238	–	1	239
Vastrentende waarden	1.533	–	323	1.856
Hedgefonds	1.062	790	1	1.853
Commodities	41	–	29	70
Overige beleggingen	29	–	20	49
Totaal kosten toe te wijzen aan categorieën excl. overlay	4.198	871	476	5.545
Kosten overlay beleggingen	–	–	23	23
Totaal kosten toe te wijzen aan categorieën incl. overlay	4.198	871	499	5.568
Overige vermogensbeheerkosten				
Kosten vermogensbeheer pensioenfondsen en bestuursbureau	–	–	–	–
Kosten fiduciair beheer	1.513	–	–	1.513
Bewaarloon	201	–	–	201
Advieskosten vermogensbeheer (S & V)	60	–	–	60
Overige kosten	1.165	–	–	1.165
Totaal overige vermogensbeheerkosten	2.939	–	–	2.939
Totaal kosten vermogensbeheer	7.137	871	499	8.507

Uitbestede werkzaamheden

Administratie

De administratie wordt uitgevoerd door AZL te Heerlen. De rechten en verplichtingen van uitvoerder en fonds zijn vastgelegd in een contract voor een periode van vijf jaar, van 2011 tot en met 2015. AZL draagt zorg voor de volgende zaken:

- de pensioen- en deelnemersadministratie;
- de financiële administratie;
- de jaarverslaglegging;
- uitvoerende actuariële werkzaamheden;
- de bestuursondersteuning en bestuursadviesing.

AZL verstrekt jaarlijks een ISAE 3402 type II rapportage. Daarbij geeft de directie een In Control Statement af. Het betreft een rapportage over de resultaten van een audit die bij AZL heeft plaatsgevonden en die gericht is op de opzet, het bestaan en de effectieve werking van de beheers- en controlemaatregelen, processen en procedures van AZL.

Vermogensbeheer

Bpf MITT heeft MN aangesteld als fiduciair vermogensbeheerder. De rechten en verplichtingen van uitvoerder en fonds zijn vastgelegd in een contract voor onbepaalde tijd. De eisen die gesteld worden aan pensioenfondsen en aan hun uitvoerders zijn in de afgelopen jaren aanzienlijk verzwaaard. Een uitgebreide Service Level Agreement maakt daarom onderdeel uit van het contract.

MN voert op basis van het door het bestuur vastgestelde beleggingsplan het fiduciair vermogensbeheer over de gehele portefeuille. Als onderdeel hiervan verzorgt MN de integrale beleggingsadministratie, stuurt de uitvoering van het beheer van de beleggingsportefeuille aan en voorziet Bpf MITT van rapportages over de uitvoering van het vermogensbeheer. Het feitelijke vermogensbeheer wordt deels door MN zelf verricht en is deels door MN uitbesteed aan andere vermogensbeheerders wereldwijd. Dit laatste geschiedt op basis van mondiaal geaccepteerde vermogensbeheercontracten.

De controle op het functioneren van MN wordt primair verricht op basis van de door MN opgeleverde maand- en kwartaalrapportages. De beleggingscommissie voert die controle uit onder meer aan de hand van het door het bestuur vastgestelde beleid, waaronder het beleggingsplan. Daarnaast worden de ontwikkelingen en de stand van zaken rondom de nieuwe SLA en de uitvoering van het vermogensbeheer samen met een nieuwe externe beleggingsadviseur, tussen de uitbestedingscommissie en de beleggingscommissie met MN besproken. MN beschikt over een ISAE 3402-rapportage. Hiermee wordt het bestuur een verhoogd inzicht gegeven in de belangrijkste primaire processen van MN.

Waarmerking en advisering

Actuariaat

Hierbij wordt onderscheid gemaakt tussen uitvoerende, adviserende en waarmerkende werkzaamheden. De uitvoerende werkzaamheden worden verzorgd door AZL. Het bestuur heeft de adviserende werkzaamheden en de waarmerkende werkzaamheden opgedragen aan Towers Watson B.V. Deze partij beschikt over een door DNB goedgekeurde gedragscode waarbij de adviserende werkzaamheden en de waarmerkende werkzaamheden worden uitgevoerd door verschillende personen.

Controle

De controle van de jaarrekening is toevertrouwd aan KPMG Accountants N.V. te Utrecht.

Algemene pensioenontwikkelingen

Op vele fronten van het aanvullende pensioengebied staan veranderingen op stapel. De aangekondigde herziening van het Financieel Toetsingskader (FTK) en de inperking van het fiscale Witteveenkader raken de inhoud van de pensioenovereenkomst, de Wet Versterking Bestuur Pensioenfondsen (Wvbp) dwingt fondsbesturen hun governance onder de loep te nemen. De door de staatssecretaris gevraagde consultatie over de handhaving dan wel aanpassing van de Algemene Pensioeninstelling (API) heeft betrekking op de feitelijke uitvoering van de pensioenregelingen. Voorts zijn er daarnaast drie nieuwe, reeds aangekondigde wettelijke voornemens in de maak: aparte wetten over de pensioencommunicatie, over de invoering van het algemeen pensioenfonds en over de wijziging van het systeem van waardeoverdrachten. Deze voornemens moeten alle voor het einde van 2014 het Staatsblad bereiken. Het geheel van wetswijzigingen vraagt om een strakke regievoering en juiste prioritering. Een aantal van de genoemde onderwerpen raakt ook de uitvoering of de pensioenregeling van Bpf MITT. Hierop wordt hierna nader ingegaan.

Moeizame hervorming van het aanvullende pensioenstelsel

Het onderhavige boekjaar kan worden gekenmerkt door wachten op de noodzakelijke politieke besluiten over de herziening van het FTK en de invoering, als alternatief voor het huidige nominale stelsel, van de reële ambitieovereenkomst. Dit staat in schril contrast tot de herhaalde oproepen van De Nederlandsche Bank (DNB) om, zelfs op basis van onvolledige informatie over de wettelijke voorschriften, voorbereidingen te treffen voor deze herziening.

In het voorjaar publiceerde staatssecretaris Klijnsma van Sociale Zaken en Werkgelegenheid (SZW) het langverwachte consultatiedocument over de herziening van het FTK. Daarop is door diverse maatschappelijke organisaties gereageerd. Na de zomer maakte de bewindsvrouw op grond van die reacties reeds bekend dat zij heeft besloten af te zien van het creëren van twee pensioenstelsels, waaruit sociale partners kunnen kiezen. Hiermee zou bovendien de invaarproblematiek van tafel zijn. De tussenweg die zij wil bewandelen en die in de pensioensector kan rekenen op een breed draagvlak, zou ze in een wetsvoorstel verwerken en voor het einde van 2013 bij de Tweede Kamer indienen. Deze planning heeft zij niet gehaald. Na afloop van het boekjaar meldde de staatssecretaris dat ze hoopte voor 1 april 2014 het wetsvoorstel bekend te kunnen maken. Uitgaande van behandeling door de Tweede Kamer nog voor het zomerreces, zou invoering per 1 januari 2015 volgens haar nog steeds tot de mogelijkheden behoren. De Pensioenfederatie heeft de staatssecretaris echter laten weten dat de kans dat de wetswijziging vanaf 1 januari 2015 zal kunnen worden nageleefd, gering moet worden geacht.

In het voornoemde consultatiedocument is overigens aangegeven dat de herziening van het FTK vooral moet worden gezien als een directe verbetering van de weerbaarheid van pensioenfondsen tegen schokken op de financiële markten en de stijging van de levensverwachting. Het kabinet heeft tevens behoefte aan een maatschappelijk debat over fundamentele vragen over de inrichting van het aanvullende pensioenstelsel en heeft dit debat daarom reeds aangekondigd. Omdat de FTK-herziening meer tijd in beslag neemt dan verwacht, dreigt men –bijvoorbeeld naar aanleiding van de publicatie van het CPB-rapport over de doorsneepremie– reeds een voorschot op die discussie te nemen.

In het hoofdstuk over de fondsspecifieke ontwikkelingen zal verder worden ingegaan op de voorbereidingen die het fondsbestuur op deze herziening heeft getroffen.

Wet versterking bestuur pensioenfondsen als gelegenheid tot verbeteringen

Positie van de gepensioneerden, alternatieve bestuursmodellen en invoeringstraject

Halverwege het boekjaar kwam, na een lange parlementaire geschiedenis met betrekking tot de medezeggenschap van gepensioneerden, de Wvbp tot stand. Deze medezeggenschap is thans uitgemond in een wettelijke verplichting om gepensioneerden in het bestuur op te nemen. De wet streeft er voorts naar de deskundigheid van het bestuur te vergroten en het intern toezicht te versterken. Bovendien wordt beoogd om de taken en bevoegdheden van de bestaande fondsorganen te stroomlijnen. Deze doelstellingen kunnen nu ook worden gerealiseerd door middel van de introductie van twee nieuwe bestuursmodellen, ter vervanging van het huidige paritaire bestuursmodel. Het gaat dan om het zogenaamde gemengde bestuursmodel of 'one tier board' en het onafhankelijk bestuursmodel. DNB ziet in de wetswijziging een uitgelezen gelegenheid voor de fondsbesturen om hun fondsorganisatie aan een kritisch onderzoek te onderwerpen en aan te passen aan de maatschappelijke veranderingen en eisen.

Na de totstandkoming van de wet werd het invoeringstraject nader ingevuld. Omdat de aanpassingen in de fondsorganisatie met ingang van 1 juli 2014 operationeel moeten zijn en DNB een daaraan voorafgaande periode nodig heeft om de gewijzigde fondsdOCUMENTEN en wisselingen in het bestuur te beoordelen op deskundigheid en integriteit, dienen de voorbereidende werkzaamheden uiterlijk 1 april 2014 gereed te zijn. Het fondsbestuur heeft na voorlichting en analyse van de nieuwe modellen, mede in overleg met sociale partners besloten om na 1 juli 2014 het paritaire bestuursmodel te blijven hanteren. In het hoofdstuk over de fondsspecifieke ontwikkelingen zal hierop nader worden ingegaan.

Code Pensioenfondsen

Tegelijk met de Wvbp zijn de Principes voor goed pensioenfondsbestuur d.d. 6 december 2005 van de Stichting van de Arbeid (STAR) vervangen door de Code Pensioenfondsen. Aan deze code die door de Pensioenfederatie en de STAR gezamenlijk is ontworpen en 83 normen bevat, is ondertussen een wettelijke grondslag gegeven. Voor zover mogelijk heeft het bestuur de code laten beoordelen op zijn gevolgen. Hiermee kon de navolging van de normen gedeeltelijk worden meegenomen in het transitieproces in verband met de Wvbp. Het komende verslagjaar zal verder benut worden om de code te implementeren. Over de toepassing of uitleg, indien bepaalde normen niet worden nageleefd dan wel daarvan wordt afgeweken, zal dan ook in het jaarverslag over 2014 voor het eerst verantwoording worden afgelegd door Bpf MITT.

API-consultatie

Ook in het boekjaar 2013 blijven de bestuurlijke aspecten en een effectieve uitvoering van de pensioenregelingen tegen acceptabele kosten de aandacht van de fondsbesturen vragen. Diverse besturen van pensioenfondsen overwegen te liquideren danwel zoeken naar samenwerking met andere fondsen. In dit kader zijn in het recente verleden andere uitvoeringsvehikels in het leven geroepen, te weten de premiepensioeninstelling (PPI), specifiek ten behoeve van de uitvoering van beschikbare premieregelingen, en het multi-opf. Als voorlopig sluitstuk van deze ontwikkeling zou de algemene pensioeninstelling (API) in een behoefte moeten gaan voorzien. Staatssecretaris Klijnsma vroeg de pensioensector dan ook om te reageren op haar vraag of de API een toegevoegde waarde kon betekenen ten opzichte van de bestaande en nieuwe uitvoeringsvormen. Op basis van de ontvangen adviezen heeft zij, in het begin van 2014, een voorontwerp van wet openbaar gemaakt, waarin ze een andere fondsorganisatie dan de API, het zogenaamd algemeen pensioenfonds, voorstelt. Zij wil dit fondstype reeds met ingang van 2015 mogelijk maken. Hiermee lijkt de Europese dimensie van de Nederlandse pensioeninstellingen steeds verder naar de achtergrond te raken.

Inperking van de fiscale facilitering van de pensioenopbouw in twee stappen

Met ingang van 1 januari 2014 zijn de maximaal toegestane opbouwpercentages voor middel- en eindloonregelingen neerwaarts aangepast en is vanaf 1 januari 2015 een verdergaande verlaging in het vooruitzicht gesteld. De lagere opbouwpercentages vanaf 2014 passen bij een verhoging van de pensioenleeftijd naar 67 jaar, omdat het niet in de bedoeling van het kabinet lag dat de latere pensioenleeftijd en dientengevolge twee jaar langere pensioenopbouw uiteindelijk zouden uitmonden in hogere pensioenuitkomsten. In het hoofdstuk over de fondsspecifieke ontwikkelingen worden de pensioentechnische en administratieve aanpassingen aan het aangepaste Witteveenkader verder behandeld.

Om aan de Europese stabiliteitsnormen te voldoen, moet de Nederlandse regering bezuinigen op zijn overheidsuitgaven. De fiscale facilitering van de aanvullende, collectieve pensioenopbouw kon aan dit proces niet ontkomen. Daarom wordt met ingang van 2015 het Witteveenkader verdergaand ingeperkt. De eerder voorgestelde wetgeving strandde echter in de Eerste Kamer. Inmiddels zijn, met instemming van de oppositiepartijen D66, ChristenUnie en SGP, de wijzigingsvoorstellen aangepast. Opvallend in de voorstellen zijn de aftopping van de pensioenopbouw naar een maximum van 100.000,- euro in de tweede pijler en vooral het scheppen van waarborgen dat de lagere pensioenopbouw ook daadwerkelijk wordt vertaald in een lagere premie. Het pensioenstelsel wordt hiermee tot een instrument gemaakt om de Nederlandse economie ofwel de binnenlandse consumptieve bestedingen te bevorderen.

De lagere pensioenopbouw in de tweede pensioenpijler en de herstelplannen, die nog voor diverse pensioenfondsen van kracht zijn (na herstel van de reserve dient nog een versterking van de financiële buffers plaats te vinden), vallen in de tijd samen met een wens van de overheid dat pensioenfondsen –zoals gezegd– een bijdrage leveren aan het herstel van de Nederlandse economie. Er wordt een toenemend beroep op de vermogens van de pensioenfondsen gedaan, om deze in te zetten bij de woningmarkt, het midden- en kleinbedrijf, duurzame energie en de infrastructuur. De Pensioenfederatie heeft het kabinet laten weten dat de pensioenfondsen in vrijheid moeten kunnen blijven beslissen over financieringsverzoeken en dat de gevraagde investeringen primair in het belang van de aanspraak- en pensioengerechtigden moeten zijn. In dit jaarverslag zal een begin worden gemaakt met een overzicht en inzicht in de beleggingen op Nederlands grondgebied; een en ander om een eerste, vergelijkbaar cijfer te creëren. Vanaf het boekjaar 2014 zal deze informatie verder in het jaarverslag worden opgenomen door Bpf MITT.

Convenant arbeidsongeschiktheidspensioen en premievrijstelling

In het begin van het boekjaar hebben het Verbond van Verzekeraars en de Pensioenfederatie een convenant gesloten over de dekking van het arbeidsongeschiktheidspensioen en de premievrijstelling bij arbeidsongeschiktheid. Aanleiding voor het sluiten van dit convenant is dat in de praktijk is gebleken dat zieke of gedeeltelijk arbeidsongeschikte werknemers moeizaam van baan wisselen. Als pensioenfondsen en verzekeraars het convenant volgen, wordt de arbeidsongeschiktheidsdekking op dezelfde wijze uitgevoerd en lopen werknemers zo min mogelijk verzekeringsrisico's als ze van werkgever wisselen. De pensioenuitvoerders dragen zodoende bij aan het bevorderen van de baanmobiliteit in Nederland.

De voornaamste afspraak is dat een arbeidsongeschiktheidspensioen wordt gedekt door de pensioenregeling waarin de werknemer deelnemer was op de eerste ziekte dag, inclusief latere toenames in de mate van arbeidsongeschiktheid. Hetzelfde geldt voor de premievrijstelling wegens arbeidsongeschiktheid. Bpf MITT heeft hierover afgesproken in 2014 per geval de situatie te beoordelen. Bij de transitie naar 2015 zal dit punt in het overleg met Sociale Partners over de nieuwe regeling worden meegenomen.

Toezichtontwikkelingen

De herziening van het FTK (nog geen ingediend wetsvoorstel) en de versterking van de pensioenfondsbesturen (voltooide wetgeving) zijn voor DNB aanleiding geweest om bij de besturen zogenaamde transitie- of stappenplannen op te vragen en enquêtes en nadere vragenlijsten in te stellen. In het onderhavige boekjaar zijn deze methodieken herhaaldelijk ingezet. Daarnaast publiceert de toezichthouder in toenemende mate Q & A's (vragen en antwoorden) over deelonderwerpen. De gedetailleerde antwoorden helpen de fondsbesturen in het concreet maken van hun aanpassingen, maar beperken daarmee ook enigszins de beleidsvrijheid van het bestuur.

DNB heeft voor het onderhavige boekjaar wederom een duidelijk overzicht gepubliceerd van onderzoeken naar het functioneren van de pensioenfondsen. Zo heeft onder meer onderzoek plaatsgevonden naar de beheersing van de risico's van de uitbesteding van de pensioenadministratie, naar de renterisico's en de beleggingen in en waardebeoordeling van commercieel vastgoed, alsmede naar de kwaliteit van de rapportages. De onderzoeksactiviteiten van DNB nemen in omvang toe en hebben hun weerslag op de jaarlijkse, over de pensioenfondsen omgeslagen toezichtheffing. De onderzoeksresultaten moeten DNB helpen in het ontwikkelen van nieuw beleid en regelgeving. De sector van pensioenfondsen wordt door deze werkwijze echter ook met steeds hogere heffingen geconfronteerd, dit terwijl de fondsbesturen zich over de doelmatigheid en rechtvaardigheid van hun eigen uitvoeringskosten moeten verantwoorden. Bovendien trekt de overheid zich vanaf 2015 terug uit de financiering van het toezicht op de financiële markten. Gevreesd wordt voor een stijging van de toezichtkosten als er geen overheidsbelang bij een kostenbeheersing meer is. Dit vraagt om meer aandacht bij het pensioendebat in het komende jaar.

Actuariële analyse

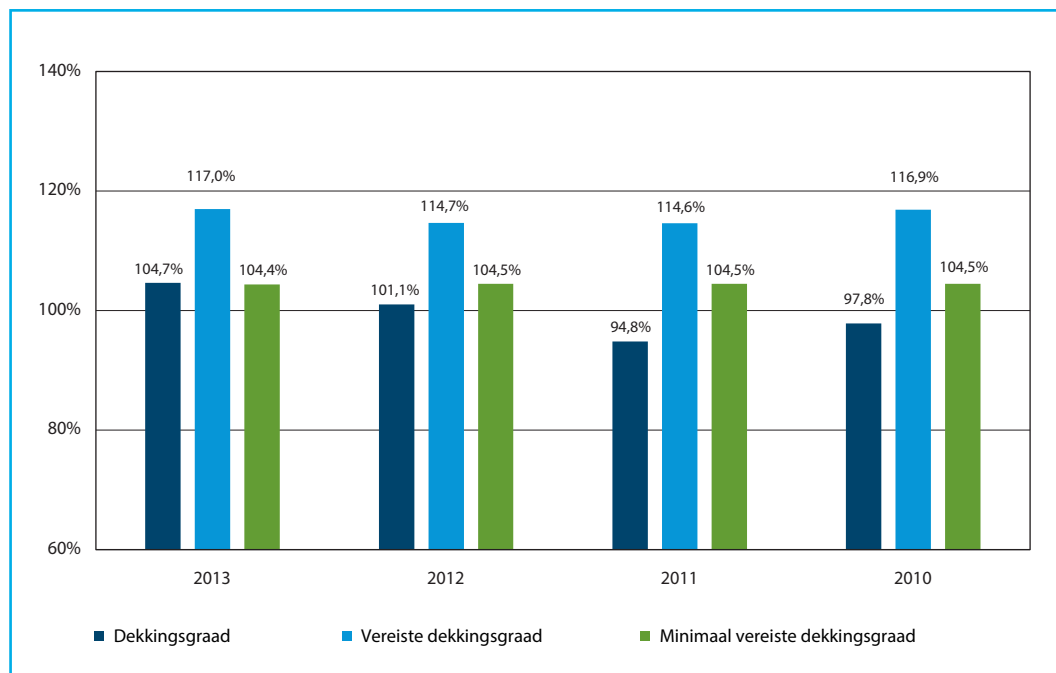
In deze samenvatting worden, naast de ontwikkelingen gedurende het boekjaar, de belangrijkste financiële cijfers van het fonds gepresenteerd. Ter vergelijking van de cijfers van het huidige boekjaar zijn referentiecijfers opgenomen.

Financiële positie

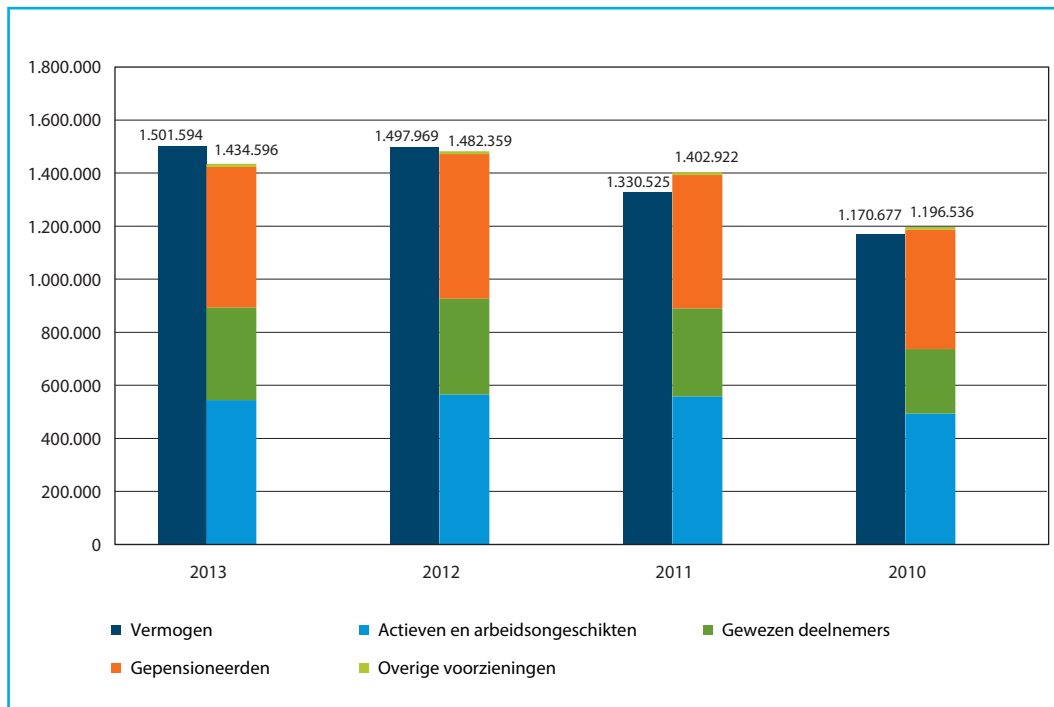
De dekkingsgraad van het fonds steeg van 101,1% ultimo 2012 naar 104,7% ultimo 2013.

De dekkingsgraad ultimo 2013 is lager dan de vereiste dekkingsgraad. Het fonds verkeert daarom ultimo 2013 in een reservetekort. De dekkingsgraad is gebaseerd op de technische voorziening waarbij de DNB-rentetermijnstructuur is gebruikt voor de verdiscontering. In deze rentetermijnstructuur is gerekend met een driemaandsmiddeling en er is gebruik gemaakt van de Ultimate Forward Rate (UFR)-methodiek.

Onderstaande grafiek laat de ontwikkeling van de dekkingsgraad zien en de hoogte van de (minimaal) vereiste dekkingsgraad.

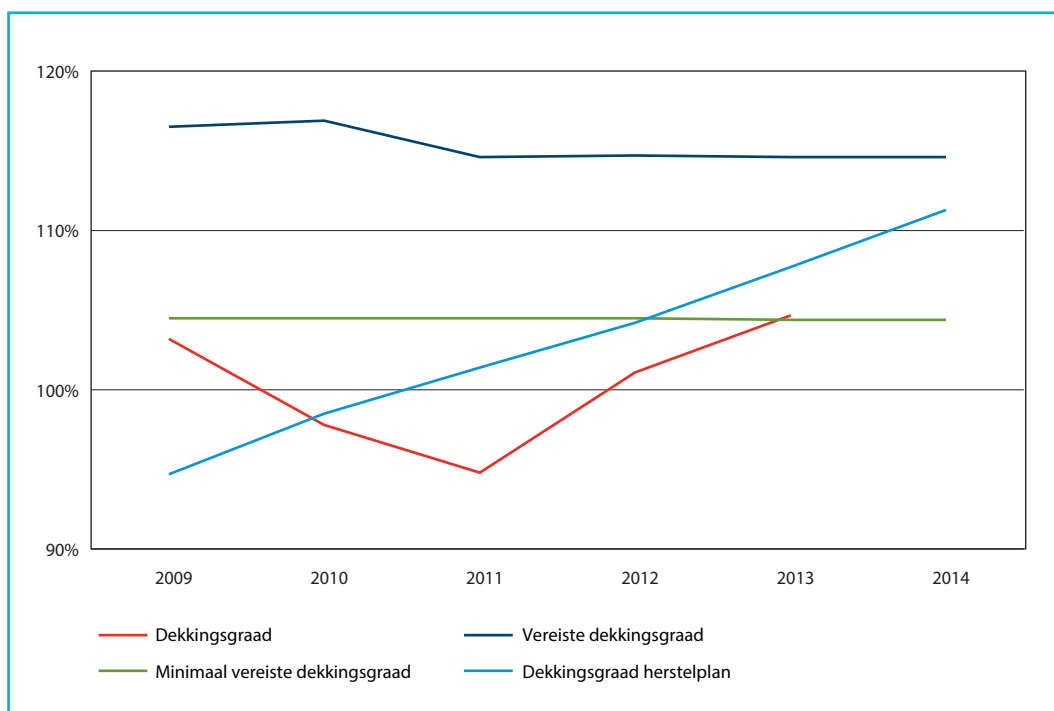

De volgende grafiek (bedragen in de grafiek x € 1.000,-) geeft het vermogen en de technische voorziening(en) weer.

Herstelplan

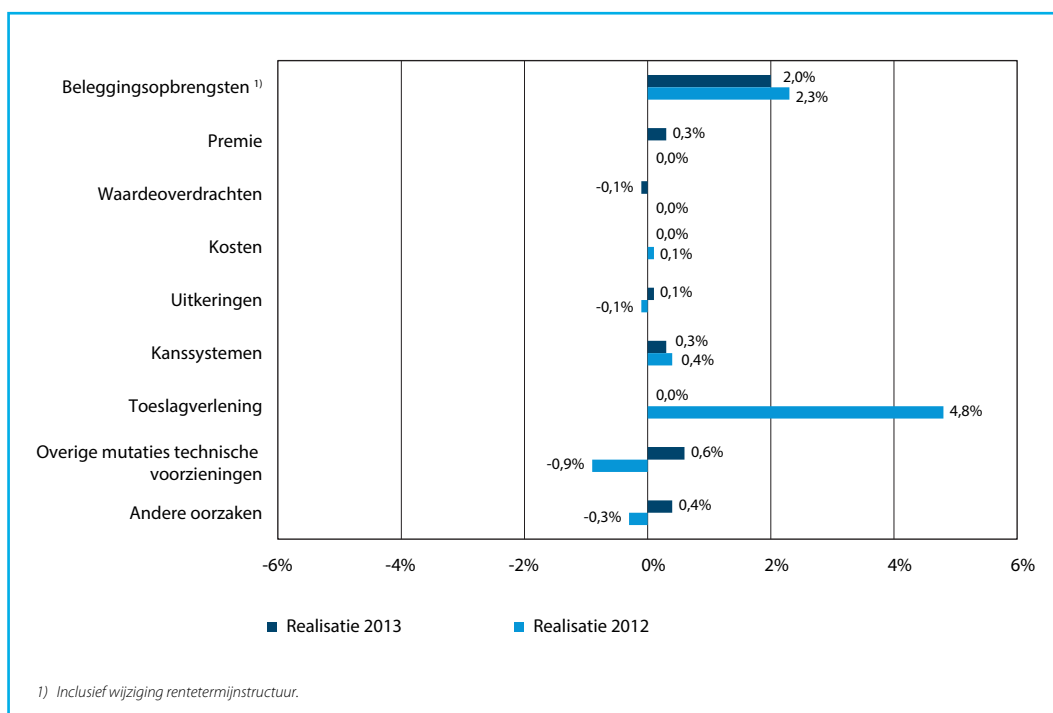
Bpf MITT verkeert ultimo 2013 in een reservetekort en heeft begin 2009 een herstelplan ingediend. De grafiek op de volgende pagina toont de verwachte ontwikkeling van de dekkingsgraad, zoals deze in het oorspronkelijke herstelplan is vastgelegd. Tevens toont de grafiek de ontwikkeling van de dekkingsgraad tot en met ultimo 2013 en de (minimaal) vereiste dekkingsgraad tot en met ultimo 2014.

Op basis van het ingediende herstelplan zou ultimo 2013 een dekkingsgraad van 107,7% worden verwacht. De werkelijke dekkingsgraad ultimo boekjaar 2013 is 104,7%. Het fonds loopt derhalve achter op het oorspronkelijke herstelplan. Naast de vergelijking met het oorspronkelijke herstelplan is het belangrijk om te kijken naar de evaluatie van het herstelplan. Uit de evaluatie van het herstelplan die begin 2014 is uitgevoerd, kwam naar voren dat het herstel naar verwachting voldoende zal zijn om tijdig uit de situatie van reservetekort te raken.

Analyse van het resultaat

De stijging van de dekkingsgraad van 3,6%-punt in 2013 volgt tevens uit het positieve resultaat van € 52.968.000,- in het boekjaar. In 2012 was er een positief resultaat van € 80.996.000,-. De invloed van het resultaat op de dekkingsgraad is in de volgende grafiek weergegeven en uitgesplitst naar mutatie-oorzaak.

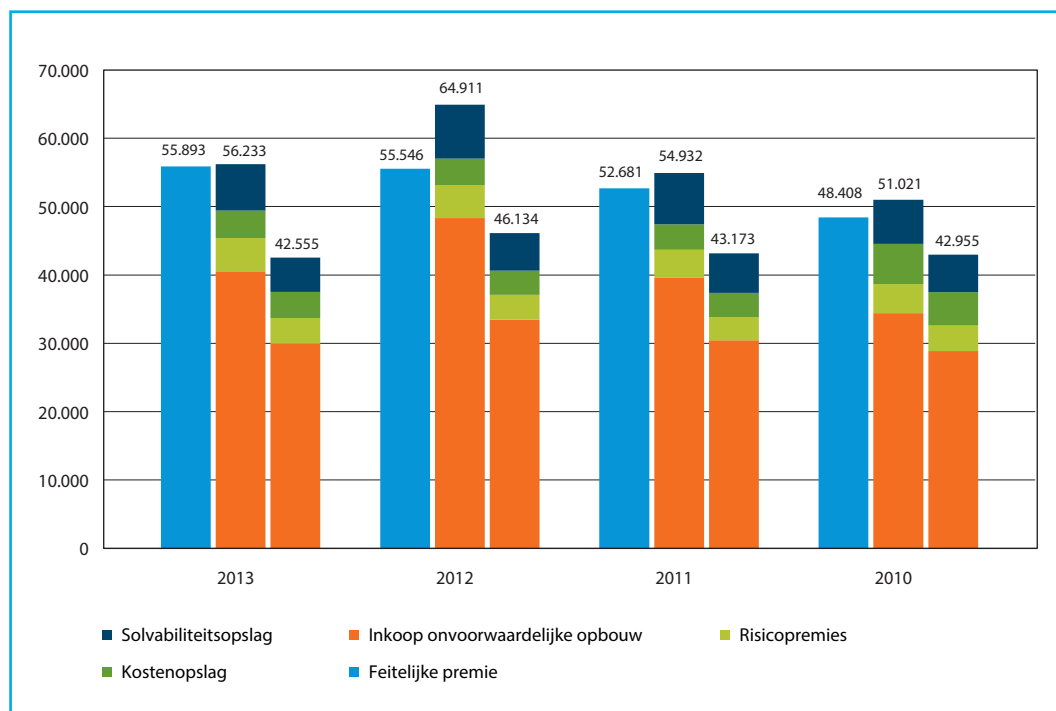
Kostendekkende premie

De kostendekkende premie over 2013 is vastgesteld conform de actuariële en bedrijfstechnische nota (abtn). Dit betekent dat de premie is vastgesteld op basis van een gedempt premiebeleid, gebaseerd op de gemiddelde rentetermijnstructuur van de laatste tien boekjaren. Voor boekjaar 2013 resulteert dit in een vaststelling van de kostendekkende premie op basis van een gedempte vaste rente van 3,84%.

De gedempte kostendekkende premie bedraagt € 42.555.000,-. De feitelijk betaalde premie is met € 55.893.000,- hoger.

Omdat het fonds ultimo 2012 in een dekkingstekort verkeerde, moet de totale premie over 2013 bijdragen aan het herstel van het fonds. De premie die daarvoor nodig is, bedraagt € 51.520.000,-. Gegeven de feitelijke premie van € 55.893.000,- is aan deze eis voldaan.

De feitelijk betaalde premie, de zuivere kostendekkende premie en de gedempte kostendekkende premie worden achtereenvolgens in onderstaande grafiek weergegeven. Hierbij zijn de zuivere kostendekkende premie en de gedempte kostendekkende premie gesplitst in de diverse componenten conform de vereisten uit de Pensioenwet.

Verzekerdenbestand

	Deelnemers	Gewezen deelnemers	Pensioen- gerechtigden	Totaal
Stand per 1 januari 2013	10.895	52.499	46.406	109.800
Mutaties door:				
Nieuwe toetredingen	1.356	-229	0	1.127
Ontslag met premievrije aanspraak	-1.438	1.438	0	0
Waardeoverdracht	0	-55	0	-55
Overlijden	-32	-324	-1.324	-1.680
Ingang pensioen	-285	-3.492	4.497	720
Afkoop	0	-175	-2.098	-2.273
Andere oorzaken	41	-30	126	137
Mutaties per saldo	-358	-2.867	1.201	-2.024
Stand per 31 december 2013	10.537 ^{*)}	49.632	47.607	107.776

^{*)} Waarvan deelnemers met (gedeeltelijke) vrijstelling van premiebetaling

934

Specificatie pensioengerechtigden

	2013	2012
Ouderdomspensioen	41.748	40.506
Partnerpensioen	5.769	5.801
Wezenpensioen	90	99
Totaal	47.607	46.406

Beleggingen

Doel van het beleggingsbeleid

Het beleggingsbeleid van Bpf MITT heeft als doel om, binnen aanvaardbare risico's, op zodanige wijze te beleggen dat een zo hoog mogelijk rendement wordt behaald. Op deze manier wordt ernaar gestreefd om een zo groot mogelijke kans op toeslagverlening te behalen. Het bestuur stelt elk jaar –op basis van de uitkomsten van Asset Liability Managementstudies (ALM-studies)– de inrichting van de portefeuille en een risicobudget vast, wat het kader aangeeft waarbinnen risico's acceptabel zijn.

Pensioenfondsen Bpf MITT voeren sinds enkele jaren een sterk diversificatiebeleid binnen de beleggingsportefeuille.

Markontwikkelingen

Het positieve sentiment rond de ontwikkelingen in de EMU zette in het begin van 2013 door. Dit nog altijd als gevolg van de garantie tot ingrijpen die Mario Draghi, president van de Europese centrale bank, in de zomer van 2012 afgaf. Bovendien was de verdeelde Amerikaanse politiek in staat gebleken om de gevreesde begrotingsafgrond rond de jaarwisseling grotendeels te omzeilen.

Het eerste scheurtje in het positieve sentiment ontstond als gevolg van de uitslag van de Italiaanse verkiezingen eind februari. Het vormen van een coalitie bleek niet mogelijk en er ontstond een machtsvacuüm. Hoewel de financiële markten hier nog redelijk gemakkelijk overheen stapten, volgde medio maart een tweede tegenvaller; de crisis in Cyprus. Een last minute akkoord voorkwam het uittreden van Cyprus uit EMU. Echter, daarmee werd de angst voor een potentieel bredere uitstraling naar de perifere lidstaten niet weggenomen. Onderdeel van het akkoord was het korten van deposito- en bankobligatiehouders, hetgeen de angst voor kapitaalvlucht en bank runs in andere perifere lidstaten verhoogde.

De Amerikaanse Centrale bank houdt de markten in haar greep

Het echte vuurwerk moest echter nog komen. De Amerikaanse centrale bank, de Federal Reserve, indiceerde op 22 mei tot veler verrassing haar obligatieaankoopprogramma weleens kunnen te gaan afbouwen; de zogenaamde 'tapering'. Overigens niet alleen omdat de Amerikaanse economie een wat stevigere basis kreeg. De Amerikaanse centrale bank maakte zich tevens enige zorgen om de enorme omvang van haar balans en de snelle stijging van de prijzen in bepaalde activamarkten. De aankondiging zette sterke opwaartse druk op de rentes op Amerikaanse staatsobligaties. Wereldwijd werden rentes mee omhoog getrokken en kwamen koersen van risicodragende activa onder neerwaartse druk. Vooral activaprijzen in opkomende landen werden fors lager gezet.

Echter, de rentes op Amerikaanse staatsobligaties stegen harder dan de Amerikaanse centrale bank wenste. Bovendien kwamen er in de loop van het derde kwartaal voorzichtige signalen dat de hogere rentes de economische groei begonnen te remmen. De Amerikaanse centrale bank bleek gevoelig voor deze signalen. Ze besloot de afbouw van haar obligatieaankoopprogramma uit te stellen. De rentes daalden weer, hoewel niet terug naar hun eerdere dieptepunten.

Inflatie neemt af

De inflatie in de EMU daalde in oktober tot onder de 1%, ondanks de enigszins betere economische groeicijfers. In zowel de Verenigde Staten als in de EMU lag de inflatie duidelijk onder de doelstelling van centrale banken van circa 2%. De lage inflatie was met name het gevolg van lage kredietverlening, lagere grondstoffenprijzen, hoge werkloosheid, lage loonstijgingen en overcapaciteit. Bovendien liep de waarde van de euro op, onder andere vanwege de politieke problemen in de Verenigde Staten. De sterkere euro zette nog eens extra neerwaartse druk op de Europese inflatie.

De Europese centrale bank reageerde op de lagere inflatie door in november haar beleidsrente te verlagen. De Amerikaanse centrale bank handhaafde haar obligatieaankoopprogramma, maar kondigde in december aan, in 2014 te zullen starten met het afbouwen van deze aankopen. Daarbij communiceerde ze echter duidelijk dat dit een geleidelijke afbouw zal betreffen en dat haar monetaire beleid nog lang stimulerend zal blijven. De negatieve impact op de financiële markten bleef beperkt.

Resultaten

Om het gerealiseerde rendement per beleggingscategorie op waarde te schatten, wordt dit afgezet tegen een maatstaf. Deze maatstaf betreft het resultaat op de normportefeuille voor 2013. Aan de hand van de ontwikkeling ten opzichte van deze normportefeuille kan worden getoetst of door actief beheer waarde is toegevoegd. Het bestuur heeft ervoor gekozen risico op rentedalingen voor een belangrijk deel af te dekken. Hierdoor stabiliseert de ontwikkeling van de dekkingsgraad en is de vereiste reservebuffer lager. De feitelijke renteafdekking ultimo 2013 bedraagt op basis van het UFR kader 49,4%, tegenover de strategisch beoogde afdekking van 50,0%.

Feitelijke samenstelling beleggingsportefeuille ultimo december 2013

		2013 in (%)	2012 in (%)
Matching portefeuille		53,3	54,2
Vastrentende waarden		50,1	49,8
Langlopende staatsobligaties	directe belegging	33,9	38,0
Bedrijfsobligaties	Mn Services fonds	11,9	11,7
Hypotheke	Syntrus Achmea	4,2	0,0
Onderhandse leningen	directe belegging	0,1	0,1
Duration overlay		1,2	2,5
Liquiditeiten		2,0	2,0
Return portefeuille		46,7	45,8
Aandelen		19,9	15,6
Europa	Mn Services fonds	6,3	4,3
Noord-Amerika	Mn Services fonds	6,0	4,2
Verre Oosten	Mn Services fonds	1,8	1,8
Opkomende landen	Mn Services fonds	5,8	5,3
Hoogrentende obligaties		15,7	16,1
Emerging market debt	Mn Services fonds	9,1	9,5
US High Yield	Mn Services fonds	6,6	6,6
Alternatieve Investerings		3,9	6,8
Commodities	directe belegging	0,0	3,0
Hedge Funds	Mn Services fonds	3,9	3,8
Illiquide returnportefeuille		7,1	7,2
Onroerend goed	Mn Services fonds	4,9	5,0
Infrastructuur	Mn Services fonds	0,8	0,8
Private Equity	Mn Services fonds	1,3	1,4
Totaal		100,0	100,0

In onderstaande tabel is naast het feitelijke rendement, het resultaat opgenomen van de benchmark die het pensioenfonds hanteert om de beleggingsresultaten mee te vergelijken. Het feitelijke resultaat van het pensioenfonds bedroeg -1,15% (inclusief beheerkosten) in 2013. Dit rendement lag enigszins hoger dan de benchmark. De portefeuillebenchmark kwam uit op: -1,27%.

Rendementen boekjaar

Rendement	2013	2012
	in %	in %
Feitelijk rendement	-1,15	10,28
Benchmark	-1,27	10,22

Rendement 2013 per portefeuille

	Rendement	Benchmark
Matching portefeuille	-5,31	-5,36
Return portefeuille *)	4,47	3,68

*) Performance inclusief vreemde valuta afdekking.

Het totale beleggingsresultaat over 2013 bedraagt negatief € 17,6 miljoen (2012: € 142,5 miljoen). Het totale belegde vermogen nam per eind 2013 af tot € 1,567 miljard.

Matching portefeuille - Investment Grade Vastrentende waarden

Markontwikkelingen

Staatsobligaties

De langlopende staatsobligatieportefeuille liet afgelopen jaar per saldo een negatief resultaat zien (-5,68%). De Duitse tienjaars rente steeg gedurende het jaar met 61 basispunten naar 1,93%. De spread (t.o.v. de swaprentecurve) op Nederlands en Fins staatspapier steeg met respectievelijk tien basispunten en zeven basispunten, hetgeen een aanvullend licht negatief effect op de rendementen had. In het eerste kwartaal van 2013 daalden de rentes in de meeste Noord-Europese landen als gevolg van de onrust voorafgaand aan de Italiaanse verkiezingen. De Europese Centrale bank verlaagde begin mei de rente naar aanleiding van tegenvallende economische data, maar ondanks deze verlaging stegen de Europese rentes in navolging van de Amerikaanse rente. In de Verenigde Staten stegen de rentes als gevolg van berichten over de mogelijke afbouw van het obligatieaankoopprogramma door de Amerikaanse centrale bank. De introductie van de 'forward guidance' van de Europese centrale bank in juli maakte een einde aan de stijgende rentes. In aanloop naar de meeting van de Amerikaanse centrale bank in september stegen de rentes echter opnieuw. Op het onverwachte besluit van de Amerikaanse centrale bank om het afbouwen van haar obligatieaankoopprogramma voorlopig uit te stellen, lieten de Amerikaanse en Europese rentes een sterke correctie zien. Naar jaareinde herstelden de rentes, gedreven vanuit de Verenigde Staten als gevolg van de beslissing van de Amerikaanse centrale bank om in januari 2014 te starten met het afbouwen van het obligatieaankoopprogramma.

Bedrijfsobligaties

De stijgende rente had eveneens een negatief effect op het rendement op Investment Grade Bedrijfsobligaties, maar dit effect werd deels gecompenseerd door een afname van de premies voor kredietrisico (de credit spreads). Met name de obligaties binnen de portefeuille met een relatief lage kredietwaardigheid presteerden goed. Beleggers bleken bereid om extra risico te nemen in ruil voor een hoger verwacht rendement. In de laatste maanden van 2013 was er in Europa zelfs sprake van een situatie waarbij de risicopremies van risicovollere obligaties kleiner werden, terwijl voor de meer veilige obligaties een lichte stijging van deze risicopremies zichtbaar was. Bedrijven profiteerden van de lage financieringskosten en de sterke vraag van beleggers door hun financiering te verlengen en vooruit te financieren. De focus binnen de Europese bankensector daarentegen lag op een inkrimping van de activiteiten, waardoor de uitgifte van leningen in deze sector historisch laag was in 2013. Het totaalrendement voor de beleggingscategorie lag op de 1,02%.

De totale vastrentende waarden obligatieportefeuille liet een negatief resultaat zien van -3,96%.

Activiteiten

Een groot deel van het vermogen van het pensioenfonds was in 2013 belegd in vastrentende waarden. Ook binnen deze portefeuille vastrentende waarden streeft het pensioenfonds naar vermindering van het risico door middel van spreiding van de beleggingen. Het pensioenfonds heeft ervoor gekozen om verdere spreiding aan te brengen in de matchingportefeuille door een deel te alloceren naar het particuliere hypotheekfonds van Syntrus Achmea waarmee wordt belegd in Nederlandse woninghypotheken. Daarnaast wordt belegd in Europese staats- en bedrijfsobligaties, renteswaps en liquide middelen.

In het beleggingsplan voor 2013 is norm voor de renteafdekking vastgelegd op 50% (o.b.v. UFR) van de portefeuille, waarbij een bandbreedte van 40% - 60% wordt gehanteerd.

Behalve over verschillende segmenten en regio's spreidt het pensioenfonds de beleggingen in vastrentende waarden ook over verschillende debiteurenkwaliteiten. Hoe hoger de debiteurenkwaliteit van de lener is, hoe lager het risico en hoe lager het te verwachten rendement. Andersom geldt dat voor lagere debiteurenkwaliteiten steeds hogere rentevergoedingen worden ontvangen. Vanwege de risico's bij twijfelachtige debiteurenkwaliteiten, houdt het pensioenfonds scherp toezicht op de kredietwaardigheid van partijen waaraan leningen worden verstrekt. Ook in 2013 is een grote focus geweest binnen de matchingportefeuille op de kwaliteit van de debiteuren.

Returnportefeuille - Aandelen

Markontwikkelingen

De aandelenmarkten van ontwikkelde landen presteerden in 2013 doorgaans zeer goed, mede als gevolg van het ruime monetaire beleid van de Europese en Amerikaanse centrale bank. In de Verenigde Staten stegen de winstmarges van bedrijven en waren positieve trends zichtbaar in onder andere het toenemende consumentenvertrouwen, de stijgende huizenprijzen, aantrekkende groei en een dalende werkloosheid. Deze ontwikkelingen werden positief ontvangen door beleggers en hadden een stijging van de koers/winst verhoudingen tot gevolg. In Europa hebben met name het Verenigd Koninkrijk en Duitsland goede economische cijfers en sterke rendementen op de beurs laten zien. Japanse aandelen stegen fors in waarde als gevolg van de stimuleringsmaatregelen die werden ingevoerd door minister-president Shinzo Abe.

De rendementen op aandelen van opkomende landen bleven sterk achter bij de meeste ontwikkelde landen. De oorzaak is te vinden in een combinatie van factoren. Allereerst is er bij het merendeel van de opkomende landen sprake van afnemende economische groei. Het vooruitzicht dat de Verenigde Staten de monetaire stimulering geleidelijk gaan afbouwen, droeg eveneens bij aan het negatieve sentiment. Vooral landen die afhankelijk zijn van externe financiering werden geconfronteerd met lagere aandelenkoersen en lagere valutakoersen. Tot slot was er politieke onrust in verschillende landen, waaronder Thailand en Turkije.

Het totaalrendement op aandelen (inclusief Private Equity) kwam in 2013 uit op 14,4%.

Activiteiten

Aandelen vormen een belangrijke categorie in de beleggingmix van het pensioenfonds. Aandelen geven op termijn een hoger verwacht rendement dan vastrentende waarden. De afgelopen jaren hebben de aandelenbeleggingen van het pensioenfonds dan ook een belangrijke rol gespeeld in het op niveau en betaalbaar houden van de pensioenen bij het pensioenfonds. Het hoger verwachte rendement van aandelen gaat gepaard met een hoger risicoprofiel van deze beleggingscategorie. Dat hogere risico uit zich in een sterk schommelend resultaat van jaar tot jaar. In het jaar 2013 lieten de aandelenbeleggingen een sterk rendement zien. Binnen de aandelenportefeuille spreidt het pensioenfonds de beleggingen over verschillende regio's en segmenten. Het pensioenfonds belegt in aandelen van beursgenoteerde ondernemingen in Europa, Noord-Amerika, het Verre Oosten en in opkomende landen.

Voor wat betreft de beleggingen in Private Equity hebben de Private Equity fondsen, waarin het pensioenfonds participeert, al haar aangegane verplichtingen vastgelegd met onderliggende Private Equity fondsen in 2008 en 2009. Daarom zijn in 2013 geen nieuwe verplichtingen meer aangegaan. De Private Equity fondsen zullen de komende jaren de aangegane verplichtingen met de onderliggende beheerders verder afwikkelen.

Returnportefeuille - Hoogrentende vastrentende waarden

Markontwikkelingen

Obligaties opkomende landen

EMD behaalde een performance van -8,81%. EMD daalde fors in waarde nadat de Amerikaanse centrale bank in mei aankondigde voornemens te zijn om haar obligatieaankoopprogramma af te bouwen. Tijdens de zomermaanden hadden zorgen over de afhankelijkheid van kapitaalinstromen van sommige opkomende markten voor de financiering van de tekorten op de lopende rekening een negatieve impact op de waardering van EMD. Daarnaast hadden de dalende valuta's van landen als Brazilië, Turkije, Zuid-Afrika en Indonesië een negatieve impact op de leningen die in lokale valuta noteren.

Amerikaanse hoogrentende bedrijfsobligaties

Hoogrentende bedrijfsobligaties presteerden aanzienlijk beter dan de "veiliger" geachte marktsegmenten zoals staatsobligaties en investment grade bedrijfsobligaties. Ook binnen het hoogrentende marktsegment waren beleggers bereid om extra risico te nemen in ruil voor een hoger verwacht rendement en dit resulteerde in een daling van de risicopremies op de hoogrentende bedrijfsobligaties. In het bijzonder de leningen met lagere debiteurenkwaliteiten presteerden goed. Faillissementen in het hoogrentende bedrijfssegment bleven op een laag niveau, mede als gevolg van de lage financieringskosten voor bedrijven. Het rendement voor Amerikaanse hoogrentende bedrijfsobligaties voor Bpf MITT bedroeg 3,24%.

Activiteiten

Een groot deel van het vermogen van het pensioenfonds was in 2013 belegd in hoogrentende obligaties. Deze beleggingen geven op termijn een hoger verwacht rendement dan op obligaties zoals opgenomen in de Matching portefeuille (o.a. Duitse- en Nederlandse Staatsobligaties) en deze spelen een belangrijke rol om de pensioenen op niveau en betaalbaar houden. Het hoger verwachte rendement gaat gepaard met een hoger risicoprofiel. Het pensioenfonds streeft naar vermindering van het risico door middel van spreiding van de beleggingen. Deze spreiding vindt plaats door te beleggen in Amerikaanse hoogrentende bedrijfsobligaties.

Behalve over verschillende segmenten en regio's spreidt het pensioenfonds de beleggingen in obligaties ook over verschillende debiteurenkwaliteiten. Hoe hoger de debiteurenkwaliteit van de lener is, hoe lager het risico en hoe lager het te verwachten rendement. Andersom geldt dat voor lagere debiteurenkwaliteiten steeds hogere rentevergoedingen worden ontvangen. Vanwege de risico's bij twijfelachtige debiteurenkwaliteiten, houdt het pensioenfonds scherp toezicht op de kredietwaardigheid van partijen waaraan leningen worden verstrekt.

Returnportefeuille - Vastgoed, Infrastructuur

Markontwikkelingen

Vastgoed

In 2013 is een voorzichtig herstel ingezet op de Europese vastgoedmarkt. De ontwikkelingen verschilden echter sterk per regio. Het Verenigd Koninkrijk liep voorop in het herstel. In Noord-Europese steden zoals Londen, München en Frankfurt stegen de huren. In Zuid- en Centraal Oost Europa herstelde de huurprijzen in het begin van het jaar, maar was in het laatste kwartaal weer een daling van de huurprijzen zichtbaar. De kantorenleegstand groeide naar historisch hoge niveaus. Als gevolg van de afgenomen vraag en strenge financieringseisen is er echter weinig nieuwbouw opgeleverd, waardoor het nieuwe aanbod beperkt is gebleven. De toplocaties bleven in trek, waardoor huurprijzen op deze locaties gedurende de crisis redelijk stand hielden. Het vastgoed op overige locaties kampte echter met huurprijsdalingen, toenemende leegstand en afwaarderingen. Ook voor winkelpanden geldt dat de dalingen van de huurprijzen op de beste locaties beperkt zijn gebleven, terwijl andere locaties minder goed presteerden. Het investeringsvolume in logistiek vastgoed was gedurende 2013 fors hoger dan de voorgaande vijf jaren. Online winkelen zorgt voor veel vraag naar logistieke centra dichtbij de consument in stedelijke gebieden.

Het totaalrendement op de vastgoed beleggingen voor Bpf MITT kwam in 2013 uit op 3,08%.

Activiteiten

In deze beleggingsvorm streeft het pensioenfonds naar spreiding over directe beleggingen in Europa (kantoren, winkels en distributiecentra).

Infrastructuur

De resultaten op infrastructuur verschilden per sector. Transport gerelateerde infrastructuur behaalde goede resultaten, ondanks de geringe economische groei in Europa. Elektriciteitsproducenten behaalden echter minder goede resultaten als gevolg van lagere elektriciteitsprijzen, terwijl gereguleerde infrastructuur (elektriciteitsdistributie en waterbedrijven) conform verwachting rendeerde. Het totaalrendement van op infrastructuur voor Bpf MITT kwam in 2013 uit op 2,87%.

Activiteiten

De beleggingen in infrastructuur zijn gericht op het behalen van rendement op investeringen in het eigendom en het management van bestaande infrastructuur in landen van de OECD.

Returnportefeuille - Alternatieve beleggingen

Markontwikkelingen

Hedge funds

De marktbevingen die het gevolg waren van aankondigingen van de Amerikaanse centrale bank hadden voor een aantal hedgefund strategieën verliezen tot gevolg, maar per saldo lieten de hedgefondsen een positief resultaat zien.

Activiteiten

De portefeuille alternatieve beleggingen maakt een belangrijk onderdeel uit van het spreidingsbeleid, omdat de rendementen van de overige beleggingen zich vaak min of meer onafhankelijk bewegen van het resultaat op traditionele investeringen als aandelen en obligaties. De resultaten waren in 2013 grotendeels positief. Binnen de portefeuille wordt belegd in hedgefondsen en grondstoffen. Het rendement voor hedgefondsen was dit 3,26% en voor grondstoffen 3,44%. Vanwege het afgenomen risico/rendementsprofiel van de beleggingscategorie grondstoffen is besloten om deze portefeuille te verkopen. De opbrengst van deze verkoop is herbelegd in bankleningen en aandelen van Europese beursgenoteerde ondernemingen.

Afdekken van rente- en valutarisico's

Het lange termijn beleid is erop gericht om met de beleggingen alleen risico te lopen als daar ook een verwacht rendement tegenover staat. Risico's op schommelingen in valutakoersen horen daar niet bij. Het pensioenfonds heeft er voor gekozen het risico op schommelingen van de Amerikaanse dollar het Britse pond en de Japanse Yen strategisch voor 100% af te dekken. In 2012 is echter vanwege het risico van een verdere escalatie van de Eurocrisis besloten om de Amerikaanse dollar voor 50% af te dekken i.p.v. 100%. In 2013 heeft het pensioenfonds besloten om de afdekking van 50% te handhaven. Het afdekken van de Amerikaanse dollar heeft in 2013 een beperkte "winst" opgeleverd door de verzwakking van de Amerikaanse dollar ten opzichte van de euro.

Ook de gevoeligheid voor renteschommelingen, die van grote invloed zijn op de waarde van de pensioenverplichtingen en daarmee de dekkingsgraad, is voor een belangrijk deel afgedekt. Bpf MITT heeft er voor gekozen risico op rentedalingen strategisch voor 50% af te dekken op basis van het UFR-kader. Hierdoor stabiliseert de ontwikkeling van de dekkingsgraad en is de vereiste reservebuffer lager. Het deel van het risico dat hiermee verminderd wordt, kan ergens anders worden ingezet: daar waar het fonds verwacht extra rendement te kunnen halen.

Door de per saldo in 2013 gestegen rente, boekt Bpf MITT een negatief rendement op de renteafdekking. De waarde van de pensioenverplichtingen daalde echter eveneens door de gestegen rente. Door de renteafdekking is het fonds onder alle economische omstandigheden minder gevoelig voor veranderingen in de rentestand.

Beleggingsprestaties Bpf MITT 2013

Vergelijking met de normportefeuille

Z-score

Op 26 april 1998 is de Wet verplichte deelneming in een bedrijfstakpensioenfonds 2000 (Wet Bpf) in werking getreden. De regeling geeft ondernemingen binnen de bedrijfstak op grond van de vrijstellingsregeling mogelijkheden voor vrijstelling van de verplichte deelneming in een bedrijfstakpensioenfonds. Een van de vrijstellingsgronden heeft betrekking op de beleggingsresultaten, gemeten op basis van de zogeheten Z-score.

Onderstaande tabel laat de z-score over de afgelopen 5 jaar zien:

	2013	2012	2011	2010	2009
Feitelijk Rendement %	-1,15	10,28	12,39	8,80	10,32
Norm Rendement %	-1,27	10,22	12,37	8,29	9,20
Z-score	0,20	0,15	0,30	0,59	-1,08

De z-score geeft de afwijking aan van het door het pensioenfonds behaalde rendement op de vooraf bepaalde normportefeuille. Over 2013 is de z-score 0,20.

Indien de performancetoets, die is gebaseerd op vijf opeenvolgende Z-scores, onder de norm van 0 uitkomt, staat het bedrijven vrij een alternatief te zoeken voor het verplicht gestelde bedrijfstakpensioenfonds in hun branche. Hierbij is al rekening gehouden met het bijtellen van 1,28 voor deze toets op basis van het Vrijstelling- en boetebesluit Wet Bpf 2000. Bpf MITT behaalde over de periode 2009 - 2013 een toetswaarde van 0,08 voor de uitvoering van de beleggingen.

Maatschappelijk verantwoord beleggen

Bpf MITT vindt dat zij verantwoordelijk is voor de maatschappelijke effecten van haar beleggingsbeleid. Tevens is Bpf MITT er van overtuigd dat milieu-, sociale en governance factoren op de lange termijn de risico/rendementsverhouding van beleggen kunnen beïnvloeden. Bpf MITT is daarom ondertekenaar van de Principles for Responsible Investment (Principes voor Verantwoord Investeren) van de Verenigde Naties. Bpf MITT voldoet aan de Corporate Governance Richtlijnen door de stemrapportage en het stembeleid te publiceren.

Bpf MITT vindt dat grote financiële partijen, louter door hun omvang, ook maatschappelijke spelers van belang zijn. Bovendien is Bpf MITT van mening dat bedrijven die duurzaam met hun omgeving en met arbeid omgaan, op de lange termijn de beste overlevingskansen hebben. Door maatschappelijk verantwoord ondernemen worden allerlei bedrijfsrisico's beperkt, zoals financiële risico's klantenboycots, schadeclaims, reputatieschade en juridische maatregelen. Het inperken van die risico's heeft op de lange termijn een gunstig effect op de bedrijfsresultaten en daarmee op de aandeelhouderswaarde van een onderneming. Bpf MITT heeft daarnaast een maatschappelijk verantwoord beleid ontwikkeld dat expliciet is geënt op haar eigen sector.

Op haar website laat Bpf MITT zien hoe het fonds gestemd heeft tijdens aandeelhoudersvergaderingen, daarnaast brengt Bpf MITT op haar website regelmatig verslag uit over het programma van dialoog en de resultaten daarvan.

Ontwikkelingen bij Bpf MITT in 2013

Het afgelopen verslagjaar is blijvend aandacht gegeven aan de noodzakelijke maatregelen om tijdig voor einde 2013 uit herstel te komen. Het behaalde beleggingsrendement op de portefeuille was uiteindelijk negatief. Als gevolg van de licht gestegen lange termijn (swap)rente en de einde van het jaar aantrekkende zakelijke waarden markt is de financiële positie van het fonds echter net voldoende hersteld. In het verslagjaar zijn de hiervoor genoemde overheidsmaatregelen voor de pensioensector en met name de financiering en de toekomstbestendigheid van de pensioenregeling na 2014 verder besproken. Een delegatie van het bestuur is samen met vertegenwoordigers van Cao-partijen met deze punten verder aan de slag gegaan. Deze werkgroep is drie maal bijeen geweest.

De financiële positie van het fonds

Door het al in 2008 ontstane reserve- en dekkingstekort, was voor Bpf MITT in het verslagjaar nog een herstelplan van kracht. Dit herstelplan voor korte en tevens lange termijn is op 31 maart 2009 ingediend bij DNB. Met een beschikking bij brief van 29 juni 2009 heeft DNB ingestemd met deze plannen.

Begin 2013 is gebleken dat het noodzakelijke herstel per 31 december 2012 niet werd gehaald. Als ultieme maatregel blijft dan het doorvoeren van een korting over. De voorgenomen korting is op basis van een dekkingsgraad (voor de korting) voor alle groepen aanvankelijk evenredig vastgesteld op 4,3% van de aanspraken en rechten. Later is er een correctie gekomen voor de Confectie groep. Hierbij is uitgegaan van een realistisch rendement. Op 8 februari 2013 is de evaluatie van het herstelplan, met een haalbaar herstelpad en de voorgenomen korting, bij DNB ingediend. Hierop zijn door DNB een aantal vragen gesteld. Hierbij is gebleken dat de bestemmingsreserve dekkingsgraad Confectie nog mocht worden ingezet. Bij de fusie in 2006 waren de dekkingsgraden van de Stichting Bedrijfstakpensioenfondsen voor de Confectie-Industrie (SBC) en Bpf Textiel niet gelijk. Er is toen besloten dat verschil apart te zetten voor (gewezen) deelnemers die op 31 december 2005 bij het oude SBC fonds zaten. Deze reserve werd door Cao-partijen bestemd voor toekomstige toeslagverlening. Deze bestemmingsreserve mocht in 2013 worden ingezet om de korting voor deze groep te voorkomen.

In de besluitvorming is een evenwichtige belangenafweging gemaakt. Hierbij is besloten de bestemmingsreserve dekkingsgraad Confectie alleen in te zetten voor de groep die daar nog recht op had. Hiermee kon voor deze groep eenmalig de korting worden voorkomen. Omdat deze bestemmingsreserve nu is weggevallen kan in de toekomst geen indexatieverschil meer worden gecompenseerd. Direct na deze besluiten heeft het bestuur een communicatieplan uitgevoerd waarbij alle belanghebbenden op de

hoogte zijn gesteld van de genomen maatregelen om het herstel te bereiken. De SBC doelgroepen zijn afzonderlijk geïnformeerd over de voor hen aangepaste korting.

Bij deze maatregelen zijn steeds de deelnemersraad en het verantwoordingsorgaan op de hoogte gesteld van de achtergrond van de noodzaak daartoe. De deelnemersraad heeft tijdig een positief advies gegeven. Op grond hiervan is een korting doorgevoerd per 1 april 2013 op de stand van de pensioenaanspraken en rechten van 31 december 2012. De ingegane pensioenen zijn daarbij niet met terugwerkende kracht aangepast. De dekkingsgraad diende in het vorige jaarverslag conform de richtlijnen van de Raad voor Jaarverslaggeving en de aanwijzingen van DNB ultimo 2012 te worden vermeld na het verwerken van de korting. Hierbij was de aanwezige dekkingsgraad 101,1%.

Per 1 januari 2013 en per 1 januari 2014 heeft het bestuur, conform het toeslagenbeleid en op basis van het herstelplan, opnieuw geen indexaties kunnen verlenen. Net als over de jaren 2008 tot en met 2012. Ultimo 2013 resulteerde dit voor Bpf MITT in een voorlopig vastgestelde en aan de toezichthouder DNB gerapporteerde dekkingsgraad van 104,7% (eind 2012 voor toepassing van de korting: 96,5%).

Begin 2014 is door het pensioenfonds het herstelplan geëvalueerd (zie hierna).

Ontwikkelingen na het verslagjaar

Voor 2014 is, door het aangepaste Witteveenkader (zie hiervoor) in overleg met Cao-partijen net als over het jaar 2013 opnieuw besloten de pensioenopbouw voor 2014 tijdelijk te verlagen naar 1,65%. In overleg met sociale partners zal het fonds gedurende 2014 verder gaan werken aan een structurele oplossing voor een deugdelijke financiële opzet.

Bij de evaluatie van het herstelplan in februari 2014 is tot grote opluchting van alle partijen gebleken dat het herstel binnen de voorgeschreven periode op 31 december 2013 kon worden gehaald zonder een extra uiterste maatregel, zoals korten. Deze evaluatie is inmiddels gerapporteerd aan DNB.

Op 6 februari 2014 heeft het bestuur op basis van de stand van de verplichtingen per 31 december 2013 daarmee definitief kunnen besluiten dat een mogelijke nieuwe korting per 1 april 2014 op de opgebouwde aanspraken en rechten niet meer behoefde te worden doorgevoerd. Op deze datum was na correctie van de illiquide beleggingen en een analyse van de voorzieningen voldaan aan de vereisten voor het minimaal vereist eigen vermogen zoals beschreven in de Pensioenwet.

Dit komt ook omdat de financiële positie ten opzichte van de verwachting uit het korte termijn herstelplan aan het einde van 2013 net voldoende gunstig was. De dekkingsgraad is in 2013 gestegen door het verwerken van de doorgevoerde verplichte korting per 1 april 2013 en door een berekening op basis van de door DNB gepubliceerde gemiddelde rentetermijnstructuur. Verder zorgden verbeteringen op de financiële markten in Europa en de verder gestabiliseerde rente voor een positief effect. Het fonds voldoet daarmee einde 2013 aan de door de toezichthouder gestelde vereisten voor het minimaal vereist eigen vermogen. Dit betekent dat het fonds ook ultimo verslagjaar 2013 uit het zogenaamde dekkingstekort is. Er is echter nog wel sprake van een reservetekort. Daarvoor geldt het lange termijn herstelplan, dat in 2023 afloopt.

Verder is begin 2014 in overleg met de deelnemersraad de verdere besluitvorming in verband met de Wet versterking bestuur pensioenfondsen uitgewerkt. Het bestuur heeft in 2013 besloten het paritaire bestuursmodel te hanteren. Daarbij zal het aantal bestuurders niet toenemen, wel worden 2 vertegenwoordigers door de vakorganisaties voorgedragen en namens de pensioengerechtigden in het bestuur benoemd. Dit zal na toetsing door DNB vóór 1 juli 2014 in de statuten en de verschillende fondsdocumenten worden vastgelegd. Ook in 2014 worden alle deelnemers, gepensioneerden en slapers via diverse middelen op de hoogte gehouden van de ontwikkelingen.

Statuten en Reglementswijzigingen 2013

Naast de jaarlijkse aanpassing van de flexibilisering en afkoopfactoren als gevolg van het FTK zijn, naar aanleiding van het opschuiven van de AOW-leeftijd de bepalingen inzake uitstel en vervroegen van pensioen meer uitgebreid. Verder zijn enkele tekstuele wijzigingen in het reglement doorgevoerd. De ABTN is in het verslagjaar geactualiseerd. Zo is hierin nu opgenomen dat het fonds een minimaal kostendekkende premie dient te ontvangen en is de doorgevoerde eenmalige korting opgenomen. Verder zijn de wijzigingen beperkt gehouden. Voor het jaar 2015 is als gevolg van het nieuwe FTK en het Witteveen kader (zie hiervoor) een ingrijpendere aanpassing nodig. In de statuten zijn in het verslagjaar geen wijzigingen doorgevoerd.

Deze wijzigingen zijn tijdig voor advies voorgelegd aan de deelnemersraad. Deze heeft op deze adviesaanvragen positief geadviseerd.

Financieel crisisplan

Het fonds heeft in 2013 haar financieel crisisplan mede op basis van de beoordeling van DNB en AFM nader geëvalueerd en vervolgens geactualiseerd. Het financieel crisisplan van Bpf MITT is een beschrijving van maatregelen die het bestuur op korte termijn effectief zou kunnen inzetten. Bijvoorbeeld indien in een korte tijd de dekkingsgraad zich zeer snel beweegt richting kritische waarden waardoor het realiseren van de doelstelling van het pensioenfonds in gevaar komt.

De pensioenregeling in 2013

De pensioenregeling is gebaseerd op het zogenaamde 'middelloonsysteem' en heeft het karakter van een uitkeringsovereenkomst in de zin van de Pensioenwet. Het levenslang ouderdomspensioen gaat standaard in op leeftijd 65, eerder uittreden is mogelijk. Het ouderdomspensioen wordt opgebouwd over het vaste salaris en over het variabele salaris, voor zover dit bestaat uit provisiotoeslagen. De maximumloongrens bedraagt € 155.465,- (2013). Het ouderdomspensioen wordt berekend op basis van een middelloonsysteem. Dit middelloonsysteem geldt zowel voor het vaste salaris als voor het variabele salarisbestanddeel. De franchise is gelijk aan € 14.443,- (2013); het opbouwpercentage bedraagt 2% van de pensioengrondslag. In 2013 en 2014 is dit tijdelijk verlaagd naar 1,65%. De pensioenopbouw stopt op de datum waarop het ouderdomspensioen ingaat.

Voor werknemers met een salaris boven de maximumloongrens kan een werkgever vrijwillig een aanvullende verzekering bij het fonds onderbrengen. Voor deze zogenaamde excedentregeling geldt als voorwaarde dat deze dient te gelden voor alle werknemers van één werkgever met een salaris boven de maximumloongrens. De verschuldigde premie voor deze aanvullende regeling bedraagt 115% van de premie voor de pensioenregeling, en wordt berekend over het gedeelte van het pensioengevend loon dat uitstijgt boven het maximumloon. Deelname is mogelijk met terugwerkende kracht vanaf 1 januari 2006.

Er is een (bijzonder) partnerpensioen verzekerd voor de (gewezen) echtgenote, echtgenoot of partner van de (gewezen) deelnemer. Het partnerpensioen bedraagt 70% van het ouderdomspensioen, het wezenpensioen 14%. Bij overlijden van een actieve deelnemer wordt het partnerpensioen of het wezenpensioen berekend als 70% respectievelijk 14% van het te bereiken ouderdomspensioen indien de deelnemer tot leeftijd 65 deelnemer in de regeling zou zijn gebleven. Het partnerpensioen is verzekerd op opbouwbasis.

Het jaarlijks tijdelijk partnerpensioen bedraagt 30% van het ouderdomspensioen. Dit pensioen is gemaximeerd en wordt uitgekeerd tot de 65 jarige leeftijd van de partner. Het tijdelijk partnerpensioen is verzekerd op risicobasis.

Bij arbeidsongeschiktheid wordt de pensioenopbouw voortgezet op premievrije basis aan de hand van een staffel gebaseerd op het arbeidsongeschiktheidspercentage van de Wet Werk en Inkomen naar Arbeidsvermogen (WIA).

De pensioenregeling kent een aantal keuzemogelijkheden. Zo hebben deelnemers de mogelijkheid om de pensioeningsdatum te vervroegen. Ook kunnen zij ervoor kiezen om gedeeltelijk met pensioen te gaan vóór de pensioendatum. Bij vervroeging wordt het ouderdomspensioen actuariael herrekend. Vanaf 2013 is in verband met de verschuiving van de AOW ingangsdatum ook het uitstellen van de pensioendatum tot maximaal de 70 jarige leeftijd mogelijk gemaakt.

Op de pensioendatum kan partnerpensioen worden omgezet in een eerder ingaand of hoger ouderdomspensioen. Ook kan ouderdomspensioen worden omgezet in een partnerpensioen ter hoogte van 100% van het (na uitruil verlaagde) ouderdomspensioen. Daarnaast kan worden gekozen voor een ouderdomspensioen dat 5 jaar lang of 10 jaar lang hoger is vanaf de pensionering, gevolgd door een periode van lager ouderdomspensioen voor de periode daarna.

De pensioenregeling voorziet daarnaast in een overgangsregeling extra pensioeninkoop. Deze overgangsregeling is uitsluitend bestemd voor deelnemers die op 31 december 2005 deelnemer waren aan de pensioenregeling van Bpf Textiel of SBC en die per 1 januari 2006 zijn gaan deelnemen aan Bpf MITT. De waarde van dat extra pensioen kan worden gebruikt om vóór de 65-jarige leeftijd met pensioen te gaan. Het is een voorwaardelijk recht. Dat houdt in dat de verbetering met terugwerkende kracht pas wordt toegepast als de deelnemer op het moment van pensionering of op 31 december 2020 nog werkzaam is in de bedrijfstak.

Voor deelnemers die per 1 januari 2005 55 jaar of ouder waren en per 1 januari 2006 zijn gaan deelnemen aan Bpf MITT, is er naast de hiervoor beschreven overgangsregeling extra pensioeninkoop nog een CAO-aanvullingsregeling. De voorwaarden daarvan staan in het Reglement Aanvullingsregeling Mode-, Interieur-, Tapijt- en Textielindustrie (RAM). Deze CAO-aanvullingsregeling geldt nog tot en met 31 december 2015. Voor 2013 is voor deze groep de noodzakelijke pensioenkorting gecompenseerd met de helft. Hierdoor werd de uitkering tot 65 jaar 2,15% lager.

Waardeoverdracht en afkopen

Als een deelnemer van baan verandert, kan normaal gesproken de waarde van het opgebouwde pensioen worden meegenomen naar de pensioenuitvoerder van de nieuwe werkgever. Deze plicht tot waardeoverdracht geldt niet indien de financiële positie van de overdragende of ontvangende pensioenuitvoerder daartoe aanleiding geeft. De dekkingsgraad bij Bpf MITT is over een deel van het verslagjaar lager geweest dan 100%, waardoor het proces tot waardeoverdracht is opgeschort. Er kon na het doorvoeren van de korting vanaf mei weer worden meegewerkt aan een overdracht. Daarbij dient de dekkingsgraad van beide uitvoerders echter hoger te zijn dan 100%.

Indien gewezen deelnemers een aanspraak op een ouderdomspensioen hebben die op de pensioendatum minder bedraagt dan € 451,22 (bedrag 2013), heeft het fonds de mogelijkheid dit op bepaalde voorwaarden af te kopen. Bij een lagere dekkingsgraad dan 100% kan een afkoop ongunstig zijn voor het fonds.

Premiebeleid

De totale premie voor de pensioenregeling, respectievelijk de overgangsregelingen bedraagt in 2013 24,0% (2012: 24,0%) van de pensioengrondslag respectievelijk 2,1% (2012: 2,1%) van het salaris (0,9% voor per 31 december 2005 bij SBC aangesloten ondernemingen). De premie voor de pensioenregeling is op grond van de afspraken in het herstelplan en volgens het in de ABTN opgenomen beleidskader eerder verhoogd naar een maximum doorsneepremie van 24,0%, welk maximum percentage door CAO-partijen ook voor 2013 en 2014 is bekrachtigd. Het bestuur heeft besloten voor 2013 de totale premie op 24,0% te stellen. Als de premie niet voldoende kostendekkend is zal de regeling dienen te worden aangepast, hetgeen in 2013 noodzakelijk is gebleken. Van de totale premie komt maximaal één derde voor rekening van de werknemers. De wijze van betaling van de totale premies door de werkgevers is vastgelegd in het uitvoeringsreglement. In de samenvatting van het actuair rapport in dit verslag is vermeld dat de over het verslagjaar ontvangen premie van 24% hoger is dan de conform de ABTN vastgestelde gedempte kostendekkende premie.

Toeslagenbeleid (indexatiebeleid)

Toeslagen (indexaties) kunnen per jaar verschillen en worden slechts voorwaardelijk verleend voor zover de middelen van het fonds dat toelaten.

Voor het toeslagen beleid heeft het bestuur gekozen voor een niet doelgerichte ambitie conform categorie B.

Dan geldt er geen doelgerichte ambitie om jaarlijks toeslagen te geven op pensioenrechten en pensioenaanspraken. Alleen als de financiële positie het toelaat kan het bestuur nog besluiten of een toeslag kan worden verleend. Sociale partners hebben met dit beleid ingestemd.

Het bestuur van Bpf MITT heeft, als gevolg van een in 2013 onvoldoende toename van de dekkingsgraad, voor het zesde achtereenvolgende jaar moeten besluiten om de opgebouwde aanspraken van actieve deelnemers ook per 1 januari 2014 niet te verhogen. Voor alle gepensioneerden en slapers was daarmee ook geen verhoging mogelijk. Zoals eerder aangegeven is vanwege de noodzaak om in 2013 tot volledig herstel te komen als uiterste middel een kortingsmaatregel ingezet per 1 april 2013.

Het prijsindexcijfer was in de daarvoor gehanteerde reglementaire referteperiode van oktober tot oktober 1,3%. De algemene loonontwikkeling binnen de bedrijfstak MITT was in die periode 2%.

Communicatie vanuit het fonds

Het communicatiebeleid van Bpf MITT is vastgelegd in een communicatiebeleidsplan. In de communicatiecommissie van het fonds worden aan de hand van dat plan de voorstellen en concept uitingen naar de aangesloten werkgevers en werknemers besproken. Hierbij worden ook twee jaarkalenders gebruikt. Eén ten behoeve van de communicatie naar (gewezen) deelnemers en één ten behoeve van de communicatie naar werkgevers. 'Dialogoog en feedback' en de inzet van intermediaire kaders waren dit verslagjaar onderdeel van het communicatiebeleid. Op basis van de resultaten van de uitgevoerde klankbordsessie met werkgevers is een advies gegeven om onder andere delen van de communicatiemiddelen te pre- testen en daarop aan te passen. Deze punten heeft de communicatiecommissie in 2013 verder getoetst onder een bredere groep werkgevers. In 2014 zal verder bepaald worden of en hoe dit intermediaire kader te mobiliseren en te faciliteren.

Omdat zoals eerder in dit verslag is aangegeven het herstelplan niet kon worden gehaald zonder het inzetten van het ultieme middel van korten, dienden deelnemers en andere betrokkenen begin februari 2013 te worden geïnformeerd over het genomen noodzakelijke besluit. Daartoe is aan de eerste pensioenkrant van 2013 een brief toegevoegd. Overige groepen zoals slapers en gepensioneerden hebben een afzonderlijke brief ontvangen. Door middel van deze brieven zijn alle doelgroepen tijdig geïnformeerd over het besluit ten aanzien van de definitieve korting per 1 april 2013 en het besluit om geen toeslag te verlenen in 2013. Deze berichten en brieven zijn ook weer op de website opgenomen.

Verder heeft het fonds een risico-bereidheidsonderzoek uitgevoerd onder actieve pensioendeelnemers en gepensioneerden. Eind 2013 vond het online survey plaats. Door aankondiging van het onderzoek via diverse middelen en kanalen, zijn belanghebbenden aanzet om het onderzoek in te vullen. De reacties waren gering maar voldoende om representatieve uitspraken te kunnen doen. Daarna zijn ter vergelijking van de resultaten 2 panel sessies in het land georganiseerd. Hieruit bleek onder andere de mening dat gepensioneerden door het fonds moeten worden ontzien bij tegenvallers. De latere panels spreken dit echter weer tegen, er is wel veel begrip voor hun situatie. Jongeren willen niet langer doorwerken, maar tijdens de panels bleek dat de meeste werknemers verwachten langer te moeten doorwerken en pas na hun 67e met pensioen te gaan. Men verwacht nog steeds dat na pensionering het MITT pensioen de belangrijkste inkomstenbron zal zijn. Echter meer dan de helft van de gepensioneerden geeft aan dat het MITT pensioen niet de belangrijkste inkomstenbron is. Ook leeft solidariteit nog sterk in de bedrijfstak. Over het algemeen is er een bovengemiddeld vertrouwen in het pensioenfonds. Dit valt op, omdat bpf'en doorgaans lager scoren. Deze resultaten worden door het bestuur meegewogen bij de discussie met sociale partners over een toekomstbestendige pensioenregeling in 2014.

De website van Bpf MITT, www.pensioenfondsmit.nl, wordt door AZL voortdurend up to date gehouden. Zo wordt hier maandelijks de dekkingsgraad van het fonds gepubliceerd. De site bevat een pensioenplanner en veel doelgroepgerichte informatie. De pensioenplanner op de site verschaft deelnemers inzicht in hun opgebouwde en te bereiken pensioenaanspraken bij het fonds. In het verslagjaar zijn ook een aantal pensioenkranten verschenen. Hierin is veel aandacht gegeven aan de uitleg van het besluit om te moeten korten en de financiële situatie van het fonds. Deze kranten worden aan alle actieve deelnemers en de bij het fonds aangesloten werkgevers verzonden. Bpf MITT streeft verder, mede uit het oogpunt van kostenbeheersing, naar digitalisering. De eerste stap voor 2013 was daarbij de digitale nieuwsbrief voor werkgevers.

Handhavingsbeleid

De deelname aan het fonds is door de minister van Sociale Zaken en Werkgelegenheid (SZW) verplicht gesteld op basis van de Wet verplichte deelneming in een bedrijfstakpensioenfonds 2000. De verplichte deelneming in Bpf MITT geldt in principe voor alle werknemers in de bedrijfstak MITT met uitzondering van personen die geen werknemer zijn in de zin van de sociale verzekeringswetten en aldus niet verplicht verzekerd zijn voor de werknemersverzekeringen en personen die bestuurder zijn in de zin van het Burgerlijk Wetboek van een naamloze vennootschap of van een besloten vennootschap met beperkte aansprakelijkheid.

Bij het begin van het verslagjaar waren er 1.095 ondernemingen aangesloten bij Bpf MITT. Aan het eind van het verslagjaar waren 1.146 ondernemingen aangesloten. Van de aangesloten 1.146 ondernemingen zijn er 499 geregistreerd als onderneming zonder personeel en 10 met voorlopige premievrijstelling i.v.m. dubbele aansluiting bij een andere CAO en in afwachting van de uitkomst van het lopende overleg tussen CAO partijen. In 2013 hebben 97 ondernemingen zich aangesloten, 2 eerder als beëindigd geregistreerde ondernemingen bleken niet beëindigd. Voor 48 ondernemingen is de aansluiting beëindigd. Van deze 48 ondernemingen hebben er 27 de activiteiten gestaakt en zijn er 21 ondernemingen failliet gegaan.

Het uitvoeren en toepassen van het aansluitings-/handhavingsbeleid heeft ook in 2013 veel aandacht gekregen. Hierbij is samengewerkt met de Vakraad MITT. Bij Bpf MITT is voor aansluitingskwesties overleg tussen het secretariaat van de Vakraad MITT en de buitendienstmedewerker van AZL. Regelmatig dient daarop een nader onderzoek naar de bedrijfsactiviteiten door middel van een bedrijfsbezoek plaats te vinden. Een strikte handhaving door het fonds is belangrijk vanwege het risico van "geen premie wel aanspraken". Daarbij kunnen onbekende werknemers die vallen onder de werkingsfeer pensioenaanspraken claimen.

Aan het einde van het verslagjaar hadden nog 33 ondernemingen van de aangesloten ondernemingen gehele of gedeeltelijke vrijstelling van de verplichte deelneming in Bpf MITT. Voor alle vrijgestelde ondernemingen geldt dat zij op grond van de vrijstelling van de verplichte deelneming in Bpf MITT ook niet kunnen deelnemen aan de RAM en aan de overgangsregeling extra pensioeninkoop.

Aansluiting

Het ondernemingspensioenfonds van een (oud) werkgever Leidsche Wolspinnerij N.V. (Opf LWS) heeft in 2013 verzocht om een collectieve waardeoverdracht naar Bpf MITT. Dit fonds bevatte slechts slapers en gepensioneerden. De belangrijkste overweging van dit verzoek was dat de omvang van dit fonds dermate was afgenomen dat het niet meer kosten efficiënt beheerd kon worden. De pensioenen die op 31 december 2013 waren ondergebracht bij Opf LWS zijn op deze datum overgedragen aan Bpf MITT. Daarna wordt dit fonds Opf LWS in 2014 geliquideerd.

Aan het begin van het verslagjaar waren 13 ondernemingen vrijwillig aangesloten. Aan het eind van het verslagjaar waren er 15 ondernemingen vrijwillig aangesloten.

Incassobeleid

Bpf MITT beschikt over een incassoprocedure waarin het incassobeleid van het fonds is vastgelegd. De uitvoering van de premie inning en incasso van de verschuldigde premies bij werkgevers is uitbesteed aan AZL. Het bestuur heeft voor de monitoring hiervan uit zijn midden een incassocommissie benoemd. De bevoegdheden van die commissie zijn onder andere het beoordelen van de kwartaal rapportages en adviezen van AZL inzake ondernemingen met betalingsachterstanden, betalingsregelingen, faillissementen en UWV-vorderingen; het accorderen van betalingsregelingen en het accorderen van faillissementsaanvragen.

Het incasso resultaat is hoog en bevindt zich ondanks de economisch moeilijke omstandigheden in de branche nog steeds op een niveau van boven de 98%.

Risicoparaagraaf

Inleiding

Het fonds wordt bij het beheer van de pensioenverplichtingen en de financiering daarvan geconfronteerd met risico's. De belangrijkste doelstelling van het fonds is het nakomen van de pensioenverplichtingen. Voor het realiseren van deze doelstelling wordt gestreefd naar een toereikende solvabiliteit op basis van de marktwaarde van de pensioenverplichtingen. In deze paragraaf wordt ingegaan op het beleid van het pensioenfonds en de risico's die het pensioenfonds bij de uitvoering van zijn taken loopt. Voor de wijze waarop deze risico's zijn afgedekt en een kwantificering van deze risico's wordt verwezen naar de paragraaf "Financiële risico's" in de jaarrekening.

Beleid en risicobeheer

Het bestuur heeft zijn beleid verwoord in de ABTN. Algemene leidraad voor het uitvoeren van zijn beheertaken is risicomijdend operationeel management. Het bestuur beschikt over een aantal beleidsinstrumenten ten behoeve van het beheersen van deze risico's. Deze beleidsinstrumenten betreffen:

- ALM-beleid en duration matching;
- dekkingsgraad;
- beleggingsbeleid;
- premiebeleid;
- toeslagbeleid;
- herverzekeringsbeleid;
- beleid ten aanzien van uitbesteding.

De keuze en toepassing van beleidsinstrumenten vindt plaats na uitvoerige analyses ten aanzien van te verwachten ontwikkelingen van de verplichtingen en de financiële markten. Daarbij wordt onder meer gebruikgemaakt van ALM-studies. Een ALM-studie is een analyse van de structuur van de pensioenverplichtingen en van verschillende beleggingsstrategieën en de ontwikkeling daarvan in diverse economische scenario's.

De invloed van deze sturingsmiddelen op de financiële positie van het fonds wordt jaarlijks geëvalueerd. Bij deze evaluatie speelt zowel de huidige financiële positie, alsmede de financiële positie van het fonds in de toekomst, een rol.

Om te toetsen of het beleid op lange termijn tot de gewenste ontwikkeling leidt, voert het pensioenfonds ten minste eens in de drie jaar een continuïteitsanalyse uit. Het fonds heeft de laatste continuïteitsanalyse in 2012 laten uitvoeren door Towers Watson Netherlands B.V. In het kader van de evaluatie van het herstelplan is deze continuïteitsanalyse gevolgd door een ALM studie van MN.

Het risicomodel van DNB kent voor een aantal risicocategorieën vastgestelde scenario's ('schokken'). De hoofdletter 'S', aangevuld met een nummer achter een aantal risicocategorieën vertegenwoordigt de code die DNB in het risicomodel voor de desbetreffende risicocategorie hanteert. Bij de berekening van het vereist eigen vermogen (buffers) past het pensioenfonds de standaardmethode toe op basis van de zogenaamde wortelformule ($S1 \text{ t/m } S9$). Kwantitatieve en kwalitatieve toelichtingen van deze risico's zijn opgenomen in deze risicoparaagraaf. Het vereist vermogen wordt berekend op basis van zowel de feitelijke als de strategische beleggingsmix. Doorgaans wordt de hoogste van beide gehanteerd als zijnde het vereist eigen vermogen.

Financiële risico's

Solvabiliteitsrisico

Het belangrijkste risico voor het fonds betreft het solvabiliteitsrisico, ofwel het risico dat het fonds niet beschikt over voldoende vermogen ter dekking van de pensioenverplichtingen. De solvabiliteit wordt gemeten zowel op basis van algemeen geldende normen als ook naar de specifieke normen welke door de toezichthouder worden opgelegd. Indien de solvabiliteit van het fonds zich negatief ontwikkelt, bestaat het risico dat er geen ruimte beschikbaar is voor eventuele toeslagverlening over de opgebouwde aanspraken en

ingegane pensioenen. In het uiterste geval kan het noodzakelijk zijn dat het fonds verworven pensioenaanspraken en pensioenrechten moet verminderen. Het solvabiliteitsrisico bestaat uit de volgende risicocategorieën:

- Renterisico (S1);
- Zakelijke waarden risico (S2);
- Valuta risico (S3);
- Grondstoffenrisico (S4);
- Kredietrisico (S5);
- Verzekeringstechnisch risico (S6);
- Liquiditeitsrisico (S7);
- Concentratierisico (S8);
- Operationeel risico (S9);
- Risico van actief beheer (S10).

Renterisico (S1)

Pensioenfondsen kennen doorgaans een langere looptijd voor hun verplichtingen dan voor hun bezittingen. Vanwege deze mismatch ondervindt een fonds renterisico. Immers bij een rentedaling zullen de verplichtingen sterker toenemen in waarde dan de bezittingen. Het standaardmodel van DNB bevat voorgeschreven rentescenario's (verschuiving actuele rentetermijnstructuur via voorgeschreven rentefactoren) om het vereist eigen vermogen voor dit risico te bepalen. De rentegevoeligheid wordt uitgedrukt in de zogenaamde 'duration'. De duration van de verplichtingen is hoger dan de beleggingen, derhalve is er sprake van een duration mismatch: de waarde van de verplichtingen is gevoeliger voor de renteontwikkelingen dan de waarde van de beleggingen. Het beleid van het fonds is gericht op het verkleinen van de duration mismatch tussen beleggingen en verplichtingen door middel van langlopende staatsobligaties en renteswaps; deze mismatch wordt strategisch voor de Amerikaanse dollar circa 50% afgedekt op basis van de UFR-curve. De illiquide beleggingen worden niet afgedekt. De afdekking van de Britse pond en de Japanse yen is voor 100% voor de liquide beleggingen in de portefeuille. Het bestuur heeft er voor gekozen het risico op rentedalingen voor een belangrijk deel af te dekken. Hierdoor stabiliseert de ontwikkeling van de dekkingsgraad en is de vereiste reservebuffer lager. De renteafdekking ultimo 2013 bedraagt op basis van het UFR-kader 49,4%. Op basis van de actuele rente was deze 40,6%.

Zakelijke waarden risico (S2)

Het zakelijke waarden risico heeft te maken met het risico van een afname van de marktwaarde van de zakelijke waarden, zoals aandelen en vastgoedbeleggingen. Het aandelenrisico wordt voornamelijk gemitigeerd door het diversificeren van de beleggingsportefeuille oftewel het spreiden van de beleggingen over sectoren en regio's.

Valutarisico (S3)

Het valutarisico betreft het risico dat de waarde van de beleggingen die in vreemde valuta luiden vermindert als gevolg van veranderingen van vreemde valutakoersen. De pensioenverplichtingen luiden in euro's. Een aanzienlijk deel van de beleggingsportefeuille luidt in vreemde valuta. Daardoor loopt het fonds valutarisico. De voor het fonds belangrijkste vreemde valuta zijn de Amerikaanse dollar, het Britse Pond en de Japanse Yen welke strategisch voor 100% werden afgedekt in 2013. Het beleid van het pensioenfonds is om het valutarisico (gedeeltelijk) af te dekken.

Grondstoffenrisico (S4)

Fondsen die beleggen in grondstoffen (commodities) lopen het risico dat de waarde van deze beleggingen daalt. Vanaf 2014 belegt Bpf MITT niet meer in grondstoffen.

Kredietrisico (S5)

Kredietrisico is het risico dat een tegenpartij in gebreke blijft om haar verplichtingen te voldoen. Dit kunnen verplichtingen zijn tot het betalen van rente, maar het kan ook om de terugbetaling van de uitgeleende bedragen zelf gaan. Het kredietrisico komt tot uitdrukking in de zogenaamde creditspread. Deze spread is het verschil tussen de uitkering die afhangt van de kredietwaardigheid van de tegenpartij en een uitkering die met volledige zekerheid, risicovrij, tot uitkering zal komen. Het kredietrisico wordt primair beperkt door te beleggen in bedrijven of staten met een hoge kredietwaardigheid.

Verzekeringstechnisch risico (S6)

Naast de financiële risico's staat het fonds bloot aan verzekeringstechnische risico's.

Verzekeringsrisico is het risico dat voortvloeit uit de mogelijke afwijkingen van actuariële inschattingen die worden gebruikt voor de vaststelling van de technische voorzieningen en de hoogte van de premie. In de actuariële analyse worden de afwijkingen geanalyseerd. Het omvat onder andere de risico's als gevolg van afwijkingen ten opzichte van de verwachte sterfte en afwijkingen van de verwachte sterftetrend (langlevenrisico). De nieuwe sterftetrend ontwikkeling is in 2013 meegenomen bij de bepaling van de voorziening voor risico fonds.

Liquiditeitsrisico (S7)

Liquiditeitsrisico is het risico dat beleggingen niet tijdig en/of niet tegen een aanvaardbare prijs kunnen worden omgezet in liquide middelen, waardoor het fonds op korte termijn niet aan zijn verplichtingen kan voldoen. Waar de overige risicocomponenten vooral de langere termijn betreffen (solvabiliteit), gaat het hierbij om de kortere termijn. Dit risico kan worden beheerst door bij de bepaling van het strategische en tactische beleggingsbeleid voldoende ruimte aan te houden voor de liquiditeitsposities.

Concentratierisico (S8)

Grote posten zijn aan te duiden als een vorm van concentratierisico. Om te bepalen welke posten hieronder vallen moeten per beleggingscategorie alle instrumenten met dezelfde debiteur worden gesommeerd. In het algemeen geldt dat concentratierisico kan optreden als een adequate spreiding van activa en passiva ontbreekt. Concentratierisico's kunnen optreden bij een concentratie van de portefeuille in regio's, economische sectoren of tegenpartijen. Een portefeuille van leningen die sterk sectorgebonden is, kan door deze sectorconcentratie een verhoogd risico lopen. Indien aandelen in dezelfde sector worden aangehouden is sprake van een cumulatief concentratierisico.

Inflatierisico (S9)

Het pensioenfonds kent een voorwaardelijk toeslagenbeleid en communiceert dit beleid, conform wettelijk voorgeschreven formuleringen, naar alle deelnemers, slapers en gepensioneerden. Door die communicatie is volgens het bestuur de kans zeer gering dat verwachtingen worden gewekt en juridische claims moeten worden gehonoreerd. Aangetoond is dat het toeslagenbeleid, ook in financieel mindere tijden, consequent wordt uitgevoerd. Het pensioenfonds belegt in inflatiegerelateerde producten (zoals index-linked bonds). Deze zijn relevant vanuit rendementsperspectief, als wordt verwacht dat de werkelijke inflatie hoger is dan de in de producten ingeprijste inflatie

Risico van actief beheer (S10)

Het standaard model van DNB gaat uit van passief beleggingsbeheer. Binnen de beleggingsfondsen van MITT wordt door middel van actief beleggingsbeheer getracht de benchmark te verslaan. Bij actief beleggingsbeheer bestaat er een zeker risico. Het risico voor actief beheer wordt bepaald aan de hand van de gemiddelde tracking error van de aandelenportefeuille en de gemiddelde tracking error van de vastrentende waarden portefeuille.

Niet financiële risico's

Sponsorrisico

Het pensioenfonds heeft via de verplichtstelling en het uitvoeringsreglement een contractuele band met de werkgevers die aangesloten zijn als sponsor van het pensioenfonds. Daarnaast bestaat er de mogelijkheid voor werkgevers om zich vrijwillig aan te sluiten bij het fonds. Deze afhankelijkheid vertaalt zich in risico's voor het pensioenfonds, de zogenaamde sponsorrisico's. Voorbeelden van sponsorrisico's zijn ondermeer: faillissementsrisico, betalingsonmacht van de sponsors veroorzaakt door negatieve ontwikkelingen bij de sponsor, financieringsrisico en beëindiging van de aansluiting van werkgevers.

Omgevingsrisico

Hieronder worden risico's verstaan als gevolg van externe veranderingen. Gedacht kan worden aan veranderingen in de maatschappelijke wens om duurzaam te beleggen, politieke besluitvorming, internationale crisissen die gevolgen hebben voor de financiële markten. Het fonds is aangesloten bij de koepelorganisatie "De Pensioenfederatie". Deze ziet het als haar missie om de belangen van de Nederlandse pensioenfondsen optimaal te behartigen en de ontwikkeling van het pensioenstelsel te bevorderen.

Operationeel risico

Het operationeel risico is het risico op verlies als resultaat van inadequate of foutieve interne processen, mensen en systemen of als gevolg van externe gebeurtenissen. Operationele risico's hebben een negatieve impact op een goede uitvoering van de pensioenregeling. Voor deze operationele risico's geldt wel dat een verregaande reductie onevenredig veel inspanning en kosten met zich mee kan brengen. De operationele uitvoering geschiedt door AZL. Deze partij beschikt over een ISAE 3402 rapportage (type II). Door het maken en overleggen van dit rapport toont AZL aan het pensioenfonds én aan de accountant van het pensioenfonds aan, dat de uitvoering 'in control' is. Hiermee komt het fonds tevens tegemoet aan de Beleidsregel 'Uitbesteding Pensioenfondsen' waarin DNB heeft vastgesteld dat een pensioenfonds dat zijn administratie uitbesteedt aan een uitvoerder verantwoordelijk is en blijft voor een juiste administratie.

Uitbesteding risico's

Het bestuur heeft onder behoud van zijn verantwoordelijkheden een aantal werkzaamheden structureel uitbesteed. De uitbesteding van werkzaamheden aan een derde partij heeft tot gevolg dat het bestuur geen directe gezagsverhouding heeft met de personen die bij de derde partij feitelijk en dagelijks zijn belast met de uitvoering van die werkzaamheden. Het bestuur heeft voorts geen rechtstreeks zicht op en voert geen directe controle uit op administratieve processen, zoals uitbetaling van pensioenen, pensioenberekeningen en dergelijke. Het bestuur erkent voorts dat aan de uitbesteding het risico is verbonden van discontinuïteit van de dienstverlening door MN en AZL. Bij alle uitbestedingsactiviteiten conformeert het fonds zich volledig aan de regelgeving van DNB op het gebied van uitbesteding. Het fonds beschikt voor iedere extern uit te voeren activiteit over een uitbestedingsovereenkomst die voldoet aan het bij of krachtens artikel 34 van de PW bepaalde. In voorkomende gevallen worden met de uitvoerende organisatie nadere afspraken omtrent procedures, processen, informatieverschaffing en te leveren diensten vastgelegd in een Service Level Agreement (SLA). In een SLA worden ten minste ook afspraken vastgelegd over de administratieve organisatie, de autorisatie en procuratiesystemen en de interne controle van de uitvoerende organisatie.

Voor wat betreft de uitbestedingsrisico's kan worden opgemerkt dat het bestuur via de uitbestedingscommissie van het fonds overleg heeft met AZL. Dit overleg gaat over de contractuele relatie en over de dienstverlening inclusief de SLA. In het verslagjaar is het nieuwe contract voor een periode van vijf jaar tot stand gekomen.

Om aan de behoefte van het bestuur aan zekerheid en daarmee aan kwaliteitsgaranties tegemoet te komen, zijn MN en AZL gecertificeerd volgens de richtlijnen van de ISAE3402 rapportage. Hierbij geldt een vereiste verklaring van het management, de zogenaamde management assertion. De ISAE 3402 rapportage bestaat uit een type I en een type II verklaring. Hier worden alleen processen beschreven welke de financiële verantwoording raken. Ook voor 2013 heeft AZL een ISAE 3402 type II rapportage aan het

fonds verstrekt. Daarbij geeft de directie een In Control Statement af. Tijdens de studiedag in februari 2013 is hierop door de Risk & Compliance manager van AZL een toelichting gegeven.

Een externe accountant certificeert de ISAE 3402 type II-rapportages van AZL en MN.

Voor de meeste relevante processen is een beschrijving van de AO/IC opgesteld, die heeft geleid tot een beschrijving van de beheersingsmaatregelen voor de betreffende processen.

Voorts wordt het bestuur door middel van periodieke rapportages van zowel de vermogensbeheerder, de uitvoeringsorganisatie alsmede van externe adviseurs in staat gesteld de risico's en fondssituatie goed te monitoren.

IT risico

De informatietechnologie is een belangrijke risicocategorie voor pensioenfondsen. Omdat het merendeel van de fondsen de IT hebben uitbesteed, is dit risico tot een uitbestedingsrisico geworden. Dit geldt ook voor Bpf MITT.

Integriteitsrisico

DNB verstaat hieronder het risico dat de integriteit van het pensioenfonds dan wel het financiële stelsel wordt beïnvloed als gevolg van niet integere, onethische gedragingen van de uitvoerende organisaties, medewerkers dan wel van het management, een en ander in het kader van wet- en regelgeving en maatschappelijke normen die door Bpf MITT ondersteund worden. Bij de beheersing van dit risico kan gedacht worden aan onder meer gedragscodes en procesmatige waarborgen.

Bpf MITT heeft een gedragscode en een compliance officer die daarop toeziet. Beide zijn een wettelijke verplichting en DNB ziet actief toe op naleving. Een regeling voor omgang met integriteitgevoelige functies komt relatief weinig voor. DNB toetst voorts nieuwe bestuursleden.

Juridische risico's

Een pensioenfonds loopt het risico in rechte aangesproken te worden. Ten einde dit risico te beperken kan het fonds maatregelen treffen. Eén risico is dat de fondsstukken niet voldoen aan de wettelijke bepalingen. Een ander risico is dat men als fondsbestuurder in persoon kan worden aangesproken. Een derde risico betreft het niet in voldoende mate vorm geven aan consistent beleid, dit maakt het fonds kwetsbaar indien het hierop wordt aangesproken. Een vierde risico betreft het niet of onduidelijk communiceren naar partijen. Een vijfde risico betreft aansprakelijkheid door het niet of niet goed uitvoeren door partijen die het fonds heeft ingehuurd. Met betrekking tot bovengenoemde risico's heeft het bestuur de volgende maatregelen genomen:

1. Het fonds heeft een gekwalificeerde bestuursadviseur van AZL aangesteld. Deze toetst bij wetswijzigingen de fondsstukken en stelt waar nodig wijzigingen voor aan het Bestuur.
2. Het fonds heeft een bestuurdersaansprakelijkheidsverzekering afgesloten.
3. Het fonds ziet erop toe dat besluitvorming consistent en goed gedocumenteerd plaatsvindt. Deze documentatie zorgt ervoor dat ook derden de inhoud en werking van dit beleid kunnen volgen.
4. Het fonds werkt volgens een communicatieplan. Dit plan bewaakt de wettelijk verplichtte communicatiemomenten. Naast deze vereisten heeft het fonds eigenstandige communicatiedoelstellingen.
5. Met alle ingehuurde partijen zijn contractuele afspraken gemaakt. Partijen dienen regelmatig te rapporteren over het wel of niet voldoen aan de gemaakte afspraken. Daar waar mogelijk heeft het pensioenfonds activiteiten gescheiden ondergebracht, waardoor er een mechanisme ontstaat van controle van de ene door de andere partij.

Jaarlijks vinden er controles plaats door actuaris en accountant op de uitvoering door het fonds. Materiële onvolkomenheden worden door hen gerapporteerd.

Fondsspecifieke risico's

De hierboven genoemde risico's zijn niet limitatief maar de juiste afdekking van deze genoemde risico's geeft wel een indicatie van de weerbaarheid van het pensioenfonds. Het bestuur draagt er zorg voor dat zij voldoende kennis en kunde bezit om haar verantwoordelijkheid te kunnen dragen. Hiervoor heeft het bestuur aan de hand van de ConFirm risicoanalyse methode de voor het fonds relevante risico's beoordeeld. Deze analyse is gebaseerd op het door DNB ontwikkelde Financiële Instellingen Risicoanalyse Methode (FIRM). Aan de hand hiervan is een risicomatrix voor het fonds opgesteld. Met deze matrix zijn de risico's van het pensioenfonds, op basis van de perceptie van de bestuursleden en uitvoerders zo volledig mogelijk in kaart gebracht. Hierbij kwamen de uitbestedingsrisico's, het marktrisico en het kredietrisico in de zone die extra aandacht behoeft. Deze matrix is besproken met het gehele bestuur en hieruit zijn een aantal aanbevelingen gekomen waarbij prioriteiten konden worden gesteld. Hier is een vervolg aan gegeven door de controleprocessen (tweede lijn risicomangement) van de (niet) financiële risico's te identificeren en te beschrijven. Daarbij dienen de taken en bevoegdheden van de commissies nader te worden vastgelegd. Aanvankelijk zou hiervoor een risico management commissie worden ingesteld. Later is besloten de regelmatige bespreking en beheersing van de uitbestedingsrisico's te beleggen bij de uitbestedingscommissie. De overige financiële risico's worden besproken en dienen te worden beheerst in de beleggingscommissie. Deze analyse is in 2013 nader besproken en vastgelegd. Dit document wordt in 2014 verder besproken in de beleggingscommissie. In aansluiting daarop kan de risico governance in het document Analyse Risicomangement processen verder worden aangescherpt.

Gebeurtenissen na balansdatum

Er hebben zich geen relevante gebeurtenissen na balansdatum voorgedaan.

Bestemming van het saldo

In de bestuursvergadering van 12 juni 2014 heeft het bestuur besloten het positieve saldo over 2013 van € 52.968.000,- als volgt te verdelen.

	2013 x € 1.000
Extra reserve	51.388
Bestemmingsreserve RAM	3.027
Bestemmingsreserve SUC	-1.447
	52.968

Zeist, 12 juni 2014

Het bestuur

mw. N.L. Hofman (voorzitter)

J. Plat (secretaris)

J.J.C. Jochems

T. Katerberg

J. Hasselman

J.A. Spruijt

M.C.J. Verstraten

H.J. van der Meer

Verslag van het verantwoordingsorgaan

Oordeel verantwoordingsorgaan 2013

Het verantwoordingsorgaan is van oordeel dat het bestuur haar taken in 2013 naar behoren heeft uitgevoerd.

Voorts constateert het verantwoordingsorgaan dat de certificerend actuaire heeft gerapporteerd dat naar haar overtuiging door Bpf MITT is voldaan aan de artikelen 126 tot en met 140 van de Pensioenwet, met uitzondering van artikel 132. Het afgelopen verslagjaar is gekort, daarmee is voldaan aan artikel 134. Bij evaluatie van het herstelplan is gebleken dat de dekkingsgraad tijdig is hersteld tot de minimaal vereiste dekkingsgraad. Daarmee zijn de technische voorzieningen volledig door waarden gedekt. Het eigen vermogen van Bpf MITT was op de balansdatum hoger dan het wettelijk minimaal vereist eigen vermogen, maar nog wel lager dan het wettelijk vereist eigen vermogen. Gemeten naar de wettelijke maatstaf is ten aanzien van de verplichtingen, aangegaan tot balansdatum, nog sprake van een reservetekort. Gelet hierop acht de certificerend actuaire de vermogenspositie van Bpf MITT nog niet voldoende. Het lange termijn herstelplan om te komen tot verbetering van dit tekort blijft ongewijzigd van kracht.

Tot slot stelt het verantwoordingsorgaan vast dat de externe accountant heeft geoordeeld dat de jaarrekening een getrouw beeld geeft van de grootte en de samenstelling van het vermogen van Bpf MITT per 31 december 2013 en dat het resultaat over 2013 in overeenstemming is met boek 2, titel 9, van het Burgerlijk Wetboek. De accountant heeft geen bevindingen gerapporteerd die reden geven tot zorg.

In de aanloopfase van de door het verantwoordingsorgaan te vervullen taken is het verantwoordingsorgaan in kennis gesteld van het concept-jaarverslag over het boekjaar 2013 en het concept van het actuair rapport 2013.

Het verantwoordingsorgaan is van oordeel dat de invulling van de kortingsmaatregel per 1 april 2013 op basis van het herstelplan in verband met het dekkingstekort naar behoren is verlopen. Hierbij is door het bestuur voor alle groepen een evenwichtige belangenafweging gehanteerd. Omdat de premie in 2013 en 2014 dient bij te dragen aan herstel diende het bestuur het besluit om het opbouwpercentage tijdelijk te verlagen naar 1,65% met een jaar te verlengen. Het verantwoordingsorgaan heeft geen nadere opmerkingen ten aanzien van het aangepaste premie-, en toeslagbeleid.

Het verantwoordingsorgaan onderstreept de noodzaak van overleg met Cao-partijen om te komen tot nieuwe toekomstbestendige pensioenregeling en een verbetering van de financiële positie van Bpf MITT na 2014.

Het verantwoordingsorgaan

Reactie van het bestuur

Het bestuur heeft met belangstelling kennis genomen van het verslag van het verantwoordingsorgaan en kan zich hierin vinden.

Het bestuur dankt de leden van het verantwoordingsorgaan voor het in haar gestelde vertrouwen. Zij stelt het op prijs dat de leden van het huidige verantwoordingsorgaan en de deelnemersraad na 1 juli 2014 bereid zijn gevonden zitting te nemen in het nieuwe verantwoordingsorgaan en ziet uit naar de goede samenwerking met het verantwoordingsorgaan.

Zeist, 12 juni 2014.

Jaarrekening

Balans per 31 december

(na resultaatverdeling; in duizenden euro)

Activa	2013	2012
Beleggingen voor risico pensioenfondsen [1]		
– Onroerende zaken		
• Aandelen vastgoedmaatschappijen	78.187	76.160
– Zakelijke waarden		
• Aandelen	304.511	237.148
– Vastrentende waarden		
• Beleggingsfondsen in obligaties	421.273	422.570
• Obligaties en Leningen op schuldbekentenis	532.270	610.018
• Bankleningen	64.303	0
• Deposito's	39.095	44.502
	1.056.941	1.077.090
– Derivaten		
• Valutaderivaten	1.142	63
• Rentederivaten	21.904	38.061
	23.046	38.124
– Overige beleggingen		
• Hedgefondsen	58.727	58.505
• Commodities	0	44.818
• Private equity	20.298	20.781
• Infrastructuur	12.861	12.591
	91.886	136.695
	1.554.571	1.565.217
Herverzekeringsdeel technische voorzieningen [2]	5.802	6.531
Vorderingen en overlopende activa [3]	9.878	13.377
Liquide middelen [4]	15.977	10.985
	1.586.228	1.596.110

[..] De tussen haken vermelde nummers verwijzen naar corresponderende nummers in de toelichting op de balans, die een integraal onderdeel uitmaakt van de jaarrekening.

Passiva	2013	2012
Stichtingskapitaal en reserves		
Extra reserve [5]	66.998	15.610
Bestemmingsreserve RAM [6]	29.309	26.282
Bestemmingsreserve dekkingsgraad Confectie [7]	0	0
Bestemmingsreserve SUC [8]	16.938	18.385
	113.245	60.277
Technische voorzieningen		
Voorziening pensioenverplichtingen voor risico pensioenfonds [9]	1.434.596	1.482.359
Herverzekeringsdeel technische voorzieningen [10]	5.802	6.531
	1.440.398	1.488.890
Overige technische voorzieningen		
Voorziening SUT [11]	0	3
Voorziening RAM [12]	420	1.435
Voorziening SUC [13]	0	4
	420	1.442
Kortlopende schulden [14]	32.165	45.501
	1.586.228	1.596.110

[..] De tussen haken vermelde nummers verwijzen naar corresponderende nummers in de toelichting op de balans, die een integraal onderdeel uitmaakt van de jaarrekening.

Staat van baten en lasten

(in duizenden euro)

	2013	2012
Beleggingsopbrengsten voor risico pensioenfonds		
Directe beleggingsopbrengsten [15]	34.154	30.586
Indirecte beleggingsopbrengsten [16]	-47.868	115.658
Kosten van vermogensbeheer [17]	-3.853	-3.746
	-17.567	142.498
Premiebijdragen van werkgevers en werknemers [18]	62.705	66.387
Saldo van overdrachten van rechten [19]	6.987	-285
Pensioenuitkeringen [20]	-44.298	-46.255
Mutatie voorziening pensioenverplichtingen voor risico pensioenfonds [21]		
Wijziging rekenrente voorziening pensioenverplichtingen	51.199	-86.563
Inkoop pensioenaanspraken	-47.263	-55.673
Korting van pensioenaanspraken- en rechten en indexatie	-441	55.322
Sterfte	2.664	3.381
Arbeidsongeschiktheid	1.036	1.052
Waardeoverdrachten	-6.766	0
Afkoop	0	3.674
Mutaties	921	1.127
Correcties	0	364
Overige mutaties	-2.545	-8.711
Verwachte uitkering	43.788	41.340
Vrijval excassokosten	801	827
Intrest	-5.244	-21.952
Wijziging actuariële grondslagen	9.613	-13.625
	47.763	-79.437

[..] De tussen haken vermelde nummers verwijzen naar corresponderende nummers in de toelichting op de staat van baten en lasten, die een integraal onderdeel uitmaakt van de jaarrekening.

	2013	2012
Mutaties overige technische voorzieningen [22]		
Voorziening SUT	3	12
Voorziening RAM	1.015	1.160
Voorziening SUC	4	11
	1.022	1.183
Herverzekering		
Uitkeringen uit herverzekering [23]	688	723
Pensioenuitvoerings- en administratiekosten [24]	-4.219	-3.746
Overige baten en lasten [25]	-113	-72
Saldo van baten en lasten	52.968	80.996
Bestemming van het saldo		
Extra reserve	51.388	88.042
Bestemmingsreserve RAM	3.027	2.994
Bestemmingsreserve dekkingsgraad Confectie	0	-10.495
Bestemmingsreserve SUC	-1.447	455
	52.968	80.996

[..] De tussen haken vermelde nummers verwijzen naar corresponderende nummers in de toelichting op de staat van baten en lasten, die een integraal onderdeel uitmaakt van de jaarrekening.

Kasstroomoverzicht

(in duizenden euro)

	2013	2012
Pensioenactiviteiten		
Ontvangsten		
Premiebijdragen van werkgevers en werknemers	60.535	61.949
Uitkeringen uit herverzekering	868	557
Wegens overgenomen pensioenverplichtingen	7.876	-110
Overige mutaties	1	14
[A]	69.280	62.410
Uitgaven		
Uitgekeerde pensioenen en afkopen, loonheffing, sociale premies en andere inhoudingen	-44.196	-46.245
Wegens overgedragen pensioenverplichtingen	-888	-288
Pensioenuitvoerings- en administratiekosten	-4.201	-3.714
[B]	-49.285	-50.247
Totaal pensioenactiviteiten	19.995	12.163
Beleggingsactiviteiten		
Ontvangsten		
Directe beleggingsopbrengsten	34.152	48.073
Verkopen en aflossingen beleggingen	165.409	237.107
[C]	199.561	285.180
Uitgaven		
Aankopen beleggingen	-210.711	-291.784
Kosten van vermogensbeheer	-3.853	-3.746
[D]	-214.564	-295.530
Totaal beleggingsactiviteiten	-15.003	-10.350
Mutatie geldmiddelen (som van A t/m D)	4.992	1.813
Saldo geldmiddelen 1 januari	10.985	9.172
Saldo geldmiddelen 31 december	15.977	10.985

Grondslagen voor waardering en resultaatbepaling

Algemeen

Toepassing Richtlijnen voor de Jaarverslaggeving

De jaarrekening is opgesteld in overeenstemming met de wettelijke bepalingen zoals deze zijn opgenomen in Titel 9 Boek 2 BW en met inachtneming van de Richtlijnen voor de Jaarverslaggeving.

Presentatiewijziging

Om beter te kunnen aansluiten op de rapportages van de vermogensbeheerder is besloten om met ingang van boekjaar 2012 de lopende intrest met betrekking tot de vastrentende waarden niet meer onder de kortlopende vorderingen te presenteren, maar op te nemen in het saldo van de vastrentende waarden onder de beleggingen voor risico pensioenfonds.

Waardering

Grondslagen overige activa en passiva

Overige activa en passiva worden bij eerste verwerking gewaardeerd op reële waarde. Na eerste verwerking worden overige activa en passiva gewaardeerd op geamortiseerde kostprijs (gelijk aan de nominale waarde indien geen sprake is van transactiekosten). Voor vorderingen wordt rekening gehouden met een aftrek van eventuele bijzondere waardeverminderingen, indien sprake is van oninbaarheid.

Schattingen en veronderstellingen

De opstelling van de jaarrekening in overeenstemming met Titel 9 Boek 2 BW vereist dat het bestuur oordelen vormt en schattingen en veronderstellingen maakt die van invloed zijn op de toepassing van grondslagen en de gerapporteerde waarde van activa en verplichtingen, en van baten en lasten. De schattingen en hiermee verbonden veronderstellingen zijn gebaseerd op ervaringen uit het verleden en verschillende andere factoren die gegeven de omstandigheden als redelijk worden beschouwd. De uitkomsten hiervan vormen de basis voor het oordeel over de boekwaarde van activa en verplichtingen die niet op eenvoudige wijze uit andere bronnen blijkt. De daadwerkelijke uitkomsten kunnen afwijken van deze schattingen. De schattingen en onderliggende veronderstellingen worden voortdurend beoordeeld. Herzieningen van schattingen worden opgenomen in de periode waarin de schatting wordt herzien, indien de herziening alleen voor die periode gevolgen heeft, of in de periode van herziening en toekomstige perioden, indien de herziening gevolgen heeft voor zowel de verslagperiode als toekomstige perioden.

Opname van een actief of een verplichting

Een actief wordt in de balans opgenomen wanneer het waarschijnlijk is dat de toekomstige economische voordelen naar het pensioenfonds zullen toevloeien en de waarde daarvan betrouwbaar kan worden vastgesteld. Een verplichting wordt in de balans opgenomen wanneer het waarschijnlijk is dat de afwikkeling daarvan gepaard zal gaan met een uitstroom van middelen en de omvang van het bedrag daarvan betrouwbaar kan worden vastgesteld.

Verantwoording van baten en lasten

Baten worden in de rekening van baten en lasten opgenomen wanneer een vermeerdering van het economisch potentieel, samenhangend met een vermeerdering van een actief of een vermindering van een verplichting, heeft plaatsgevonden, waarvan de omvang betrouwbaar kan worden vastgesteld. Lasten worden verwerkt wanneer een vermindering van het economisch potentieel, samenhangend met een vermindering van een actief of een vermeerdering van een verplichting, heeft plaatsgevonden, waarvan de omvang betrouwbaar kan worden vastgesteld.

Indien een transactie ertoe leidt dat nagenoeg alle of alle toekomstige economische voordelen en alle of nagenoeg alle risico's met betrekking tot een actief of een verplichting aan een derde zijn overgedragen, wordt het actief of de verplichting niet langer in de balans opgenomen. Verder worden activa en verplichtingen niet meer in de balans opgenomen vanaf het tijdstip waarop niet meer wordt voldaan aan de voorwaarden van waarschijnlijkheid van de toekomstige economische voordelen en betrouwbaarheid van de bepaling van de waarde.

Dit betekent dat transacties worden verwerkt op handelsdatum en niet op afwikkelingsdatum. Als gevolg hiervan kan sprake zijn van een post "nog af te wikkelen transacties". Deze post kan zowel een actief als een passief zijn.

Schattingen en oordelen

Zoals vermeld in de toelichting zijn de beleggingen van het fonds nagenoeg volledig gewaardeerd tegen actuele waarde per balansdatum en is het over het algemeen mogelijk en gebruikelijk om de actuele waarde binnen een aanvaardbare bandbreedte van schattingen vast te stellen. Voor sommige andere financiële instrumenten, zoals beleggingsvorderingen en -schulden, geldt dat de boekwaarde de actuele waarde benadert als gevolg van het kortetermijnkarakter van de vorderingen en schulden. De boekwaarde van alle activa en de financiële verplichtingen op balansdatum benadert de actuele waarde.

Voor de meerderheid van de financiële instrumenten van het fonds kan gebruik worden gemaakt van marktnoteringen. Echter, bepaalde financiële instrumenten, zijn gewaardeerd door middel van gebruikmaking van waarderingsmodellen en -technieken, inclusief verwijzing naar de huidige reële waarde van vergelijkbare instrumenten.

Schattingen van de actuele waarde zijn een momentopname, gebaseerd op de marktomstandigheden en de beschikbare informatie over het financiële instrument. Deze schattingen zijn van nature subjectief en bevatten onzekerheden en een significante oordeelsvorming (bijvoorbeeld rentestand, volatiliteit, schatting van kasstromen, etc.) en kunnen derhalve niet met precisie worden vastgesteld.

Schattingswijziging

Het bestuur heeft besloten om de actuariële grondslagen voor de vaststelling van de technische voorzieningen ultimo 2013 te wijzigen. Deze aanpassingen kwalificeren zich als schattingswijzigingen. Het betreft de volgende aanpassingen:

- Een deel van de pensioengerechtigden heeft zich niet gemeld bij het fonds. Het fonds heeft in de reguliere voorziening pensioenverplichtingen een volledige reservering getroffen voor alle toekomstige uitkeringen van deze niet-opgevraagde pensioenen. Naar verwachting zal een deel van deze niet-opgevraagde pensioenen nooit worden opgevraagd. In verband daarmee wordt de reservering voor toekomstige uitkeringen van niet-opgevraagde pensioenen verlaagd naar 20% van de volledige reservering. Door deze aanpassing is de voorziening ultimo 2013 verlaagd met 14.742. Wij merken daarbij op dat Bpf MITT ook nog een extra voorziening aanhoudt voor nabetaling van niet-opgevraagde pensioenen die reeds zijn vrijgevallen uit de voorziening. De berekeningsmethodiek van deze voorziening wijzigt niet.
- Voor de arbeidsongeschikte deelnemers met premievrije voortzetting van pensioenopbouw geldt dat de pensioengrondslag waarop de premievrije doorbouw wordt gebaseerd, jaarlijks wordt geïndexeerd met de loonindex. Dit betreft een onvoorwaardelijke indexatie, waarvoor nog geen voorziening was gevormd. Het fonds heeft besloten een voorziening te treffen voor deze onvoorwaardelijke indexatie. Voor de arbeidsongeschikte deelnemers wordt vanaf ultimo 2013 de schadevoorziening berekend als 80% van de contante waarde van de toekomstig op te bouwen pensioenaanspraken, waarbij rekening wordt gehouden met een gemiddelde loonindexatie van 2% per jaar tot leeftijd 65. De voorziening is hierdoor eind 2013 met 5.129 verhoogd.

Buitenlandse valuta

Activa en passiva in buitenlandse valuta zijn omgerekend tegen de ultimo jaar geldende koersen en de resultaten gedurende het jaar.

Aandelen, aandelen vastgoedmaatschappijen

De ter beurse genoteerde aandelen zijn gewaardeerd tegen de actuele waarde, zijnde de beurswaarde. De niet ter beurse genoteerde fondsen zijn gewaardeerd tegen de actuele waarde, zijnde het aandeel in de intrinsieke waarde waarbij de intrinsieke waarde is gebaseerd op onderliggende marktwaarden.

Obligaties en obligatiefondsen

De obligaties zijn gewaardeerd tegen de actuele waarde, zijnde de beurswaarde. De niet ter beurse genoteerde vastrentende fondsen zijn gewaardeerd tegen de actuele waarde, zijnde het aandeel in de intrinsieke waarde.

Leningen op schuldbekentenis

De leningen op schuldbekentenis zijn gewaardeerd tegen de actuele waarde. Onder actuele waarde wordt in dit verband verstaan de contante waarde van de toekomstige kasstromen op basis van het effectieve rendement ultimo het verslagjaar van overeenkomstige leningen, rekening houdend met de mogelijkheid van vervroegde aflossing.

Derivaten

De derivaten zijn gewaardeerd tegen de actuele waarde, waarbij sprake is van afgeleide marktnoteringen.

Overige beleggingen

De overige beleggingen zijn gewaardeerd tegen de actuele waarde, zijnde het aandeel in de intrinsieke waarde.

Herverzekering

Vorderingen uit herverzekeringscontracten op risicobasis worden verantwoord op het moment dat de verzekerde gebeurtenis zich voordoet. Bij de waardering worden de herverzekerde uitkeringen contant gemaakt tegen de rentetermijnstructuur, onder toepassing van de actuariële grondslagen van het pensioenfonds.

De waarde van de herverzekeringsspolissen wordt berekend op dezelfde grondslagen als de voorziening pensioenverplichtingen.

Extra reserve

Aan de extra reserve worden de jaarresultaten toegevoegd.

Bestemmingsreserve RAM

De aanwezige middelen ultimo 2013 zijn bepaald door de middelen ultimo 2012 enerzijds te vermeerderen met de RAM-premies 2013 en anderzijds te verminderen met de nieuwe opbouw over 2013 en met de RAM-uitvoeringskosten 2013. Aan de bestemmingsreserve RAM vindt toevoeging plaats van het gemiddelde beleggingsrendement van Bpf MITT.

Bestemmingsreserve dekkingsgraad Confectie

Dit betreft een reserve ter grootte van het positieve verschil in dekkingsgraad bij Bpf Confectie ultimo 2005 ten opzichte van de dekkingsgraad ultimo 2005 van Bpf Textiel. Deze reserve is primair beschikbaar voor een eventuele extra indexatie van (gewezen) deelnemers van Bpf Confectie (op grond van artikel 12.1, lid 9, pensioenreglement) in geval in enig jaar het loonindexcijfer hoger zou uitvallen dan het prijsindexcijfer. De jaarlijkse toevoegingen aan deze bestemmingsreserve bestaan uit het gemiddelde beleggingsrendement van Bpf MITT. Aan deze reserve wordt de additionele indexatie onttrokken. Ultimo 2012 is deze reserve vrijgevallen ter compensatie van de korting per 1 april 2013.

Bestemmingsreserve SUC

Bij het besluit tot liquidatie van de SUC per 2 januari 2009 is besloten het batig saldo van de stichting over te dragen aan Bpf MITT. Dit batig saldo bestond uit de technische voorzieningen van de stichting voor de lopende en nog te vorderen SUC-uitkeringen alsmede uit de bestemmingsreserve SUC. Het bestuur kan besluiten met het resterende deel uit deze bestemmingsreserve andere

regelingen te financieren die in het kader van een wijziging van de pensioenregeling worden getroffen om werknemers in de Mode- Interieur- Tapijt- en Textielindustrie de mogelijkheid te bieden vrijwillig vervroegd uit het arbeidsproces te treden, zoals het RAM. Aan de bestemmingsreserve SUC vindt toevoeging van het gemiddelde beleggingsrendement van Bpf MITT plaats. De aanwezige middelen ultimo 2013 zijn bepaald door de aanwezige middelen primo 2013 enerzijds te verminderen met de nieuwe opbouw over 2013 en de SUC-uitvoeringskosten 2012 en anderzijds te vermeerderen met de beleggingsopbrengsten (gemiddelde beleggingsrendement Bpf MITT).

Voorziening pensioenverplichtingen

De voorziening voor pensioenverplichtingen wordt gewaardeerd op actuele waarde (marktwaarde). De actuele waarde wordt bepaald op basis van de contante waarde van de beste inschatting van toekomstige kasstromen die samenhangen met de op balansdatum onvoorwaardelijke pensioenverplichtingen. Onvoorwaardelijke pensioenverplichtingen zijn de opgebouwde nominale aanspraken en de onvoorwaardelijke (toezeggingen tot) toeslagen. De contante waarde wordt bepaald met gebruikmaking van de marktrente. Bij de berekening van de voorziening pensioenverplichtingen is uitgegaan van het op de balansdatum geldende pensioenreglement en van de over de verstreken deelnemersjaren verworven aanspraken.

De voorziening is gebaseerd op de volgende actuariële grondslagen:

Intrest:	Rentetermijnstructuur zoals gepubliceerd door De Nederlandsche Bank.
Sterfte:	Prognosetafel AG 2012-2062 (startjaar 2014) Towers Watson 2012 ervaringssterfte waarop fondsspecifieke ervaringssterfte wordt toegepast.
Gehuwdheid:	Bij de vaststelling van de voorziening voor partnerpensioen wordt uitgegaan van het onbepaalde partnersysteem. De gehanteerde partnerfrequenties zijn de partnerfrequenties behorende bij de overlevingstafels GBM/V 1985-1990. Op pensioendatum geldt een partnerfrequentie van 100%.
Uitkeringen:	De uitkeringen worden continu betaalbaar verondersteld.
Leeftijden:	Aangenomen wordt dat alle verzekerden geboren zijn op de 1ste van de maand van hun werkelijke geboortedatum.
Leeftijdsverschil:	Het leeftijdsverschil tussen man en vrouw is op 3 jaar gesteld (man ouder dan vrouw).
Kosten:	In de voorziening pensioenverplichtingen is een excassovoorziening begrepen van 2% van de netto voorziening.
Rentetoevoeging:	Onder het FTK is de rente gelijk aan de 1-jaars rente. Op basis van de DNB rentetermijnstructuur primo 2013 is deze rente gelijk aan 0,351%.
Arbeidsongeschiktheid:	De technische voorziening voor (gedeeltelijk) arbeidsongeschikte deelnemers is vastgesteld als de contante waarde van de bereikbare pensioenaanspraken. Dit betreft 80% van de toekomstige aanspraken.
Toeslagverlening:	Het fonds heeft overeenkomstig variant B uit de Toeslagenmatrix van DNB geen uitgewerkt plan of geld gereserveerd om de (premienvrije) opgebouwde pensioenaanspraken of de ingegane pensioenen te verhogen. De voor toegekende toeslagen benodigde middelen worden onttrokken aan het resultaat of het vrij eigen vermogen.

Herverzekeringsdeel technische voorzieningen

Deze voorziening is op dezelfde grondslagen gebaseerd als de voorzieningen pensioenverplichtingen voor risico van het pensioenfonds en heeft betrekking op elders verzekerde pensioenen die in mindering worden gebracht op de opgebouwde pensioenen bij Bpf MITT. Het betreft aanspraken uit het verleden.

Voorziening SUT

Dit betreft de van de SUT overgenomen SUT-verplichtingen. De actuariële grondslagen zijn gelijk aan de reguliere grondslagen.

Voorziening RAM

Dit betreft de verplichtingen uit hoofde van de RAM-regeling. De actuariële grondslagen zijn gelijk aan de reguliere grondslagen.

Voorziening SUC

Dit betreft de van de SUC overgenomen verplichtingen uit hoofde van de SUC-regeling. De actuariële grondslagen zijn gelijk aan de reguliere grondslagen.

Resultaatbepaling

Algemeen

De lasten en baten worden toegerekend aan het jaar waarop ze betrekking hebben.

Directe beleggingsopbrengsten

Onder directe beleggingsopbrengsten wordt bij vastrentende waarden verstaan de rente-opbrengst verminderd met de kosten; bij de aandelen wordt hieronder verstaan het bruto-dividend verminderd met de kosten.

De intresten van overige activa en passiva worden opgenomen op basis van nominale bedragen.

Indirecte beleggingsopbrengsten

Onder indirecte beleggingsopbrengsten worden de volgende resultaten opgenomen:

- gerealiseerde en niet-gerealiseerde koersverschillen van aandelen vastgoedmaatschappijen, aandelen, obligaties, leningen op schuldbekentenissen en hypotheek;
- boetes bij vervroegde aflossingen van leningen op schuldbekentenis;
- valutaverschillen inzake deposito's en bankrekeningen in buitenlandse valuta en valutatermijntransacties.

Kosten van vermogensbeheer

Onder de kosten van vermogensbeheer worden de administratiekosten opgenomen die verband houden met het beheer van de beleggingen.

Kasstroomoverzicht

Het kasstroomoverzicht is opgesteld volgens de directe methode.

Toelichting op de balans per 31 december

(in duizenden euro)

Activa

[1] Beleggingen voor risico pensioenfonds

Categorie	Stand-ultimo 2012	Aankopen/ Verstrekingen	Verkopen/ uitlotingen/ (af)lossingen	Gerealiseerde waarde- verschillen	Niet- gerealiseerde waarde- verschillen	Stand ultimo 2013
Onroerende zaken						
Aandelen vastgoedmaatschappijen	76.160	2.212	-299	114	0	78.187
Zakelijke waarden						
Beleggingsfondsen in aandelen	237.148	54.928	-16.606	4.567	24.474	304.511
Vastrentende waarden						
Beleggingsfondsen in obligaties	422.570	19.581	0	0	-20.878	421.273
Obligaties en leningen op schuldbekentenis	610.018	51.218	-81.086	5.131	-53.011	532.270
Bankleningen	0	64.608	0	0	-305	64.303
Deposito's	44.502	0	-5.407	0	0	39.095
	1.077.090	135.407	-86.493	5.131	-74.194	1.056.941
Derivaten						
Valutaderivaten	63	0	-18.940	18.940	1.079	1.142
Rentederivaten	38.061	0	-459	0	-15.698	21.904
	38.124	0	-19.399	18.940	-14.619	23.046
Overige beleggingen						
Hedgefondsen	58.505	0	0	0	222	58.727
Commodities	44.818	0	-42.227	-2.591	0	0
Private equity	20.781	1.256	-3.888	1.783	366	20.298
Infrastructuur	12.591	166	0	0	104	12.861
	136.695	1.422	-46.115	-808	692	91.886
Belegd vermogen activa zijde	1.565.217	193.969	-168.912	27.944	-63.647	1.554.571
Derivaten						
Valutaderivaten	-308	0	8.685	-8.685	264	-44
Rentederivaten	0	532	0	0	-3.765	-3.233
Belegd vermogen passiva zijde	-308	532	8.685	-8.685	-3.501	-3.277
Totaal belegd vermogen	1.564.909	194.501	-160.227	19.259	-67.148	1.551.294

Er wordt niet rechtstreeks belegd in aangesloten ondernemingen.

Methodiek bepaling marktwaarde

Level 1: Directe marktwaardering: beursnotering in een actieve markt (waarop geen prijsaanpassingen worden uitgevoerd).

Level 2: Afgeleide marktwaardering: geen directe beursnotering maar andere uit de markt waarneembare data danwel een prijs gebaseerd op een transactie in een niet actieve markt met niet-significante prijsaanpassing (gebaseerd op aannames en schattingen).

Level 3: Modellen en technieken: marktwaardebepaling niet gebaseerd op marktdata, maar gebaseerd op aannames en schattingen die de prijs significant beïnvloeden.

Categorie	Level 1 Directe markt- notering	Level 2 Afgeleide markt- notering	Level 3 Modellen en technieken niet gebaseerd op marktdata	Stand ultimo 2013
Onroerende zaken				
Aandelen vastgoedmaatschappijen	0	0	78.187	78.187
Zakelijke waarden				
Beleggingsfondsen in aandelen	0	304.511	0	304.511
Vastrentende waarden				
Beleggingsfondsen in obligaties	0	421.273	0	421.273
Obligaties en leningen op schuldbekentenis	531.528	742	64.303	596.573
Deposito's	39.095	0	0	39.095
	570.623	422.015	64.303	1.056.941
Derivaten				
Valutaderivaten	0	1.142	0	1.142
Rentederivaten	0	21.904	0	21.904
	0	23.046	0	23.046
Overige beleggingen				
Hedgefondsen	0	58.727	0	58.727
Private equity	0	0	20.298	20.298
Infrastructuur	0	0	12.861	12.861
	0	58.727	33.159	91.886
Belegd vermogen activa zijde	570.623	808.299	175.649	1.554.571
Derivaten				
Valutaderivaten	0	-44	0	-44
Rentederivaten	0	-3.233	0	-3.233
Belegd vermogen passiva zijde	0	-3.277	0	-3.277
Totaal belegd vermogen	570.623	805.022	175.649	1.551.294

31 december 2012

Categorie	Level 1	Level 2	Level 3 Modellen en technieken niet gebaseerd op marktdata	Stand ultimo 2012
	Directe markt- notering	Afgeleide markt- notering		
Onroerende zaken				
Aandelen vastgoedmaatschappijen	0	0	76.160	76.160
Zakelijke waarden				
Beleggingsfondsen in aandelen	0	237.148	0	237.148
Vastrentende waarden				
Beleggingsfondsen in obligaties		422.570	0	422.570
Obligaties en leningen op schuldbekentenis	610.018	0	0	610.018
Deposito's	44.502	0	0	44.502
	654.520	422.570	0	1.077.090
Derivaten				
Valutaderivaten	0	38.061	0	38.061
Rentederivaten	0	63	0	63
	0	38.124	0	38.124
Overige beleggingen				
Hedgefondsen	0	58.505	0	58.505
Commodities	0	44.818	0	44.818
Private equity	0	0	20.781	20.781
Infrastructuur	0	0	12.591	12.591
	0	103.323	33.372	136.695
Belegd vermogen activa zijde	654.520	801.165	109.532	1.565.217
Derivaten				
Valutaderivaten	0	-308	0	-308
Rentederivaten	0	0	0	0
Belegd vermogen passiva zijde	0	-308	0	-308
Totaal belegd vermogen	654.520	800.857	109.532	1.564.909

	2013	2012
[2] Herverzekeringsdeel technische voorzieningen	5.802	6.531
Deze post heeft betrekking op het herverzekeringsdeel van de technische voorzieningen op de passivazijde van de (toelichting op) de balans.		
[3] Vorderingen en overlopende activa		
Premies		
Dit betreft de nog te vorderen premies van de aangesloten ondernemingen.	6.473	4.298
Overige vorderingen		
Administrateur	6	60
Financiële beleggingen	3.387	9.006
Uitkeringen	8	7
Vooruitbetaalde bedragen volgend boekjaar	4	6
	3.405	9.079
Totaal vorderingen en overlopende activa	9.878	13.377
Alle vorderingen en overlopende activa hebben een looptijd van korter dan één jaar.		
[4] Liquide middelen		
ING Bank N.V.	10.727	10.146
Citybank (depotbank)	5.250	839
	15.977	10.985
De liquide middelen staan ter vrije beschikking van het fonds.		
Totaal activa	1.586.228	1.596.110

Passiva**Stichtingskapitaal en reserves**

	2013	2012
Stichtingskapitaal	0	0
[5] Extra reserve		
Stand per 1 januari	15.610	-72.397
Af: correctie voorgaande jaren	0	-35
Bij: dotatie uit bestemming saldo	51.388	88.042
Stand per 31 december	66.998	15.610
[6] Bestemmingsreserve RAM		
Stand per 1 januari	26.282	23.288
Bij: Overboeking uit overige bestemmingsreserves	0	0
Bij: dotatie uit bestemming saldo	3.027	2.994
Stand per 31 december	29.309	26.282
[7] Bestemmingsreserve dekkingsgraad Confectie		
Stand per 1 januari	0	10.460
Bij: correctie voorgaande jaren	0	35
Bij: dotatie uit bestemming saldo	0	-10.495
Stand per 31 december	0	0
[8] Bestemmingsreserve SUC		
Stand per 1 januari	18.385	17.930
Af: Overboeking naar Bestemmingsreserve RAM	0	0
Af/bij: dotatie uit bestemming saldo	-1.447	455
	16.938	18.385
Totaal reserves	113.245	60.277

De minimaal vereiste dekkingsgraad bedraagt 104,4% (2012: 104,5%).

De vereiste dekkingsgraad bedraagt 117,0% (2012: 114,7%).

De dekkingsgraad (exclusief bestemmingsreserves) is 104,7% (2012: 101,1%).

Per 31 december 2013 voldoet het fonds aan de wettelijke norm met betrekking tot het minimum vereist eigen vermogen, maar niet aan de wettelijke eis met betrekking tot het vereist eigen vermogen.

Door het bestuur is hiervan melding gemaakt bij de toezichthouder DNB en er is een lange termijnherstelplan ingediend.

63

	2013	2012
[10] Herverzekeringsdeel technische voorzieningen		
Stand per 1 januari	6.531	6.632
Mutaties:		
– Overlijdens	-291	-416
– Ingang partnerpensioen en wezenpensioen	84	144
– Verwachte uitkering	-676	-711
– Vrijval excassokosten	-14	-14
– Intrest	21	94
– Risicopremie	273	263
– Wijziging rentecurve	-39	409
– Voorziening niet opgevraagde pensioenen	-87	0
– Wijziging grondslagen	0	130
Stand per 31 december	5.802	6.531
Overige technische voorzieningen		
[11] Voorziening SUT		
Stand per 1 januari	3	15
Af: mutatie ten gunste van de staat van baten en lasten	-3	-12
Stand per 31 december	0	3
[12] Voorziening RAM		
Stand per 1 januari	1.435	2.595
Af: mutatie ten gunste/laste van de staat van baten en lasten	-1.015	-1.160
Stand per 31 december	420	1.435
[13] Voorziening SUC		
Stand per 1 januari	4	15
Af: mutatie ten gunste van de staat van baten en lasten	-4	-11
Stand per 31 december	0	4
Totaal overige technische voorzieningen	420	1.442

	2013	2012
[14] Kortlopende schulden		
Derivaten	3.277	308
Financiële beleggingen (collateral)	25.041	41.710
Lopende intrest en nog af te rekenen bankkosten	1	4
Verzekeringsmaatschappijen	237	132
Premies	2.313	2.194
Loonheffing en sociale premies	970	866
Administratiekosten, accountant en actuaris	199	163
Autoriteit Financiële Markten	0	9
Overige	24	13
Vooruitontvangen bedragen volgend boekjaar	103	102
	32.165	45.501
Totaal passiva	1.586.228	1.596.110

Niet in de balans opgenomen verplichtingen

Door Bpf MITT zijn ultimo 2013 voor een bedrag van € 10,9 miljoen (ultimo 2012 € 13,7 miljoen) aan uitstaande commitments verstrekt via de MN beleggingsfondsen voor de periode na 2013.

Toelichting op de staat van baten en lasten

(in duizenden euro)

Bezoldiging bestuursleden

De bestuursleden van Bpf MITT hebben in 2013 geen bezoldiging ontvangen. Wel hebben ze voor het bijwonen van vergaderingen van het bestuur en de beleggingscommissie in totaal een bedrag van € 80.361,- ontvangen aan vacatiegeld en reiskostenvergoeding.

Personeel

Gedurende het boekjaar 2013 had Bpf MITT geen personeel in dienst.

Verbonden partijen

Er is enkel een relatie tussen fonds en de aangesloten werkgevers met betrekking tot de financiering van de aanspraken en de uitvoering van de regeling.

Baten en lasten

Beleggingsopbrengsten voor risico pensioenfondsen

[15] Directe beleggingsopbrengsten

	2013	2012
Aandelen	2.344	796
Aandelen vastgoed	2.208	3.179
Obligaties en leningen op schuldbekentenis	24.399	24.637
Overige beleggingen	166	44
Liquide middelen	-20	-25
Rente met betrekking tot FVP-bijdragen	4	11
Rente met betrekking tot waardeoverdrachten	10	-1
Rente met betrekking tot collectieve waardeoverdracht	51	0
Rente over bijdragen van werkgevers en werknemers	3	33
Rentederivaten	4.991	1.914
Overige	-2	-2
	34.154	30.586

	2013	2012
[16] Indirecte beleggingsopbrengsten		
– Gerealiseerde koersverschillen:		
• Aandelen vastgoedmaatschappijen	114	311
• Aandelen	4.567	1.442
• Beleggingsfondsen in obligaties	0	21.022
• Obligaties en leningen op schuldbekentenis	5.131	4.318
• Valutaderivaten	10.255	3.119
• Rentederivaten	0	14.439
• Hedgefondsen	0	408
• Private equity	1.783	124
• Infrastructuur	0	85
• Commodities	-2.591	225
• Valutaverschillen	21	0
	19.280	45.493
– Niet-gerealiseerde koersverschillen:		
• Aandelen vastgoedmaatschappijen	0	-6.012
• Aandelen	24.474	31.852
• Obligaties	-20.878	18.006
• Leningen op schuldbekentenis	-53.011	24.452
• Bankleningen	-305	0
• Valutaderivaten	1.343	-307
• Rentederivaten	-19.463	-2.079
• Hedgefondsen	222	1.919
• Private equity	366	2.312
• Infrastructuur	104	853
• Commodities	0	-831
	-67.148	70.165
	-47.868	115.658
[17] Resultaat op kosten van vermogensbeheer ¹⁾		
Ingehouden netto beheerloon (inclusief restituties)	-3.793	-3.746
Kosten beleggingsadviseur (S & V)	-60	0
	-3.853	-3.746
Totaal beleggingsopbrengsten	-17.567	142.498

1) Voor een uitsplitsing van de kosten vermogensbeheer naar de verschillende beleggingscategorieën wordt verwezen naar het bestuursverslag. Deze kosten wijken af van de genoemde kosten in het bestuursverslag, omdat daar ook kosten zijn opgenomen die zijn verwerkt in het nettorendement.

	2013	2012
[18] Premiebijdragen van werknemers en werkgevers		
Premies basisregeling	55.893	55.546
Premies RAM	7.255	7.330
Premies SUC	-1.204	-1.288
Premies SUT	0	-21
Inkoopsommen	12	3.729
FVP	749	1.091
	62.705	66.387
De aan het boekjaar toe te rekenen feitelijke premie is als bate verantwoord.		
De premiebijdragen van werkgever en werknemers bedragen in totaal 24% (2012 24%) van de pensioengrondslag.		
De premiebijdragen van werkgever en werknemers voor de RAM-regeling bedragen in totaal 2,1% (2012: 2,1%) van de loonsom. Voor de Confectiedeelnemers geldt een korting van 0,9%.		
De kostendeekkende, gedempte en feitelijke premies zijn als volgt:		
– Kostendeekkende premie	56.233	65.311
– Gedempte kostendeekkende premie	42.555	46.534
– Premie met bijdrage aan herstel	51.520	59.445
– Feitelijke premie	55.893	55.546
De kostendeekkende premie is als volgt samengesteld:		
– Actuarieel benodigd	46.201	54.124
– Opslag in stand houden vereist vermogen	6.792	7.902
– Opslag voor uitvoeringskosten	3.240	3.285
– Actuarieel benodigd ten behoeve van toeslagverlening	0	0
	56.233	65.311
De gedempte kostendeekkende premie is als volgt samengesteld:		
– Actuarieel benodigd	34.276	37.739
– Opslag in stand houden vereist vermogen	5.039	5.510
– Opslag voor uitvoeringskosten	3.240	3.285
– Actuarieel benodigd ten behoeve van toeslagverlening	0	0
	42.555	46.534

De premie met bijdrage aan herstel is als volgt samengesteld:

- Actuarieel benodigd
- Opslag in stand houden vereist vermogen
- Opslag voor uitvoeringskosten
- Actuarieel benodigd ten behoeve van toeslagverlening

Bij de bepaling van de aan het boekjaar toe te rekenen premie is rekening gehouden met verleende premiekortingen en/of premieopslagen.

In het boekjaar is geen korting verstrekt.

De feitelijke premie is vastgesteld als een doorsnee premie ter grootte van 24,0% van de pensioengrondslag. Deze doorsnee premie is door het bestuur vastgesteld en is gebaseerd op de premiestaffel in de ABTN. De premie is zodanig vastgesteld dat deze minimaal gelijk is aan de gedempte kostendeckende premie en draagt bij aan het herstel van de dekkingsgraad. De staffel in de ABTN is getoetst in een ALM-studie.

[19] Saldo van overdrachten van rechten

Overgenomen pensioenverplichtingen	719	3
Overgedragen pensioenverplichtingen	-888	-288
Collectieve inkomende waardeoverdracht (LWS)	7.156	0
	6.987	-285

[20] Pensioenuitkeringen

Ouderdomspensioen	-32.486	-33.337
Partnerpensioen	-7.294	-7.375
Wezenpensioen	-151	-195
Invalideitpensioen	-1	-2
Afkopen	-2.960	-3.054
SUC-uitkeringen	-4	-11
SUT-uitkeringen	-3	-12
RAM-uitkeringen	-1.399	-2.269
	-44.298	-46.255

	2013	2012
[21] Mutatie voorziening pensioenverplichtingen voor risico pensioenfonds		
Wijziging rekenrente voorziening pensioenverplichtingen	51.199	-86.563
Inkoop pensioenaanspraken	-47.263	-55.673
Korting van pensioenaanspraken- en rechten en indexatie	-441	55.322
Sterfte	2.664	3.381
Arbeidsongeschiktheid	1.036	1.052
Waardeoverdrachten	-6.766	0
Afkoop	0	3.674
Mutaties	921	1.127
Correcties	0	364
Overige mutaties technische voorzieningen	-2.545	-8.711
Verwachte uitkering	43.788	41.340
Vrijval excassokosten	801	827
Intrest	-5.244	-21.952
Wijziging actuariële grondslagen	9.613	-13.625
	47.763	-79.437
[22] Mutaties overige technische voorzieningen		
Voorziening SUT	3	12
Voorziening RAM	1.015	1.160
Voorziening SUC	4	11
	1.022	1.183
Herverzekering		
[23] Uitkeringen uit herverzekering		
Ouderdomspensioen	474	511
Partnerpensioen	214	212
	688	723

	2013	2012
[24] Pensioenuitvoerings- en administratiekosten		
Administratie	-3.520	-3.121
Accountant (controle jaarrekening en DNB-staten)	-36	-56
Actuaris	-352	-350
Bestuur	-80	-61
De Nederlandsche Bank	-112	-69
Contributie Pensioenfederatie	-41	-43
Visitatiecommissie	-23	0
Opleidingskosten	-23	-4
UWV	-14	-2
Pensioenregister	-6	-6
Autoriteit Financiële Markten	-6	-9
Overige	-6	-25
	-4.219	-3.746
[25] Overige baten en lasten		
Mutatie voorziening dubieuze debiteuren	-104	-86
Diverse kleine posten	-9	14
	-113	-72
Saldo van baten en lasten	52.968	80.996
	2013	2012
Actuariële analyse van het saldo		
Premies	6.151	-2.321
Beleggingen	28.384	33.953
Kanssystemen	3.726	4.433
Uitkeringen	1.924	1.772
Kosten	-150	401
Mutaties	827	1.491
Toeslagverlening / korting van pensioenaanspraken- en rechten	0	55.302
Wijziging grondslagen	9.538	-13.623
Andere oorzaken	2.568	-412
	52.968	80.996

Risicoparagraaf

(in duizenden euro)

In de risicoparagraaf binnen het bestuursverslag is het beleid rond risicobeheersing uiteengezet. Hierna wordt een aantal specifieke risico's nader toegelicht en gekwantificeerd.

Solvabiliteitsrisico

Het belangrijkste financieel risico voor het Pensioenfonds is het niet kunnen nakomen van de pensioentoezeggingen. Een belangrijke maatstaf hiervoor is het aanwezig Eigen vermogen. Wettelijk is een gestandaardiseerde methode vastgelegd om te kunnen toetsen of het aanwezig Eigen vermogen voldoende is om een aantal specifieke risico's op te kunnen vangen (het standaardmodel). Het Eigen vermogen van het Pensioenfonds per 31 december 2013 is kleiner dan het Vereist eigen vermogen volgens het standaardmodel, zodat het Pensioenfonds hierdoor een langetermijnherstelplan heeft moeten indienen.

Jaarlijks vindt toetsing plaats aan de hand van dit standaardmodel. De verschillende risicofactoren hierin worden benoemd onder de noemer S1 tot en met S6. Tevens wordt rekening gehouden met onderling compenserende effecten (diversificatie effect). Hierna zijn de uitkomsten weergegeven voor de verschillende risicocategorieën:

	2013		2012	
	€	%	€	%
Renterisico (S1)	100.448		94.872	
Zakelijke waarden risico (S2)	161.179		125.903	
Valutarisico (S3)	74.567		85.628	
Grondstoffenrisico (S4)	0		34.783	
Kredietrisico (S5)	17.496		20.812	
Verzekeringstechnisch risico (S6)	40.975		44.397	
Diversificatie-effect	-150.117		-187.893	
Vereist eigen vermogen	244.548		218.502	
Aanwezige dekkingsgraad (exclusief bestemmingsreserves)		104,7		101,1
Minimaal vereiste dekkingsgraad		104,4		104,5
Vereiste dekkingsgraad		117,0		114,7

De dekkingsgraad wordt berekend door het totaal van de activa voor risico van het Pensioenfonds (minus de passiefposten Kortlopende schulden en overlopende passiva en Herverzekeringsdeel technische voorzieningen) te delen door de Voorziening pensioenverplichtingen (plus Overige technische voorzieningen). Het afgelopen jaar is deze, op grondslagen van het Pensioenfonds, toegenomen van 101,1% (2012) tot 104,7% (2013).

Renterisico

Bpf MITT kent een langere looptijd voor pensioenverplichtingen dan voor de looptijd van de beleggingen. Het renterisico wordt veroorzaakt doordat de rentegevoeligheid van de verplichtingen afwijkt van de rentegevoeligheid van de beleggingen. De feitelijke nominale renteafdekking is 40,6% (op basis van de zuivere curve).

De stijging van de rentestanden die worden gehanteerd bij de berekeningen van de Voorziening pensioenverplichtingen (eind 2013: 2,82% ten opzichte van eind 2012: 2,50%) leidt tot een daling van de Voorziening pensioenverplichtingen (in 2013: 51.199). De beleggingen, gewaardeerd tegen marktwaarde, zijn in meer of mindere mate gerelateerd aan ontwikkelingen van de rentestanden. Door de periodieke afstemming van beide ontwikkelingen wordt de dekkingsgraad nauwgezet gemonitord. Deze rentegevoeligheid is één van de factoren bij de bepaling van de (strategische) assetallocatie en de duratie van de portefeuilles. Door deze swaps wordt de duratie van de portefeuille van vastrentende waarden verlengd.

Duratie van de vastrentende waarden (inclusief derivaten) 7,7.

Duratie van de pensioenverplichtingen 17,8.

Gevoeligheidsanalyse:

Conform de bepaling van het renterisico (S1) bij de berekening van het vereist vermogen zou een daling van de marktrente conform de Regeling Pensioenwet en de Wet verplichte beroepspensioenregeling leiden tot een hogere verplichting ad 170.547 (2012: 158.708). Per saldo zou een dergelijke daling van de marktrente een verlagend effect op het eigen vermogen hebben van 100.448.

Derivaten

Het renterisico is gedeeltelijk afgedekt door middel van renteswaps. Het ongerealiseerd resultaat bedraagt negatief 19.463 (2012: 2.079). Door deze swaps wordt de duratie van de portefeuille van vastrentende waarden verlengd naar 7,7 jaar.

Zakelijke waarden risico

Mogelijke waardedalingen van beleggingen voor het vastgoed en de aandelen zijn in het hiervoor genoemde standaardmodel begrepen. Hiervoor wordt een gedifferentieerde berekening naar categorieën van markten en beleggingen uitgevoerd. Ter zake van het zakelijke waarden risico worden risico-inschattingen aan de hand van de in de markt gebruikelijke risicoparameters gemaakt. In het beleggingsbeleid wordt met dergelijke risico's rekening gehouden door ondermeer een toepassing van voldoende spreiding in de beleggingsportefeuille naar categorieën, markten en dergelijke. De volatiliteit van de marktwaarden (prijsrisico's) van beleggingen wordt periodiek geëvalueerd en kan leiden tot bijstellingen in het vermogensbeheer. In verband met actief beheer van beleggingen in emerging markets en private equity zijn de buffers verhoogd.

Verdeling zakelijke waarden per categorie:

Ontwikkelde markten (Mature markets)
Opkomende markten (Emerging markets)

2013		2012	
€	%	€	%
215.357	70,7	153.915	64,9
89.154	29,3	83.233	35,1
304.511	100,0	237.148	100,0

Valutarisico

De pensioenverplichtingen luiden in euro's, de mogelijke risico's als gevolg van valutakoersontwikkelingen komen daarom alleen bij de beleggingen tot uitdrukking. Het valutarisico is voor 77,8% (2012: 74,8%) afgedekt. Zonder afdekking van valutarisico loopt het pensioenfonds risico bij een daling van vreemde valuta ten opzichte van de euro. Door meer dan 100% van het risico af te dekken loopt het fonds risico bij een stijging van vreemde valuta ten opzichte van de euro.

Het valutarisico wordt berekend aan de hand van een scenario waarbij wordt uitgegaan van een waardedaling van de beleggingen in vreemde valuta van 20% (2012: 20%). Het valutarisico is het totale negatieve effect op de waarde van alle beleggingen als gevolg van dit scenario.

Afdekking van het valutarisico vindt plaats via derivatencontracten. De belangrijkste valutarisico's die Bpf MITT loopt zijn risico's m.b.t. de Amerikaanse dollar, Britse ponden en de Japanse yen.

De bedragen in onderstaande tabellen zijn op basis van Look Through, inclusief CSA-posities, saldi depotbanken en kortlopende vorderingen en schulden met betrekking tot beleggingen.

	31-12-2013		31-12-2013	
	Voor derivaten	Valutaderivaten	Na derivaten	Reële waarde
	€	€	€	€
Euro	933.428	223.783	1.157.211	0
Amerikaanse dollar	370.365	-176.227	194.138	1.110
Britse pound sterling	60.193	-31.268	28.925	-44
Japanse yen	16.221	-16.288	-67	32
Overige	154.684	0	154.684	0
	1.534.891	0	1.534.891	1.098

	31-12-2012		31-12-2012	
	Voor derivaten	Valutaderivaten	Na derivaten	Reële waarde
	€	€	€	€
Euro	928.740	223.805	1.152.545	0
Amerikaanse dollar	395.045	-186.037	209.008	-188
Britse pound sterling	48.857	-23.243	25.614	-120
Japanse yen	14.857	-14.525	331	62
Overige	145.546	0	145.546	0
	1.533.045	0	1.533.044	-245

Grondstoffenrisico

Grondstoffen ofwel commodities vormen een beleggingscategorie waarin veelal via indexfutures en swaps wordt geïnvesteerd in energie (olie), metalen, edelmetalen en agroproducten. Het grondstoffenrisico betreft het risico op fluctuaties in grondstofprijzen. Eind 2013 heeft Bpf MITT geen belang meer in het MN Services Commodities Fonds (eind 2012: 44.818).

Kredietrisico

Voornamelijk wordt belegd via fondsen die aan de hand van mandaten gemanaged worden. Een van de aspecten daarbij is het beheersen van kredietrisico's. Bij het kredietrisico dient het effect van de kredietwaardigheid van de partijen, waarin belegd wordt, tot uitdrukking te komen. Het kredietrisico komt tot uitdrukking in de zogenaamde creditspread. Deze creditspread is het

verschil tussen de uitkering die afhangt van de kredietwaardigheid van de tegenpartij en een uitkering die met volledige zekerheid (risicovrij) tot uitkering zal komen. Het kredietrisico verbonden aan derivatentransacties wordt beheerst door het afsluiten van standaardovereenkomsten met tegenpartijen, het beoordelen van de kredietwaardigheid van tegenpartijen, het spreiden van het transactievolume over verschillende tegenpartijen, het eisen van voldoende onderpand en een adequate monitoring met betrekking tot de gestelde eisen inzake het onderpand. De voornaamste risico's bij het gebruik van derivaten zijn het kredietrisico en het tegenpartij risico. De beheersing van de risico's vindt plaats door gebruikmaking van ISDA's en onderpand (collateral ad circa 24 miljoen in de vorm van met name liquiditeiten).

De portefeuille vastrentende waarden bevat ook rechtstreekse beleggingen waarbij het kredietrisico mede met behulp van de Standard & Poor's rating wordt gemonitord. Bij de balanspost vastrentende waarden is een nadere toelichting opgenomen waaruit de verdeling van de portefeuille blijkt.

De samenstelling van de vastrentende waarden (inclusief lopende intrest) kan als volgt worden samengevat.

	2013				2012			
		%	Duration	Credit-spread %		%	Duration	Credit-spread %
Langlopende Europese obligaties	519.458	49,2	12,8	0,1	579.545	53,8	13,4	0,0
Europese bedrijfsobligaties	182.533	17,3	4,6	0,7	182.445	16,9	4,4	0,8
Inflation-linked obligaties	0	0,0	0,0	2,6	0	0,0	0,0	0,0
Emerging Markets obligaties	138.862	13,1	6,1	2,8	144.158	13,4	6,8	2,4
Vastrentend-hoogrentend US obligaties	99.877	9,4	3,7	0,0	99.774	9,3	3,7	4,3
Bankleningen / hypotheek	64.303	6,1	4,8	1,7	0	0,0	0,0	0,0
Kortlopende staatsobligaties	12.071	1,1	–	–	25.761	2,4	–	–
Onderhandse leningen	742	0,1	3,9	1,6	905	0,1	4,2	1,2
Deposito's	39.095	3,7	–	–	44.502	4,1	–	–
	1.056.941	100,0			1.077.090	100,0		

De durations en credit spreads van Europese staatsobligaties, langlopende obligaties, bedrijfsobligaties en inflatieobligaties zijn specifiek bepaald voor deze beleggingsfondsen. Voor alle overige vastrentende waarden (overige beleggingsfondsen en discretionaire portefeuilles) zijn deze gegevens op basis van benchmarks vastgesteld. De creditsspread is een maatstaf voor kredietrisico en geeft de opslag aan die de markt vraagt bovenop de risicovrije rente. Des te hoger deze opslag, des te hoger de markt het kredietrisico op een partij beoordeelt en des te hoger de vergoeding (de spread) is die de markt wil ontvangen voor het nemen van dit kredietrisico.

De Europese obligaties zijn uitgegeven door de landen Duitsland, Nederland en Finland en luiden in euro's.

De bedrijfsobligaties zijn uitgegeven door investmentgrade bedrijven luiden in euro's.

De Emerging Markets obligaties zijn uitgegeven door landen in opkomende regio's, zoals Latijns Amerika, Azië, Pacific en Afrika.

De vastrentend-hoogrentende portefeuille bestaat uit hoogrentende obligaties uitgegeven door bedrijven en luiden in euro's. De hoogrentende obligaties hebben over het algemeen een lagere rating dan "Investment grade".

Voor de afdekking van het valutarisico in de Emerging markets en hoogrentende US portefeuilles wordt verwezen naar de paragraaf "Valutarisico".

Bankleningen zijn door banken verstrekte leningen aan het bedrijfsleven. Deposito's en kortlopende staatsobligaties worden aangehouden om tijdelijke overtollige liquide middelen kortstondig uit te zetten.

De verdeling van de vastrentende waarden naar creditrating is als volgt:

	2013	2012
	%	%
AAA	51,0	57,0
AA	3,0	7,0
A	13,0	9,0
BBB	13,0	12,0
Lager dan BBB	13,0	14,0
Geen rating	7,0	1,0
	100,0	100,0

Verzekeringstechnisch risico

Binnen het verzekeringstechnische risico worden in principe alleen risico's meegenomen die verband houden met sterfte. Het omvat de risico's als gevolg van afwijkingen ten opzichte van de verwachte sterfte en afwijkingen van de verwachte sterftetrend (langlevenrisico). Tot het verzekeringstechnische risico worden gerekend: procesrisico, risico-opslag voor afwijkingen ten opzichte van de sterftetrend en negatieve stochastische afwijkingen van de verwachtingswaarde. Deze drie risico's bedragen een percentage van de op actuele waarde berekende technische voorziening. Het procesrisico neemt af naarmate het deelnemersbestand toeneemt, omdat het sterfteproces dan beter kan worden geschat. De beide andere risicofactoren houden respectievelijk rekening met de onzekerheid in de sterftetrend en met de negatieve stochastische afwijkingen.

Concentratierisico en prijsrisico

Concentratierisico's kunnen optreden bij een concentratie van de portefeuille in regio's, economische sectoren of tegenpartijen. De spreiding van de portefeuille is in de toelichting op de balans nader toegelicht. Ook "grote posten" zijn aan te duiden als een vorm van concentratierisico. Om te bepalen welke posten hieronder vallen moeten per beleggingscategorie alle instrumenten met dezelfde debiteur worden gesommeerd.

Het prijsrisico (marktrisico) is het risico dat de waarde van de zakelijke waarden verandert als gevolg van veranderingen in de desbetreffende marktprijzen. Het prijsrisico wordt gemitigeerd door spreiding naar regio en sector.

	2013		2012	
	€	%	€	%
Onroerende zaken				
<i>Verdeling onroerende zaken per regio:</i>				
Europa	78.187	100,0	76.160	100,0
	78.187	100,0	76.160	100,0
Zakelijke waarden en overige beleggingen				
<i>Verdeling zakelijke waarden en overige beleggingen per regio:</i>				
Aandelen Europa	97.144	24,6	65.781	17,6
Aandelen Noord-Amerika	91.896	23,2	62.940	16,8
Aandelen Verre Oosten	26.318	6,6	25.194	6,7
Aandelen Emerging Markets	89.154	22,5	83.233	22,3
Private equity	0	0,0	20.781	5,6
Hedgefondsen	20.298	5,1	58.505	15,6
Infrastructuur	58.727	14,8	12.591	3,4
Commodities	12.860	3,2	44.818	12,0
	396.397	100,0	373.843	100,0
<i>Verdeling zakelijke waarden per sector:</i>				
Financiële instellingen	66.714	21,9	52.697	22,2
Handels- en industriële ondernemingen	34.181	11,2	24.428	10,3
Energie	27.294	9,0	24.729	10,4
Technologie	36.521	12,0	25.436	10,7
Consumentengoederen	65.621	21,5	49.975	21,1
Farmacie- en biotechnologie	26.714	8,8	17.906	7,6
Materialen	20.206	6,6	19.303	8,1
Overige	27.260	9,0	22.674	9,6
	304.511	100,0	237.148	100,0

Concentratierisico vastrentende waarden

Grote posten: vastrentende waarden van eenzelfde uitgevende instelling groter dan 2% van de totale beleggingen in vastrentende waarden:

	2013		2012	
	€	%	€	%
Duitse staat	268.054	17,5	286.645	18,9
Nederlandse staat	236.138	15,4	290.367	19,0

Aangezien het concentraties zijn in triple A-landen leidt dit niet tot een buffer.

Security lending

Binnen een aantal Mn Services Beleggingsfondsen waarin Bpf MITT belegt, worden stukken (aandelen en obligaties) uitgeleend. Voor het uitlenen van deze stukken ontvangen de betreffende beleggingsfondsen collateral als onderpand. De opbrengsten van het uitlenen van de stukken worden binnen het beleggingsfonds herbelegd. Deze opbrengsten hebben een positief effect op de participatiewaarde van het beleggingsfonds. Het onderpand heeft gemiddeld een waarde van 105% van de uitgeleende stukken. Het aandeel van Bpf MITT in de uitgekeerde stukken bedraagt 54.099.629.

Liquiditeitsrisico

Liquiditeitsrisico is het risico dat de beleggingen niet tijdig en/of niet tegen een aanvaardbare prijs kunnen worden omgezet in liquide middelen, waardoor het fonds op korte termijn niet aan zijn verplichtingen kan voldoen.

Het aandeel illiquide beleggingen per beleggingscategorie is in onderstaande tabel weergegeven:

	2013	2013	2012	2011	2010	2009
	€	in %	Illiquide in %	Illiquide in %	Illiquide in %	Illiquide in %
Vastrentende waarden	0	0,0	0,0	0,0	2,0	3,0
Zakelijke waarden, indirect onroerend goed en overige beleggingen	170.073	36,0	47,0	50,0	49,0	48,0

De andere illiquide beleggingen betreffen hedgefondsen, private equity, infrastructuur en indirect onroerend goed. Ultimo 2013 is circa 11% van de totale beleggingsportefeuille illiquide.

Zeist, 12 juni 2014

Het bestuur

mw. N.L. Hofman (voorzitter)

J. Plat (secretaris)

J.J.C. Jochems

T. Katerberg

J. Hasselman

J.A. Spruijt

M.C.J. Verstraten

H.J. van der Meer

Overige gegevens

Gebeurtenissen na balansdatum

Er hebben zich geen belangrijke gebeurtenissen na balansdatum voorgedaan.

Resultaatbestemming

Bepalingen omtrent de resultaatbestemming

Conform hoofdstuk 8b van de ABTN dienen de jaarresultaten te worden toegevoegd aan de extra reserve.

Resultaatverdeling

In de bestuursvergadering van 12 juni 2014 heeft het bestuur besloten het positieve saldo over 2013 van € 52.968.000,- als volgt te verdelen.

	2013
	x € 1.000
Extra reserve	51.388
Bestemmingsreserve RAM	3.027
Bestemmingsreserve SUC	-1.447
	52.968

Actuariële verklaring

Door Stichting Bedrijfstakpensioenfondsen Mode-, Interieur-, Tapijt- en Textielindustrie te Heerlen is aan Towers Watson Netherlands B.V. de opdracht verleend tot het afgeven van een actuariële verklaring als bedoeld in de Pensioenwet over het boekjaar 2013.

Gegevens

De gegevens waarop mijn onderzoek is gebaseerd, zijn verstrekt door en tot stand gekomen onder de verantwoordelijkheid van het bestuur van het pensioenfonds.

Voor de toetsing van de fondsmiddelen en voor de beoordeling van de vermogenspositie heb ik mij gebaseerd op de financiële gegevens die ten grondslag liggen aan de jaarrekening.

De accountant van het pensioenfonds heeft mij geïnformeerd over zijn bevindingen ten aanzien van de betrouwbaarheid (materiële juistheid en volledigheid) van de basisgegevens en de overige uitgangspunten die voor mijn oordeel van belang zijn.

Werkzaamheden

Ter uitvoering van de opdracht heb ik onderzocht of is voldaan aan de artikelen 126 tot en met 140 van de Pensioenwet.

De door het pensioenfonds verstrekte basisgegevens zijn zodanig dat ik die gegevens als uitgangspunt van de door mij beoordeelde berekeningen heb aanvaard.

Als onderdeel van de werkzaamheden voor de opdracht:

- Heb ik ondermeer onderzocht of de technische voorzieningen, het minimaal vereist eigen vermogen en het vereist eigen vermogen toereikend zijn vastgesteld; en
- Heb ik mij een oordeel gevormd over de vermogenspositie van het pensioenfonds.

Mijn onderzoek heb ik zodanig uitgevoerd, dat een redelijke mate van zekerheid wordt verkregen dat de resultaten geen onjuistheden van materieel belang bevatten. Ik heb mij een oordeel gevormd over de waarschijnlijkheid waarmee het pensioenfonds de tot balansdatum aangegane verplichtingen kan nakomen, mede in aanmerking nemend het financieel beleid van het pensioenfonds.

De beschreven werkzaamheden en de uitvoering daarvan zijn in overeenstemming met de binnen het Koninklijk Actuarieel Genootschap geldende normen en gebruiken, en vormen naar mijn mening een deugdelijke grondslag voor mijn oordeel.

Oordeel

De technische voorzieningen zijn, overeenkomstig de beschreven berekeningsregels en uitgangspunten, als geheel gezien, toereikend vastgesteld. Het eigen vermogen van het pensioenfonds is op de balansdatum lager dan het wettelijk vereist eigen vermogen, maar niet lager dan het wettelijk minimaal vereist eigen vermogen.

Gemeten naar de wettelijke maatstaf is ten aanzien van de verplichtingen, aangegaan tot balansdatum, sprake van een reservetekort.

Het pensioenfonds heeft op 7 februari 2013 het besluit genomen om de pensioenrechten en -aanspraken per 1 april 2013 met 4,3% te korten. Deze werkelijke korting is in aanmerking genomen bij de vaststelling van de technische voorzieningen.

Met inachtneming van het voorafgaande heb ik mij ervan overtuigd dat is voldaan aan de artikelen 126 tot en met 140 van de Pensioenwet met uitzondering van artikel 132 PW (vereist eigen vermogen).

De vermogenspositie van Stichting Bedrijfstakpensioenfonds Mode-, Interieur-, Tapijt- en Textielindustrie is naar mijn mening niet voldoende, vanwege het reservetekort.

Amstelveen, 12 juni 2014

drs. R. Westhoff AAG

Verbonden aan Towers Watson Netherlands B.V.

Aan: het Bestuur van Stichting Bedrijfstakpensioenfonds Mode-, Interieur-, Tapijt- en Textielindustrie

Controleverklaring van de onafhankelijke accountant

Verklaring betreffende de jaarrekening

Wij hebben de in dit rapport opgenomen jaarrekening over 2013 van Stichting Bedrijfstakpensioenfonds Mode-, Interieur-, Tapijt- en Textielindustrie te Heerlen gecontroleerd. Deze jaarrekening bestaat uit de balans per 31 december 2013 en staat van baten en lasten over 2013 met de toelichting, waarin zijn opgenomen een overzicht van de gehanteerde grondslagen voor financiële verslaggeving en andere toelichtingen.

Verantwoordelijkheid van het bestuur

Het bestuur van de stichting is verantwoordelijk voor het opmaken van de jaarrekening die het vermogen en het resultaat getrouw dient weer te geven, alsmede voor het opstellen van het Bestuursverslag, beide in overeenstemming met Titel 9 Boek 2 van het in Nederland geldende Burgerlijk Wetboek (BW). Het bestuur is tevens verantwoordelijk voor een zodanige interne beheersing als het noodzakelijk acht om het opmaken van de jaarrekening mogelijk te maken zonder afwijkingen van materieel belang als gevolg van fraude of fouten.

Verantwoordelijkheid van de accountant

Onze verantwoordelijkheid is het geven van een oordeel over de jaarrekening op basis van onze controle. Wij hebben onze controle verricht in overeenstemming met Nederlands recht, waaronder de Nederlandse controlestandaarden. Dit vereist dat wij voldoen aan de voor ons geldende ethische voorschriften en dat wij onze controle zodanig plannen en uitvoeren dat een redelijke mate van zekerheid wordt verkregen dat de jaarrekening geen afwijkingen van materieel belang bevat.

Een controle omvat het uitvoeren van werkzaamheden ter verkrijging van controle-informatie over de bedragen en de toelichtingen in de jaarrekening. De geselecteerde werkzaamheden zijn afhankelijk van de door de accountant toegepaste oordeelsvorming, met inbegrip van het inschatten van de risico's dat de jaarrekening een afwijking van materieel belang bevat als gevolg van fraude of fouten. Bij het maken van deze risico-inschattingen neemt de accountant de interne beheersing in aanmerking die relevant is voor het opmaken van de jaarrekening en voor het getrouwe beeld daarvan, gericht op het inrichten van controlewerkzaamheden die passend zijn in de omstandigheden. Deze risico-inschattingen hebben echter niet tot doel een oordeel tot uitdrukking te brengen over de effectiviteit van de interne beheersing van de stichting. Een controle omvat tevens het evalueren van de geschiktheid van de gebruikte grondslagen voor financiële verslaggeving en van de redelijkheid van de door het bestuur van de stichting gemaakte schattingen, alsmede een evaluatie van het algehele beeld van de jaarrekening.

Wij zijn van mening dat de door ons verkregen controle-informatie voldoende en geschikt is om een onderbouwing voor ons oordeel te bieden.

Oordeel

Naar ons oordeel geeft de jaarrekening een getrouw beeld van de grootte en samenstelling van het vermogen van Stichting Bedrijfstakpensioenfonds Mode-, Interieur-, Tapijt- en Textielindustrie per 31 december 2013 en van het resultaat over 2013 in overeenstemming met Titel 9 Boek 2 BW.

Verklaring betreffende overige bij of krachtens de wet gestelde eisen

Ingevolge artikel 2:393 lid 5 onder e en f BW vermelden wij dat ons geen tekortkomingen zijn gebleken naar aanleiding van het onderzoek of het Bestuursverslag, voor zover wij dat kunnen beoordelen, overeenkomstig Titel 9 Boek 2 BW is opgesteld, en of de in artikel 2:392 lid 1 onder b tot en met h BW vereiste gegevens zijn toegevoegd. Tevens vermelden wij dat het Bestuursverslag, voor zover wij dat kunnen beoordelen, verenigbaar is met de jaarrekening zoals vereist in artikel 2:391 lid 4 BW.

Utrecht, 12 juni 2014

KPMG Accountants N.V.

J.C. van Kleef RA

Bijlage

Begrippenlijst

Pensioenen

ABTN

Afkorting voor actuariële en bedrijfstechnische nota. In de abtn wordt door het bestuur van een pensioenfonds uiteengezet welke actuariële en bedrijfstechnische opzet ten grondslag ligt aan een fonds. Hierin komen drie hoofdonderwerpen aan de orde: de wijze van vaststelling van de verplichtingen jegens de deelnemers, de beleggingsportefeuille en het intern risicobeheersingssysteem.

Actuariële grondslagen

Dit zijn de veronderstellingen die de actuaris gebruikt bij de vaststelling van de pensioenverplichtingen en de pensioenpremie. Deze veronderstellingen hebben onder meer betrekking op de gehanteerde rekenrente, de kansstelsels en de kostenopslagen.

Actuaris

Een actuaris kan antwoord geven op de vraag wat de toekomst aan pensioenuitkeringen gaat kosten. De actuaris is bij uitstek degene die financiële risico's op de agenda plaatst en adequate oplossingen bedenkt.

Contante waarde

De waarde op dit moment van een toekomstige geldstroom, rekening houdend met een bepaalde rentevoet.

Dekkingsgraad

Een maatstaf voor de solvabiliteit van een pensioenfonds. De dekkingsgraad is de verhouding tussen het aanwezige vermogen (AV) en de voorziening verplichtingen (VPV) van het fonds, uitgedrukt in een percentage: $\text{Dekkingsgraad} = \text{AV} / \text{VPV} \times 100\%$.

Hierbij is het aanwezige vermogen (AV): het totaal van de activa minus de kortlopende schulden. Hierbij zijn de verplichtingen (VPV): de voorziening pensioenverplichtingen eigen rekening. Er is sprake van onderdekking als het aanwezig vermogen minder bedraagt dan het minimaal vereist vermogen. Het minimaal vereist vermogen bedraagt 105% in beginsel van de som van de voorziening pensioenverplichtingen eigen rekening.

De Nederlandsche Bank (DNB)

Bij wet ingesteld toezichthoudend orgaan, dat onder andere het naleven van de Pensioenwet bewaakt.

Franchise

Het deel van het pensioengevend salaris dat voor de pensioenberekening buiten beschouwing wordt gelaten. Dit salarisdeel wordt geacht door de AOW-uitkering voldoende van pensioen te worden voorzien.

Herstelplan

Plan (van aanpak) gericht op het herstel van de financiële positie van het pensioenfonds. Als er sprake is van onderdekking (dekkingstekort), dan moet een kortetermijnherstelplan worden ingediend. Als er sprake is van een reservetekort bij een

pensioenfondsen, dan moet er een langetermijnherstelplan worden ingediend. Binnen drie maanden na het ontstaan van de situatie van onderdekking dient het bestuur van het pensioenfonds een herstelplan bij de Nederlandsche Bank te hebben ingediend. Het herstelplan dient zodanige maatregelen te omvatten, dat de situatie op grond waarvan een herstelplan moet worden opgesteld binnen drie (of vijf) jaar is beëindigd. Dit heet een kortetermijnherstelplan. Ook in geval van een reservetekort dient een pensioenfonds binnen drie maanden na het ontstaan hiervan een herstelplan bij de Nederlandsche Bank in te dienen, indien de actuariële- en bedrijfstechnische nota van het pensioenfonds niet voorziet in toereikende maatregelen bij een reservetekort. De termijn die in het herstelplan mag worden aangehouden voor herstel van het reservetekort bedroeg op grond van de Actuariële Principes Pensioenfondsen twee tot acht jaar, afhankelijk van de aard en omvang van de opgetreden reservetekorten. Deze termijn is op grond van het FTK 15 jaar geworden. Dit wordt een langetermijnherstelplan genoemd.

Herverzekering

Het door een pensioenfonds geheel of gedeeltelijk onderbrengen van een pensioenregeling in een levensverzekeringsovereenkomst en/of het door een pensioenfonds onderbrengen van extra hoge risico's bij een levensverzekeraar, zoals overlijdensrisico van deelnemers en invaliditeitsrisico's.

Kansstelsels

Dit zijn veronderstellingen met betrekking tot sterftekansen, invalideringskansen, ontslag, gehuwdheid en individuele loonontwikkeling.

Middelloonregeling

Bij deze regeling wordt voor elk dienstjaar een percentage pensioen toegekend dat is gerelateerd aan de pensioengrondslag van het desbetreffende dienstjaar. Het te bereiken pensioen is in deze regeling gerelateerd aan het gemiddelde, geïndexeerde loon gedurende de opbouwperiode.

Omkeerregel

Over de pensioenaanspraken die een werknemer opbouwt behoeft ingevolge de Wet op de loonbelasting geen belasting te worden afgedragen. De pensioenuitkeringen worden te zijner tijd weer wel belast. Deze regel wordt ook wel de "omkeerregel" genoemd. Om van deze faciliteit gebruik te kunnen maken moeten deze aanspraken onder andere voldoen aan artikel 18 van de Wet op de Loonbelasting.

Overrente

Het positieve verschil tussen het inkomensrendement van het fonds en de rekenrente.

Pensioengrondslag

Het bedrag waarover pensioen wordt toegekend. Vaak is dit het voor pensioen meetellende salaris minus de franchise.

Premievrije aanspraken

Indien het deelnemerschap aan een pensioenregeling eindigt, anders dan door overlijden of het bereiken van de pensioenleeftijd, verkrijgt de gewezen deelnemer een premievrije aanspraak op ouderdomspensioen en partnerpensioen.

Reële rente

Het verschil tussen het fondsrendement en de (loon- of prijs-)inflatie. Bij de premiestelling wordt verondersteld dat het fondsrendement ten minste gelijk is aan de som van de rekenrente en de inflatie. In dat geval kan de last uit hoofde van indexering worden gefinancierd uit het verschil tussen het fondsrendement en de rekenrente.

Rentetermijnstructuur

De rentetermijnstructuur is een grafiek die het verband weergeeft tussen de looptijd van een vastrentende belegging enerzijds en de daarop te ontvangen marktrente anderzijds.

Reservetekort

DNB spreekt van een reservetekort als de middelen ontoereikend zijn om naast de voorziening pensioenverplichtingen en de reserve voor algemene risico's, ook nog de vereiste reserve beleggingsrisico's, de reserve voorgenomen pensioenaanpassing en eventuele andere reserves te dekken.

Solvabiliteit

Het vermogen om (nu en op termijn) aan de financiële verplichtingen te kunnen voldoen.

Toeslagverlening

Hieronder wordt verstaan de aanpassingen van de ingegane pensioenen en/of (premievrije) aanspraken op basis van de stijging of daling van een indexcijfer dan wel een vast percentage.

Verzekeringstechnische analyse

Ook wel actuariële analyse genoemd. In deze analyse wordt door de actuaris de invloed verklaard van opgetreden verschillen tussen de gehanteerde actuariële grondslagen en werkelijke ontwikkelingen.

Verzekeringstechnische risico's

Bij het verzekeren van pensioenaanspraken loopt een fonds een langlevensrisico voor het ouderdomspensioen als verzekerden langer leven dan volgens de gebruikte overlevingstafel wordt verwacht. Voor het partner- en wezenpensioen loopt het fonds een kortlevensrisico als de verzekerden korter leven dan volgens de overlevingstafel wordt verwacht. Ook kan het invaliditeitsrisico worden gerekend tot de verzekeringstechnische risico's van fondsen.

Voorziening pensioenverplichtingen

Dit is de, met inachtneming van kansstelsels en rekenrente, vastgestelde balanspost die de gekapitaliseerde waarde van de opgebouwde pensioenen aangeeft.

Waardeoverdracht

Het overdragen van de waarde van de verkregen aanspraken door de pensioenuitvoerder van de oude werkgever aan de pensioenuitvoerder van de nieuwe werkgever, die voor deze waarde extra deelnemersjaren aan de pensioenregeling c.q. nieuwe pensioenaanspraken van de betreffende deelnemer toekent.

Beleggingen

Asset-Liability-Management (ALM)

Risicomanagement van de balans van een pensioenfonds tussen de activa en de passiva.

Autoriteit Financiële Markten

De Autoriteit Financiële Markten (AFM) is een bij wet ingesteld toezichthoudend orgaan dat toezicht houdt op het gedrag van de gehele financiële marktsector. De AFM is toezichthouder op de pensioenfondsen voor zover het gaat om het effectentypisch gedragstoezicht.

Beleggingsmix

Verdeling van de beleggingen over zakelijke en vastrentende waarden.

Benchmark

Een maatstaf voor de beoordeling en vergelijking van de performance van beleggers met elkaar.

Derivaten

Beleggingsproducten, zoals opties en futures, die afgeleid zijn van onderliggende producten met een gemeenschappelijk kenmerk een beperkte levensduur en een vaste eindprijs.

Duration

Aanduiding van de koersgevoeligheid van vastrentende waarden als gevolg van veranderingen in de rentestand.

Duration overlay

Beleggingsbeleid dat een beleggingsportefeuille bewust gevoeliger of ongevoeliger maakt voor renteschommelingen.

Emerging Markets

Opkomende landen met een bewezen groeipotentieel en waarvan het bedrijfsleven en de aandelenmarkten op adequate wijze zijn gereguleerd.

Future

Termijncontract dat op de beurs wordt verhandeld.

Hedge Funds

Een hedgefund is een fonds met een grote verscheidenheid aan strategieën. Een hedgefund opereert onder andere met geleend geld en maakt gebruik van afgeleide producten.

High Yield

De markt van bedrijfsobligaties met een creditrating (afgegeven door gerenommeerde creditratingagencies) lager dan of gelijk aan BB.

Intrest Payer swap

Rente swap waarbij gedurende een vastgestelde periode de vaste rente wordt betaald en de variabele rente wordt ontvangen.

Illiquide beleggingen

Alle beleggingen die niet binnen drie maanden liquide te maken zijn.

Intrest Rate Swap

Een Intrest rate Swap is een instrument om renterisico's af te dekken. Middels een swap gaan twee partijen ("de receiver" en "de payer") de overeenkomst aan om periodieke rentebetalingen te ruilen.

Intrest Receiver swap

Rente swap waarbij gedurende een vastgestelde periode de vaste rente wordt ontvangen en de variabele rente wordt betaald.

Optie

Het recht om gedurende of aan het einde van een afgesproken periode een zekere hoeveelheid van een onderliggende waarde te kopen of verkopen tegen een afgesproken prijs.

Over/onderweging

Een hoger of lager belang in een beleggingscategorie dan overeenkomt met de normverdeling van het pensioenfonds.

Performance

Het rendement dat is behaald met de beleggingen.

Spreads

De quotering in de markt voor het verschil in rente of in de bied- en laatkoers van effecten. Daarnaast wordt de terminologie ook vaak gehanteerd om opslagen van obligaties te duiden ten opzichte van vooraf gedefinieerde staatsobligaties.

Total return

Het totaalrendement op beleggingen zijnde de directe en de indirecte beleggingsopbrengsten.

Vastrentende waarden

Obligaties, leningen op schuldbekentenis en hypothecaire leningen.

Volatiliteit

Beweeglijkheid van koersen/markten.

Zakelijke waarden

Aandelen en onroerende zaken.